

Załącznik nr 2
do Uchwały Nr 66/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r.

**Ocena programowa
Profil praktyczny**

Raport Samooceny

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów:
Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie
ul. Zamojska 47, 20-102 Lublin

Nazwa ocenianego kierunku studiów: Socjologia

1. Poziom/y studiów: **I stopień – studia licencjackie**
2. Forma/y studiów: **niestacjonarne**
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{1,2}

Nauki socjologiczne

W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny:

- a. Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
Nauki socjologiczne	162	90

- b. Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	Nauki o komunikacji społecznej i mediach	18	10

¹Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych, Dz.U. 2018poz. 1818.

² W okresie przejściowym do dnia 30 września 2019 uczelnie, które nie dokonały przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych lub artystycznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art.5 ust. 3 ustawy podają dane dotyczące dotychczasowego przyporządkowania kierunku do obszaru kształcenia oraz wskazania dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Nazwa kierunku studiów: SOCJOLOGIA Poziom kształcenia: STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA Profil kształcenia: PRAKTYCZNY Dziedziny nauki: NAUKI SPOŁECZNE Dyscypliny naukowe: nauki socjologiczne, nauki o komunikacji społecznej i mediach		
Kierunkowe efekty uczenia się	Po ukończeniu studiów na kierunku „socjologia” absolwent:	Odniesienie do efektów uczenia się na poziomie 6 wg Polskiej Ramy Kwalifikacji
WIEDZA		
SP_W01	Posiada podstawową wiedzę na temat socjologii, pojęć i terminologii socjologicznej, miejsca socjologii w systemie nauk oraz jej relacjach z innymi dyscyplinami w dziedzinie nauk społecznych	P6S_WG
SP_W02	Posiada podstawową wiedzę na temat mikro-, mezo- i makro struktur oraz wybranych instytucji społecznych.	P6S_WG
SP_W03	Posiada wiedzę na temat relacji między instytucjami lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi oraz procesów w nich zachodzących.	P6S_WG
SP_W04	Posiada podstawową wiedzę na temat więzi społecznych i rządzących nimi prawidłowości z uwzględnieniem aspektów socjologicznych, psychologicznych i wychowawczych.	P6S_WG
SP_W05	Posiada podstawową wiedzę na temat systemów kontroli społecznej i instytucji władzy.	P6S_WG
SP_W06	Posiada wiedzę na temat relacji i zależności łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne.	P6S_WG
SP_W07	Posiada podstawową wiedzę na temat charakteru, uwarunkowań, reguł i środków wpływu społecznego i komunikacji społecznej.	P6S_WG
SP_W08	Ma podstawową wiedzę o roli człowieka w konstytuowaniu instytucji i struktur społecznych, konstruowaniu społecznych tożsamości i dynamice obustronnych zależności uwzględniając aspekty socjologiczne, psychologiczne i wychowawcze.	P6S_WG
SP_W09	Posiada podstawową wiedzę o prawnych i formalnych regulatorach porządku społecznego.	P6S_WG
SP_W10	Posiada podstawową wiedzę na temat stosowania ilościowych i jakościowych metod i technik badań społecznych, pozwalających opisywać wybrane instytucje społeczne oraz procesy zachodzące w strukturach społecznych.	P6S_WG
SP_W11	Posiada wiedzę na temat podstawowych metod analizy i opracowywania danych statystycznych.	P6S_WG
SP_W12	Posiada wiedzę na temat konstruowania i realizowania badań empirycznych i diagnostycznych oraz projektów badawczych.	P6S_WG

SP_W13	Posiada wiedzę o systemach aksjonormatywnych (prawnych, organizacyjnych, religijnych, moralnych, psychologicznych, etycznych, politycznych i ekonomicznych) organizujących struktury i instytucje społeczne, rządzących nimi prawidłowościach, uwarunkowaniach i przemianach.	P6S_WG
SP_W14	Posiada wiedzę na temat mechanizmów i procesów odpowiedzialnych za podtrzymywanie i transmisję systemów aksjonormatywnych. Rozumie procesy transmisji wartości i norm w społeczeństwie.	P6S_WG
SP_W15	Posiada wiedzę dotyczącą uwarunkowań, form i przebiegu zjawisk patologicznych i dewiacyjnych w społeczeństwie.	P6S_WG
SP_W16	Posiada podstawową wiedzę z zakresu nauk o zarządzaniu, w tym z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi.	P6S_WK
SP_W17	Posiada podstawową wiedzę na temat uwarunkowań, kierunków, przebiegu i skali zmian instytucji oraz mikrostruktur, mezostruktur, makrostruktur społecznych.	P6S_WK
SP_W18	Posiada wiedzę na temat konsekwencji zachodzących zmian w odniesieniu do struktur i instytucji oraz postaw, tożsamości i relacji społecznych jednostek.	P6S_WG
SP_W19	Posiada wiedzę na temat indywidualnych i zbiorowych form naruszania ładu społecznego, prawnego, kulturowego, moralnego, religijnego, gospodarczego i politycznego.	P6S_WK
SP_W20	Posiada podstawową wiedzę na temat ewolucji i teorii naukowych dotyczących różnych form życia społecznego.	P6S_WG
SP_W21	Posiada wiedzę na temat zasad etyki zawodowej oraz ochrony własności intelektualnej i gospodarczej.	P6S_WK
SP_W22	Zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości, wykorzystującą wiedzę z zakresu nauk społecznych w tym nauk o zarządzaniu. Wie jak wykorzystać posiadaną wiedzę dla rozwoju własnej drogi zawodowej.	P6S_WK
UMIEJĘTNOŚCI		
SP_U01	Potrąfi rozpoznawać i interpretować zjawiska społeczne (gospodarcze, religijne, polityczne, kulturowe) w oparciu o wybrane teorie naukowe.	P6S_UW
SP_U02	Potrąfi zastosować w praktyce terminy, kategorie socjologiczne oraz teorie socjologiczne do wyjaśnienia prawidłowości występujących w wybranej rzeczywistości społecznej na poziomie mikro- i makrospołecznym.	P6S_UW
SP_U03	Umie pozyskiwać, przetwarzać, prezentować dane z wykorzystaniem technologii ICT.	P6S_UW
SP_U04	Potrąfi dokonać analizy uwarunkowań i przebiegu specyficznych procesów społecznych (kulturowych, politycznych, ekonomicznych, prawnych i religijnych) z wykorzystaniem wybranych teorii naukowych.	P6S_UW
SP_U05	Potrąfi przewidzieć przebieg i wskazać konsekwencje obserwowanych zjawisk społecznych (kulturowych, politycznych, ekonomicznych, prawnych i religijnych).	P6S_UW
SP_U06	Posiada umiejętność rozpoznawania ryzyk społecznych, obszarów patologii, ekskluzji i inkluzji społecznej oraz opracowywania sposobów przeciwdziałania zjawiskom negatywnym z wykorzystaniem wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki.	P6S_UW

SP_U07	Potrafi stosować normy i zasady etyczne – zarówno z zakresu etyki ogólnej jak i zawodowej – przy formułowaniu problemów badawczych i pracy i zawodowej.	P6S_UW
SP_U08	Potrafi stosować podstawowe normy prawne w zakresie pracy zawodowej.	P6S_UW
SP_U09	Posiada umiejętność wykorzystywania zdobytej wiedzy i do analizowania i podejmowania konkretnych decyzji w tym zarządczych i czynności w sytuacjach związanych z praktycznym działaniem.	P6S_UW
SP_U10	Potrafi samodzielnie zastosować wybraną metodę i narzędzie badań społecznych do analizy wybranego problemu badawczego.	P6S_UW
SP_U11	Potrafi samodzielnie zaplanować badanie w oparciu o ilościowe i jakościowe metody badań społecznych.	P6S_UW
SP_U12	Posiada umiejętność identyfikowania oraz stosowania wybranych technik wpływu społecznego.	P6S_UW
SP_U13	Potrafi wykorzystać nowoczesne mass media do rozwiązywania problemów społecznych.	P6S_UW
SP_U14	Potrafi rozwiązywać wybrane problemy społeczne w sposób twórczy i nowatorski oraz analizować rozwiązania proponowane przez innych, dokonując trafnego wyboru i ich zastosowania.	P6S_UW P6S_UO
SP_U15	Potrafi zaplanować i zrealizować projekt społeczny rozwiązujący konkretne problemy społeczne we współpracy z wybranymi instytucjami.	P6S_UO
SP_U16	Posiada umiejętność rozumienia i analizowania zjawisk społecznych związanych z procesami samoorganizacji i tworzenia ładu społecznego.	P6S_UW
SP_U17	Potrafi przygotować opracowanie pisemne (w języku polskim i w języku obcym) poświęcone wybranym zagadnieniom z zastosowaniem podstawowych ujęć teoretycznych, doświadczeń zawodowych oraz z wykorzystaniem literatury przedmiotu i rozumie potrzebę ciągłego doskonalenia się i aktualizacji własnych kompetencji	P6S_UW P6S_UU
SP_U18	Potrafi przygotować wystąpienie ustne (w języku polskim i w języku obcym) z wykorzystaniem podstawowych koncepcji teoretycznych, a także różnorodnej bazy źródłowej.	P6S_UK
SP_U19	Potrafi posługiwać się językiem obcym w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.	P6S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
SP_K01	Jest gotów do ciągłego uczenia się i oceny zmiany na rynkach pracy Polski i Unii Europejskiej celem zharmonizowania swoich umiejętności z ich wymaganiami.	P6S_KK
SP_K02	Jest gotów pracować w zróżnicowanych zespołach zadaniowych.	P6S_KR
SP_K03	Jest przygotowany do określania celów i priorytetów w działaniach własnych i zespołowych.	P6S_KR
SP_K04	Jest świadomy konieczności reagowania na ważne kwestie społeczne we współpracy z odpowiednimi instytucjami społecznymi.	P6S_KO
SP_K05	Jest gotów do dostrzegania i rozstrzygania problemów związanych z etycznym aspektem wykonywanego zawodu.	P6S_KR
SP_K06	Wykazuje gotowość do aktywnego uczestniczenia w realizacji projektów badawczych, społecznych i zawodowych.	P6S_KO

SP_K07	Jest gotów do stałego aktualizowania i doskonalenia swojej wiedzy oraz umiejętności zawodowych i społecznych.	P6S_KK
SP_K08	Wykazuje zdolność do myślenia i działania w sposób samodzielny, innowacyjny i przedsiębiorczy.	P6S_KO
<p>Objaśnienie oznaczeń: SP (przed podkreślnikiem) — kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku Socjologia, profil praktyczny W (po podkreślniku) — kategoria wiedzy U (po podkreślniku) — kategoria umiejętności K (po podkreślniku) — kategoria kompetencji społecznych 01, 02, 03 i kolejne — numer kierunkowego efektu kształcenia PS6_..... — kod składnika opisu odnoszący się do opisu efektów uczenia się na poziomie 6 wg Polskiej Ramy Kwalifikacji</p>		

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
██████████	Dr / Adiunkt / Rektor
██████████	Dr / Adiunkt / Dziekan Wydziału Nauk Społecznych
██████████	Dr / Prodziekan Wydziału Nauk Społecznych
██████████████████	Dr / Adiunkt / Dziekan Wydziału Nauk Medycznych
██████████████████	Dr / Prodziekan Wydziału Nauk Medycznych
██████████	Mgr / Kanclerz
██████████████	Mgr / Dyrektor Studiów Podyplomowych i Szkoleń
██████████████████	Mgr / Kierownik Praktyk
██████████	Mgr / Kierownik Dziekanatu

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	8
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	9
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	9
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	19
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	27
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	33
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	39
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	44
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	49
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	54
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	56
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	61
Część III. Załączniki	62
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	62

Prezentacja uczelni

Należy krótko przedstawić aktualne, istotne informacje charakteryzujące uczelnię w powiązaniu z prowadzeniem ocenianego kierunku studiów (rekomendowane co najwyżej 1800 znaków).

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie, zwana dalej WSNS, została wpisana do rejestru uczelni niepaństwowych w dniu 12 marca 2001 r. decyzją nr DSW-3-0145-61/TT/2001, pod liczbą porządkową „58”. Założycielem WSNS jest Wschodni Ośrodek Kształcenia Sp. z o. o.

Działalność edukacyjną WSNS rozpoczęła w październiku 2001 r. Na mocy zezwolenia wydanego przez Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2001 roku Nr DSW-3-0145-49/Eko/2001 określony został m.in. ogólny kierunek działalności – kształcenie na poziomie wyższych studiów zawodowych na specjalności „doradztwo zawodowe”. Dnia 2 lipca 2004 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu podjął decyzję nr DSW-3-4003-1023/58z/WB/04 o przyporządkowaniu prowadzonej przez Uczelnię specjalności do kierunku „socjologia”. Obecnie Uczelnia prowadzi kształcenie na studiach pierwszego stopnia na dziesięciu kierunkach, a mianowicie: *socjologia (od 2004), kosmetologia (od 2005), ratownictwo medyczne (od 2008), dietetyka (od 2008), techniki dentystyczne (od 2008), praca socjalna (od 2011), psychologia (od 2016), zarządzanie (od 2017), pielęgniarstwo (od 2019)* oraz na studiach drugiego stopnia na kierunku *zarządzanie (od 2017), kosmetologia (od 2019)* oraz na jednolitych studiach magisterskich *psychologia (2019) i fizjoterapia (2019)*. Oferta kształcenia jest wyrazista, a kształcenie odbywa się od 2019 roku na dwóch wydziałach: Wydziale Nauk Społecznych i Wydziale Nauk Medycznych. W Uczelni prowadzone są również Studia Podyplomowe, działa Centrum Doradztwa Zawodowego – Biuro Karier i Poradnia Psychologiczna.

Na Uczelni studiuje 674 studentów, w tym 82 studentów na studiach stacjonarnych. Uczelnia zatrudnia 86 pracowników dydaktycznych, którzy prowadzą zajęcia na 10 kierunkach, w tym 25 nauczycieli akademickich zatrudnionych na podstawowym miejscu pracy. Wśród kadry Uczelni jest 10 samodzielnych nauczycieli akademickich, 37 osób posiadających stopień doktora oraz 39 z wykształceniem magisterskim posiadających doświadczenie zawodowe odpowiadające potrzebom kształcenia.

WSNS jest Uczelnią niepubliczną, która realizuje swoją misję wśród bardzo znanych i cenionych publicznych i niepublicznych Uczelni Lublina i regionu, z którymi współpracuje i pragnie nadal realizować swoje powinności, w oparciu o wzajemne doświadczenia. WSNS jest uczelnią kameralną, przyjazną i otwartą dla studenta. Pracownicy dokładają starań, aby każdy student czuł się w niej dobrze, by wyniósł z niej jak najwięcej wartości, które będzie mógł stosować i rozwijać w swoim życiu zawodowym i osobistym. WSNS nie dąży do przyjęcia jak największej liczby studentów, ale przyjmuje takich, którzy zechcą zaufać tej Uczelni i kształcąc się będą mieli pewność, że WSNS jest początkiem ich zawodowego sukcesu. WSNS w okresie prawie 20 lat swego istnienia buduje swój wizerunek w trosce o jakość kształcenia, chcąc być Uczelnią dobrze postrzeganą na rynku edukacyjnym, zarówno przez aktualnych studentów, absolwentów oraz przez pracodawców, zatrudniających naszych absolwentów. Kształcenie na wysokim poziomie w dobrych warunkach i przyjaznej atmosferze, to główne zadania jakie stawia sobie nasza Uczelnia.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Koncepcja kształcenia kierunku „socjologia” w wyjątkowy sposób wpisuje się w zarówno w założenia misji Wyższej Szkoły Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie, jak i jej strategiczne cele rozwojowe, a także Wydziału Nauk Społecznych. Misja WSNS wyraża się przede wszystkim w dążeniu do kreowania swej własnej niepowtarzalnej tożsamości jako Uczelni kameralnej, pielęgnującej tradycyjne wartości płynące zarówno z etosu akademickiego, jak i najwyższych wartości społecznych, dla której przewodnią myśl stanowi motto: *Służba prawdzie i dla dobra każdej osobie ludzkiej*. Koncepcja kształcenia na kierunku studiów „socjologia” wpisuje się w misję Uczelni poprzez przygotowanie wykwalifikowanej i kompetentnej kadry zawodowej zdolnej do wykonywania zadań oraz do rozwiązywania współczesnych problemów i zagrożeń społecznych.

Zadaniem socjologii jest m.in. badanie społecznych reguł, procesów, struktur, które łączą i dzielą ludzi, tworzą lub są przejawem więzi między ludźmi, a także badanie procesów ich zmian. Socjologia wychodzi naprzeciw jednostkom uwikłane w grupy społeczne, jak i międzyludzkie relacje (na przykład w rodzinie, wspólnocie, stowarzyszeniu, zrzeszeniu). Relacje międzyludzkie ujęte w społecznej dynamice mogą ludzi łączyć tworząc grupy społeczne, instytucje czy całe społeczeństwa, lub dzielić - przez społeczne podziały. **I właśnie dobro każdej osoby ludzkiej jest dla kierunku „socjologia” ideą przewodnią, a kształcenie na nim oparte jest na takich wartościach społecznych, jak: wrażliwość na potrzeby ludzkie, umiejętność bycia w relacji z innymi ludźmi, empatia, szacunek dla godności ludzkiej, ofiarność, tolerancja dla przekonań.**

Koncepcja kształcenia zakłada realizację programu studiów, który zawiera moduły zajęć umożliwiające nabycie wiedzy z obszaru nauk społecznych i humanistycznych w odniesieniu do studiowanego kierunku studiów, a także umiejętności obserwacji zjawisk społecznych oraz zastosowania właściwych metod pracy socjologa adekwatnie do dokonanej diagnozy środowiska życia człowieka, jak i odpowiednich kompetencji społecznych. Koncepcja kształcenia powstała w wyniku wykorzystania doświadczeń z długoletniej współpracy władz uczelni z organizacjami społecznymi, zorientowanymi na potrzeby człowieka, konsultacji z przedstawicielami urzędów i stowarzyszeń Lublina.

Koncepcja kształcenia na kierunku „socjologia” realizuje cele strategiczne Uczelni i Wydziału. Strategia Uczelni na lata 2016-2020 wyznacza następujące cele strategiczne:

1) **Kształtowanie postaw pracowników i studentów**, które realizowane jest poprzez takie wartości jak: **Samopoznanie, Kreatywność, Miłość, Poświęcenie. Te cechy, jak i wartości student nabywa poprzez** realizację przedmiotów takich, jak: „antropologia kulturowa”, „psychologia”, „etyka zawodowa”, a przede wszystkim poprzez przykłady zachowań, postawy kadry akademickiej. Stąd też koncepcja kształcenia zakłada realizację programu przez starannie dobraną kadrę nauczycielską zorientowaną na wiedzę, wartości i opiekę nad rozwojem studentów. Intencją władz i współpracowników Wyższej Szkoły Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie oraz jej kadry dydaktycznej jest działanie zgodnie z misją Uczelni, przekazywanie swoim studentom wartości ujętych w misji. **Misją WSNS w stosunku do jej studentów, jak również pracowników, nie jest „nakłanianie ludzi do zrobienia tego, co i tak powinni zrobić”, lecz – wyposażenie ich w umiejętności, dzięki którym sami dostrzegą, co należy zrobić.** Z tak ukształtowaną świadomością student WSNS otrzymuje wiedzę, w tym wiedzę praktyczną na jak najwyższym poziomie oraz uczy się, jak poradzić sobie na zmieniającym się rynku edukacyjnym i rynku pracy.

2) **Kształtowanie postaw zawodowych pracowników i studentów**, które realizowane jest poprzez cele naukowo - dydaktyczne takie, jak:

- wyposażenie absolwentów w kompetencje zawodowe w zakresie pracy socjalnej zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji, a także uwzględniając potrzeby regionalnego i krajowego rynku pracy poprzez współpracę z przedstawicielami rynku pracy regionu lubelskiego;
- organizowanie praktyk zawodowych w obowiązującym wymiarze oraz płatnych staży zawodowych w celu profesjonalnego przygotowania zawodowego przyszłej kadry z obszaru nauk socjologii i jej specjalności;
 - wprowadzenie i utrzymanie, jak najlepszych standardów w zakresie działalności dydaktycznej, w tym dbałość o jakość prac dyplomowych, poprzez dobór wysoko kwalifikowanej kadry z dorobkiem naukowym i zawodowym (promotorów i recenzentów), wprowadzanie, wspieranych przez wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, właściwych procedur związanych z ich obroną;
 - promowanie mobilności studentów oraz pracowników dydaktyczno-naukowych, w tym poprzez program Erasmus+ oraz umowy bilateralne;
 - pozyskiwanie kandydatów ambitnych, o dobrych wynikach udokumentowanych świadectwem maturalnym oraz oferowanie najlepszym kandydatom płatnych staży zawodowych, obniżenia czesnego;
 - organizowanie współpracy z uczelniami wyższymi regionu lubelskiego i zachęcanie studentów tych uczelni do udziału w przedsięwzięciach organizowanych w WSNS poprzez promocję w mediach regionalnych i ogólnopolskich, portalach społecznościowych w Internecie oraz w prasie;
 - wdrażanie nowych technik i metod nauczania, takich, jak: studiowanie „metodą projektu”, mentoring – studiowanie „pod kierunkiem”, jak też preferowanie metod właściwych dla profilu praktycznego, jak np.: case study – studium przypadku rzeczywistego, pozwalającego wyciągnąć wnioski co do przyczyn i rezultatów jego przebiegu;
 - pozyskiwanie kadry o wysokich kompetencjach naukowych i zawodowych z zakresu socjologii, w tym praktyków o znaczących osiągnięciach zawodowych umożliwiających studentom nabywanie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym oczekiwanym na rynku pracy, jak również stosowanie współczesnych metod dydaktycznych, w tym, w przestrzeni e-wykładowej np. materiały dydaktyczne udostępniane w systemie internetowym z dostępem wewnątrzuczelnianym w e-przestrzeni;
 - włączanie najzdolniejszych studentów do prac naukowych np. poprzez stworzenie systemu Opiekunów Naukowych (dla małych grup studenckich 2-3 studentów).

Jednocześnie WSNS stawia sobie za cel podejście indywidualne do studenta, aby mógł wskazać i realizować obszary swoich zainteresowań. Dokładamy starań, aby wykładowca był dla studenta mentorem - osobą, która daje mu cenne wskazówki i ukierunkowuje go do wybierania odpowiednich tematów z danej dziedziny. Uczy studenta „smakowania wiedzy”, aby mógł ją w sposób odpowiedni połączyć z praktyką. Tutor powinien być liderem własnej dziedziny czy dyscypliny naukowej, którą reprezentuje, powinien umieć zachęcić studenta do poszukiwania i odkrywania nowych zagadnień.

Priorytetem działalności WSNS jest również element większego otwarcia na kształcenie różnych grup osób niepełnosprawnych, ze względu na wcześniejsze doświadczenia w tej dziedzinie (współpraca z PFRON), m.in. osób głuchoniemych, osób słabowidzących, czy osób z różnymi dysfunkcjami narządu ruchu.

Koncepcja kierunku studiów „socjologia” mieści się w dyscyplinie naukowej nauki socjologiczne oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach, w dziedzinie nauk społecznych, uwzględniając jednocześnie praktyczny profil tej dziedziny nauki poprzez wprowadzenie do programu studiów specjalności z „doradztwa zawodowego” i „zarządzania zasobami ludzkimi”. Zakładana koncepcja kształcenia umożliwia, także osiągnięcie efektów uczenia się na poziomie 6 wg. Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Kierunek „socjologia” wpisuje się w strategię Uczelni i Wydziału ponieważ w celu indywidualizacji kształcenia zakłada, takie formy zajęć, jak: warsztaty, konwersatoria, ćwiczenia projektowe, a także poprzez metody dydaktyczne, takie jak: metoda projektu, dyskusja, gry symulacyjne, case study, kształtowanie u studenta kreatywności oraz umiejętności podejmowania decyzji, co w konsekwencji realizuje cel strategiczny – kształtowanie postaw zawodowych pracowników i studentów.

Kształcenie na kierunku „socjologia” umożliwi zdobycie i pogłębianie wiedzy ogólnej o społeczeństwie, jego strukturze i rozwoju, a także wiedzy aplikacyjnej obejmującej teorię i paradygmaty odnoszące się do istotnych dziedzin życia człowieka i zjawisk społecznych. Celem kształcenia jest przekazanie kompleksowej wiedzy z zakresu „socjologia” oraz kształtowanie rozumienia podstaw teoretycznych wiedzy o zjawiskach i procesach społecznych. Absolwent ma umiejętność zrozumienia procesów i mechanizmów współczesnego życia społecznego, kształtowania zachowań i stosunków międzyludzkich oraz rezultatów tych zachowań w celu wyjaśniania zjawisk otaczającego świata. Nabywa przy tym umiejętność diagnozowania i rozwiązywania konfliktów społecznych, prowadzenia badań opinii publicznej, analizowania patologii i dysfunkcji społecznych.

Profil (sylwetka) absolwenta kierunku „socjologia” w Wyższej Szkole Nauk Społecznych

Absolwent po studiach licencjackich, kierunek Socjologia dysponuje **wiedzą** z zakresu socjologii i jej miejsca w systemie nauk społecznych, a także jej relacji z innymi dyscyplinami, wiedzą na temat procesów leżących u podstaw stabilności i zmiany społecznej, a także rozumie na czym polegają te procesy, przygotowaniem do aktywnego świadomego uczestniczenia w procesach decyzyjnych oraz tworzeniem i realizacją przedsięwzięć w środowisku pracy (rynku pracy, organizacji) i poza nim.

W zakresie umiejętności potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu nauk społecznych do wykonywania zadań oraz rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach, wykorzystywać wiedzę z zakresu nauk społecznych do badania i opisu wybranych procesów oraz zjawisk społecznych, a także formułowania na tej podstawie własnych opinii i sądów, posiada umiejętności w zakresie interpretacji zjawisk społeczno-kulturowych w perspektywie łączącej klasyczne i współczesne tendencje w nauce i praktyce socjologicznej, charakteryzuje się zdolnością samodzielnego poszerzania nabytej wiedzy i korzystania z różnych form jej zdobywania i przekazu uczenia się, pozwalającej kontynuować studia oraz zrozumienie zobowiązań profesjonalnych i społecznych absolwenta studiów z obszaru nauk społecznych.

W zakresie kompetencji społecznych jest gotów do ciągłego uczenia się i oceny zmiany na rynkach pracy Polski i Unii Europejskiej celem zharmonizowania swoich umiejętności z ich wymaganiami, jest gotów pracować w zróżnicowanych zespołach zadaniowych, jest przygotowany do określania celów i priorytetów w działaniach własnych i zespołowych, jest świadomy konieczności reagowania na ważne kwestie społeczne we współpracy z odpowiednimi instytucjami społecznymi, jest gotów do dostrzegania i rozstrzygania problemów związanych z etycznym aspektem wykonywanego zawodu, wykazuje gotowość do aktywnego uczestniczenia w realizacji projektów badawczych, społecznych i zawodowych oraz do stałego aktualizowania i doskonalenia swojej wiedzy oraz umiejętności zawodowych i społecznych, jak i jest gotów do myślenia i działania w sposób samodzielny, innowacyjny i przedsiębiorczy. Jest również przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Na kierunku „socjologia” w koncepcji kształcenia wyodrębniliśmy dwa profile działalności zawodowej: „**doradztwo zawodowe**” oraz „**zarządzanie zasobami ludzkimi**”, wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu na lubelskim rynku pracy.

Jako absolwent specjalności „doradztwo zawodowe” może pracować m.in. w urzędach pracy, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, szkołach, Ochotniczych Hufcach Pracy, klubach pracy, mobilnych centrach informacji zawodowej, gminnych centrach informacji, akademickich biurach karier, agencjach pośrednictwa pracy, agencjach doradztwa personalnego, fundacjach i stowarzyszeniach działających na rzecz aktywizacji zawodowej różnych grup społecznych, działach personalnych różnych firm i instytucji, publicznych i niepublicznych służbach zatrudnienia, w ośrodkach diagnostycznych oraz terapeutycznych, w sektorach pozarządowych (mediatorzy).

Jako absolwent specjalności „zarządzanie zasobami ludzkimi” może pracować m.in. w działach HR w charakterze specjalisty z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi, może również założyć własną firmę szkoleniową lub doradcą, pracować jako coach lub trener biznesu i rozwoju osobistego, także w biurach karier, urzędach pracy. Absolwent tej specjalności może, także podjąć pracę jako specjalista w komórkach personalnych różnych typów organizacji, może świadczyć profesjonalne usługi biznesowe związane z rozwiązywaniem problemów pracowniczych, jako specjalista do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr, pracownik obsługi płacowej, pracownik działu kadr, pracownik administracyjny i sekretarz biura zarządu, pracownik obsługi biurowej.

W obszarze wychowawczo-społecznym przewodnią wizją działań określonych w dokumencie misyjnym stały się słowa Adama Mickiewicza: *I kto poświęca siebie dla innych, znajdzie mądrość i bogactwo i koronę na ziemi, w niebie i na każdym miejscu...(...)*.

Społeczna odpowiedzialność zawodów związanych z kierunkiem „socjologia” oraz wynikające z dokumentu misyjnego dążenie Uczelni do kreowania, w procesie kształcenia studentów, fundamentów pod służbę społeczną w pełnieniu przyszłych ról zawodowych, stanowią wspólną platformę dla realizacji koncepcji kształcenia.

Wypełnianie misji Uczelni i Wydziału w płaszczyźnie wychowawczej umożliwi studentom kierunku „socjologia” przyswojenie wartości płynących z etosu i tradycji tych zawodów, które zorientowane są na pomoc człowiekowi w trudnej sytuacji rodzinnej, zawodowej, społecznej. **Kształcenie na kierunku „socjologia” jest ukierunkowane na wyposażenie studentów, m.in. w zdolność do poszanowania godności istoty ludzkiej, przestrzeganie jego autonomii, odpowiedzialności moralnej, otwartości na potrzeby jednostek i grup społecznych w idei sprawiedliwości, dobra i prawdy. Nauczyciel akademicki, jako mistrz i dydaktyk poprzez swoją postawę naukową oraz moralną ma przekazywać studentom zamiłowanie do tych wartości, a Uczelnia jest ich strażnikiem. Szczególnie duży nacisk jest kładziony na konieczność utrzymania wysokich standardów etyki pracy zawodowej absolwenta kierunku „socjologia”.**

Uczelnia w polityce jakości (ujętej zarówno w misji, jak i celach strategicznych) zakłada systematyczne wzbogacanie obszaru realizowanej dydaktyki, systematyczne doskonalenie jakości realizowanego procesu dydaktycznego, dbanie o jak najwyższy poziom zajęć dydaktycznych poprzez wprowadzanie nowych metod kształcenia takich jak np.: metoda projektu indywidualnego oraz zespołowego pod kierunkiem opiekuna, metoda kształcenia rozwiązywania problemów (PBL). Realizacja polityki jakości na kierunku „socjologia” jest wspierana poprzez wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. Szczególnej uwadze podlega dbałość o jakość prac dyplomowych, poprzez dobór wysoko kwalifikowanej kadry z dorobkiem naukowym i zawodowym (promotorów i recenzentów), wprowadzanie właściwych procedur związanych z ich obroną i egzaminem dyplomowym.

Realizacja zamierzonych celów i zadań wymaga odpowiedniego doboru kandydatów na studia. Od kandydatów na kierunek socjologia oczekuje się umotywowanego wyboru kierunku, wrażliwości na społeczne potrzeby człowieka.

Senat Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie zgodnie z art. 53 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce **przyrzekował uchwałą nr 20 z dnia 25 czerwca 2019 roku kierunek studiów „socjologia” do dyscypliny naukowej nauki socjologiczne oraz nauki o komunikacji i mediach z dziedziny nauk społecznych oraz określił kierunkowe efekty uczenia się** zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 roku Dz.U. poz. 2218 *w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.*

Opis kierunku zawiera **22 efekty w zakresie wiedzy, 19 w zakresie umiejętności, 8 w zakresie kompetencji społecznych**, jak również **uwzględnia wszystkie charakterystyki drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się są związane z koncepcją kształcenia, gdyż akcentują praktyczny profil kierunku, wypełniając w tym zakresie założenia PRK dla profilu praktycznego na poziomie 6, uwzględniają odpowiedni zakres wiedzy dyscypliny nauki socjologiczne a dotyczący m.in. podstaw socjologii, historii myśli społecznej**

i socjologicznej, demografii i procesów ludnościowych, antropologii kulturowej, a także praktyczne wykorzystanie wiedzy socjologicznej w modułach m.in. analizie i opracowaniu danych statystycznych, etyki zawodowej, psychologii społecznej, patologii w pracy zawodowej, dysfunkcji rodziny, polityki społecznej, negocjacji i mediacji, komunikowania społecznego, techniki autoprezentacji, kreowania wizerunku, mechanizmów stresu i radzenia sobie ze stresem, czy podstaw pomocy psychologicznej, odnosząc się jednocześnie do praktyki zawodowej w ramach wybieranej przez studenta specjalności. Dla przykładu tych powiązań wskazujemy na **niektóre kluczowe efekty kierunkowe i ich związki z efektami przedmiotowymi**. I tak **efekt kierunkowy w zakresie wiedzy: SP_W02 Posiada podstawową wiedzę na temat mikro-, mezo- i makro struktur oraz wybranych instytucji społecznych znajduje rozwinięcie w efekcie przedmiotowym modułu „Systemy, struktury i procesy społeczne”**: P_W01 - Student posiada podstawową wiedzę o strukturach, wybranych instytucjach społecznych i ich wzajemnych relacjach. Efekt SP_W06 Posiada wiedzę na temat relacji i zależności łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne - znajduje **odniesienie do efektów przedmiotowych modułu „Historia myśli społecznej i socjologicznej”** : P_W03 - Posiada wiedzę na temat rozwoju poglądów o relacjach i zależnościach łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne. **Efekt SP_W012 - Posiada wiedzę na temat konstruowania i realizowania badań empirycznych i diagnostycznych oraz projektów badawczych jest powiązany z efektami przedmiotowymi modułów „Analiza i opracowanie danych statystycznych”**: P_W04 - Posiada wiedzę na temat statystycznych badań empirycznych oraz projektów badawczych mających na celu ocenę współzależności między cechami; czy np. „Seminarium dyplomowe”: P_W01 - Zna podstawowe metody pozyskiwania danych, korzystania z bibliotek oraz formułowania prac pisemnych.

Wskazane kluczowe efekty w zakresie umiejętności znajdują rozwinięcie i uszczegółowienie w efektach przedmiotowych, jak np.: Efekt SP_U01 Potrafi rozpoznawać i interpretować zjawiska społeczne (gospodarcze, religijne, polityczne, kulturowe) w oparciu o wybrane teorie naukowe. **znajduje uszczegółowienie w efektach modułów: „Psychologia ogólna”**: P_U01 - Potrafi rozpoznawać i interpretować zjawiska społeczne (gospodarcze, religijne, polityczne, kulturowe) w oparciu o wybrane teorie naukowe; **„Podstawy socjologii”**: P_U01 - Rozpoznaje społeczną naturę relacji łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne; czy **„Antropologia kulturowa”**: P_U01 - Umie dostrzegać i interpretować współczesne zjawiska kulturowe. Rozumie rolę mediów i kultury popularnej w kształtowaniu zjawisk o charakterze globalizacyjnym. **Efekt SP_U09 Posiada umiejętność wykorzystywania zdobytej wiedzy i do analizowania i podejmowania konkretnych decyzji, w tym zarządczych i czynności w sytuacjach związanych z praktycznym działaniem znajduje odniesienie w efektach przedmiotowych modułu „Patologie w pracy zawodowej”**: P_U01 - potrafi wyjaśnić uwarunkowania zjawisk patologicznych w pracy zawodowej i organizacji; P_U02 - potrafi opisywać i analizować zjawiska patologiczne – etapy, objawy, strony; P_U03 - potrafi opisywać i analizować konsekwencje indywidualne i organizacyjne zjawisk patologicznych.

Efekty w zakresie kompetencji społecznych znajdują odniesienie do przedmiotowych efektów w wielu modułach, w tym np.: Efekt SP_K04 Jest świadomy konieczności reagowania na ważne kwestie społeczne we współpracy z odpowiednimi instytucjami społecznymi **jest powiązany aż z 20 modułami**, m.in. z odpowiednim efektem przedmiotowym określonym dla modułu **„Etyka zawodowa”**: P_K01 - jest gotów reagować na ważne kwestie społeczne we współpracy z odpowiednimi instytucjami społecznymi z punktu widzenia etyki ogólnej i zawodowej; czy np. **„Dysfunkcje rodziny”**: P_K01 – Student ma świadomość potrzeby reagowania na pojawiające się dysfunkcje i patologie w rodzinie. **Efekt SP_K05 - Jest gotów do dostrzegania i rozstrzygania problemów związanych z etycznym aspektem wykonywanego zawodu znajduje odniesienie do efektu przedmiotowego modułu np. „Techniki wpływu społecznego”**: P_K02 - Potrafi dostrzec moralne zagrożenia związane ze stosowaniem technik wpływu społecznego.

Związek efektów kierunkowych z modułami, a więc z efektami przedmiotowymi ilustruje macierz odniesień – stanowiąca załącznik do Raportu Samooceny.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Treści kształcenia na kierunku „socjologia” są zgodne z zakładanymi kierunkowymi efektami uczenia się i uwzględniają aktualne potrzeby rynku pracy. Przyporządkowanie treści programowych przypisanych poszczególnym przedmiotom do efektów uczenia się określa **matryca efektów**, którą uwzględniono w **załączniku**. Matryca pokazuje, że program studiów I stopnia zapewnia realizację wszystkich założonych efektów uczenia się. Liczba wskazań wyrażających zbieżność efektów kierunkowych z treściami kształcenia poszczególnych przedmiotów wynosi od 1 do 27. Podstawę doboru treści programowych stanowiły przede wszystkim:

- określone dla programu efekty uczenia się;
- rozwój dyscypliny naukowej, do której kierunek jest przyporządkowany;
- rozwój i współczesne potrzeby nauk społecznych, w szczególności socjologii i przypisanym kierunkowi specjalnościom, mianowicie „doradztwa zawodowego” oraz „zarządzania zasobami ludzkimi”;
- doświadczenie zawodowe (dorobek praktyczny) kadry prowadzącej zajęcia;
- aktualny dorobek naukowy osiągnięty przez kadrę w zakresie dyscypliny „nauki społeczne”;
- opinie kadry prowadzącej zajęcia oraz studentów;
- opinie interesariuszy zewnętrznych, dotyczące potrzeb rynku pracy.

Kluczowe dla kierunku „socjologia” treści kształcenia - programu kierunku „socjologia” zostały podporządkowane koncepcji kształcenia, jak i efektom kierunkowym oraz przedmiotowym, mieszcząc się w dyscyplinie naukowej „nauki socjologiczne”, do której jest przyporządkowany kierunek. Treści te, z uwagi na praktyczny profil kształcenia, uwzględniają współczesne tendencje zachodzące w naukach społecznych. **Przykładem aktualności treści programowych i nawiązania do potrzeb rynku pracy** mogą być **treści przedmiotu „Planowanie rozwoju kariery zawodowej”**, które uwzględniając takie zagadnienia, jak: pojęcie kariery zawodowej, jej fazy i typy karier, planowanie kariery, samopoznanie, ocenę umiejętności, zdolności, motywacji, zainteresowań, wiedzy czy wartości - **realizują efekt przedmiotowy: P_W01** – *student definiuje podstawowe definicje kariery zawodowej, zna podstawowe techniki i metody pracy doradcy zawodowego, wymienia fazy oraz typy kariery zawodowej, wykorzystuje strategię planowania kariery zawodowej oraz potrafi zaplanować karierę zawodową, jak również efekt kierunkowy SP_W13* - *posiada wiedzę o systemach aksjonormatywnych (prawnych, organizacyjnych, religijnych, moralnych, psychologicznych, etycznych, politycznych i ekonomicznych) organizujących struktury i instytucje społeczne, rządzących nimi prawidłowościach, uwarunkowaniach i przemianach. Treści modułu „Historia myśli społecznej i socjologicznej”* wskazują na **ściśły związek z zakresem dyscypliny naukowej nauki socjologiczne**, uwzględniając takie zagadnienia, jak: Społeczeństwo jako wspólnota wartości – myśl chrześcijańska, czy: Koncepcje zmiany i postępu społecznego - **i realizują efekt przedmiotowy P_W01** - *Student zna genezę socjologii jako dyscypliny naukowej, oraz jej wybitnych przedstawicieli, zna różne rodzaje struktur społecznych, definiuje podstawowe pojęcia (rola społeczna, kultura, religia, społeczeństwo, klasy, warstwy społeczne, naród, państwo, grupa społeczna, interakcja itp.), będący jednocześnie powiązany z efektem kierunkowym SP_W01* - *posiada wiedzę o systemach aksjonormatywnych (prawnych, organizacyjnych, religijnych, moralnych, psychologicznych, etycznych, politycznych i ekonomicznych) organizujących struktury i instytucje społeczne, rządzących nimi prawidłowościach, uwarunkowaniach i przemianach.* Podobnie jest w przypadku przedmiotu **„Podstawy socjologii”**, gdzie temat: Socjologia, jako dyscyplina naukowa: - socjologia ogólna i szczegółowa, działy socjologii, rola socjologii, jako nauki, co wyjaśnia, powiązanie socjologii z innymi naukami społecznymi jest przypisany **efektowi przedmiotowemu SP_W01**, powiązanemu z efektem kierunkowym **SP_W01** - *posiada wiedzę o systemach aksjonormatywnych (prawnych, organizacyjnych, religijnych,*

moralnych, psychologicznych, etycznych, politycznych i ekonomicznych) organizujących struktury i instytucje społeczne, rządzących nimi prawidłowościach, uwarunkowaniach i przemianach.

Z kolei treści modułów „Podstawy metodologii badań” oraz „Analiza i opracowanie danych statystycznych” oferują wiedzę, zgodnie z założeniami PRK, tworzącą także podstawy teoretyczne dla kierunku „socjologia”, są podporządkowane efektem przedmiotowym i efektowi kierunkowemu **SP_W10** - posiada podstawową wiedzę na temat stosowania ilościowych i jakościowych metod i technik badań społecznych, pozwalających opisywać wybrane instytucje społeczne oraz procesy zachodzące w strukturach społecznych; oraz **SP_W12** - Posiada wiedzę na temat konstruowania i realizowania badań empirycznych i diagnostycznych oraz projektów badawczych.

Szczególną rolę w programie studiów pełni moduł „Etyka zawodowa”, których treści dotyczą fundamentów postawy w przyszłym życiu zawodowym i relacjach między ludzkich. Są to zagadnienia: Pojęcie, funkcje i zadania etyki zawodowej; Rozróżnianie etyki ogólnej i zawodowej; Wybrane idee etyczne (godność, tolerancja, sprawiedliwość, wolność, odpowiedzialność); Kodeksy etyczne – ich struktura i treść; Tajemnica zawodowa – pojęcie, funkcje i znaczenie; Poszanowanie godności człowieka jako elementu etyki zawodowej w instytucjach społecznych; Zasady współżycia społecznego jako element etyki zawodowej; Standardy zachowań etycznych, a zaniedbania i błędy w codziennej realizacji obowiązków służbowych. Naruszenie etyki zawodowej – konsekwencje. **Treści te są w pełni dostosowane do efektów przedmiotowych: P_W01** - Posiada wiedzę na temat pojęcia etyki zawodowej i miejsca etyki w systemie nauk; **P_W02** - Posiada wiedzę o prawnych i formalnych konsekwencjach naruszania etyki zawodowej w instytucjach społecznych; **P_W03** - Posiada wiedzę na temat relacji i zależności w zakresie etyki, łączących jednostki, grupy i poszczególne grupy społeczne; umożliwiają one realizację efektu kierunkowego, jak np.: **SP_W01** - posiada wiedzę o systemach aksjonormatywnych (prawnych, organizacyjnych, religijnych, moralnych, psychologicznych, etycznych, politycznych i ekonomicznych) organizujących struktury i instytucje społeczne, rządzących nimi prawidłowościach, uwarunkowaniach i przemianach; oraz **SP_W06** - Posiada wiedzę na temat relacji i zależności łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne.

Należy też wskazać na treści kształcenia pozwalające studentowi realizować te efekty, które uwzględniają nabycie wiedzy w zakresie współczesnych technologii informatycznych niezbędnych w zawodzie socjologa. Dla przykładu treści modułu „Technologie informacyjne” zawierają zagadnienia: Oprogramowania użytkowe na przykładzie wybranych aplikacji MS Office (Word, Excel, Power Point) i prowadzą do realizacji efektu przedmiotowego **P_W02** - Student rozróżnia elementy oprogramowania systemowego i użytkowego, i kierunkowego **SP_W11** - Posiada wiedzę na temat podstawowych metod analizy i opracowywania danych statystycznych; czy treści modułu: „Analiza i opracowanie danych statystycznych” zawierają m.in. Opracowanie i prezentacja materiału statystycznego: porządkowanie i grupowanie danych, metody prezentacji danych (szeregi, tablice, wykresy). Wykorzystanie pakietów komputerowych (arkusza kalkulacyjnego Excel) do prezentacji materiału statystycznego. Źródła danych statystycznych. Obliczanie, wyznaczanie, zastosowanie w praktycznych zadaniach wskaźników opisowych dla zmiennych (miary tendencji centralnej, miary rozproszenia i asymetrii), które prowadzą do realizacji efektu przedmiotowego **P_U01** - Potrafi zastosować w praktyce terminy i kategorie statystyczne do wyjaśnienia prawidłowości występujących w rzeczywistości społeczno-gospodarczej, i kierunkowego **SP_U02** - Umie pozyskiwać, przetwarzać, prezentować dane z wykorzystaniem technologii ICT.

Treści kształcenia języka obcego, takie jak np. „Redagowanie CV. Symulacje rozmowy o pracę” pozwalają na realizację efektu kierunkowego **SP_U17** - Potrafi przygotować opracowanie pisemne (w języku polskim i w języku obcym) poświęcone wybranym zagadnieniom z zastosowaniem podstawowych ujęć teoretycznych oraz z wykorzystaniem literatury przedmiotu oraz **SP_U19** - Potrafi posługiwać się językiem obcym w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Metody kształcenia uwzględniają specyfikę kierunku „socjologia” i jego praktyczny profil oraz orientację zawodową. Stąd też obok tradycyjnej metody podawczej wykładu z prezentacją

multimedialną stosowane są konwersatoria i ćwiczenia metodą projektu, które z uwagi na małą liczbę studentów umożliwiają ich aktywizację poprzez dyskusję i współdziałanie w dochodzeniu poznawczym. Metody podawcze stosowane na wykładach, a w szczególności metody konwersatoryjne oraz ćwiczenia wykorzystywane w modułach do wyboru oraz specjalizacyjnych - pozwalają na realizację kierunkowych efektów wiedzy np. efekt **SP_W06** - *Posiada wiedzę na temat relacji i zależności łączących jednostki, grupy i instytucje społeczne.*

Dominują metody wspierające studentów w samodzielnym rozwiązywaniu problemów, kształtujące umiejętności praktyczne, a więc metody bazujące na poszukiwaniu przez studentów rozwiązań tych problemów, na twórczej, samodzielnej pracy i pozwalającej na poszerzenie wiedzy. Metody te szczególnie są przydatne na zajęciach o charakterze warsztatowym. Ważną metodą kształcenia jest metoda projektu, która łączy metodę opisaną powyżej z metodami opartymi na wykorzystaniu współczesnych technologii informatycznych. Stosowane są też typowe dla przyszłego socjologa metody: praca z tekstem, metoda studium przypadku, jak i metoda bezpośredniego kontaktu z warunkami rzeczywistego środowiska pracy, co jest na tym kierunku realizowane przede wszystkim na praktykach zawodowych. **Metody te pozwalają na realizację efektów** w szczególności w zakresie umiejętności, jak np. efektu **kierunkowego SP_U14** - *Potrafi rozwiązywać wybrane problemy społeczne w sposób twórczy i nowatorski oraz analizować rozwiązania proponowane przez innych, dokonując trafnego wyboru i ich zastosowania; czy efektu kierunkowego SP_U09* - *Posiada umiejętność wykorzystywania zdobytej wiedzy i do analizowania i podejmowania konkretnych decyzji w tym zarządczych i czynności w sytuacjach związanych z praktycznym działaniem.*

Z uwagi na specyfikę zawodu socjologa, stosowane są metody wykorzystujące współczesne technologie informatyczne i oprogramowanie, które student poznaje, a obecne są na wielu przedmiotach, jak np. w module „Technologie informacyjne”, „Analiza i opracowanie danych statystycznych”. Stosuje się je na zajęciach laboratoryjnych i ćwiczeniach z wykorzystaniem oprogramowania, co pozwala na realizację efektów kierunkowych, jak np. efektu **SP_U10** - *Potrafi samodzielnie zastosować wybraną metodę i narzędzie badań społecznych do analizy wybranego problemu badawczego, czy efektu SP_U03* - *Umie pozyskiwać, przetwarzać, prezentować dane z wykorzystaniem technologii ICT.*

Metody bazujące na bezpośrednim wykonywaniu czynności praktycznych, a więc stosowane na zajęciach warsztatowych, czy ćwiczeniowych, na którym student powinien samodzielnie poradzić sobie z rozwiązaniem powstałego problemu, ale i w razie konieczności zasięgnąć pomocy Prowadzącego zajęcia, **pozwalają też na realizację efektów w zakresie kompetencji społecznych**, jak np. efektu kierunkowego: **SP_K01** - *Jest gotów do ciągłego uczenia się i oceny zmiany na rynkach pracy Polski i Unii Europejskiej celem zharmonizowania swoich umiejętności z ich wymaganiami dla modułu Doradztwo zawodowe dla osób ze specjalnymi potrzebami – dla efektu przedmiotowego **P_K01** - *ma świadomość ograniczenia własnej wiedzy i rozumie potrzebę dalszego kształcenia w związku z coraz bardziej rozwijającym się doradztwem zawodowym.**

W celu opanowania specjalistycznego języka obcego stosowana jest metoda pracy z tekstem, posługiwanie się takimi narzędziami dydaktycznymi, jak: film, czy wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi internetowych.

Metody dydaktyczne są dostosowane do studentów niestacjonarnych, pracujących również w zawodach powiązanych z naukami społecznymi, stąd też z wielką uwagą traktowana jest praca własna studenta. W sylabusach wskazane są zagadnienia, które student ma opanować w ramach pracy własnej. Stosowane metody dydaktyczne uwzględniają również potrzeby studentów z niepełnosprawnością i przewiduje się szczególną, indywidualną opiekę na zajęciach, umożliwiającą w nich udział. Możliwe jest również przekazywanie materiałów dydaktycznych odpowiednio dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności. Studentowi z niepełnosprawnością Dziekan może przyznać na jego wniosek prawo do realizacji studiów wg. Indywidualnego Toku Studiów (ITS), który polega na zmianie kolejności realizacji wybranych przedmiotów objętych programem studiów lub Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS), która polega na realizowaniu obowiązującego programu studiów, z uwzględnieniem zwolnienia z uczestnictwa w zajęciach ze wszystkich lub niektórych

przedmiotów, lub tylko z wybranych form zajęć w danym roku akademickim. W porozumieniu z prowadzącymi poszczególne przedmioty, ustalany jest sposób uczestnictwa studenta w zajęciach dydaktycznych oraz realizowania innych obowiązków studenckich. Indywidualna Organizacja Studiów musi gwarantować osiągnięcie efektów uczenia się określonych w programie kształcenia.

Program studiów przewiduje indywidualizację kształcenia. Regulamin studiów precyzuje warunki przyznawania Indywidualnego Toku Studiów (ITS) i Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Mogą je uzyskać studenci osiągający wybitne wyniki w nauce - w przypadku ITS, jak i znajdujące się w określonej sytuacji życiowej - w przypadku IOS.

Program studiów niestacjonarnych na rok akademicki 2019/2020 kierunku „socjologia” został zatwierdzony przez Senat WSNS – Uchwała nr 15 z dnia 25 czerwca 2019 roku.

Program studiów niestacjonarnych obejmuje ogółem **4500 godzin**, którym przypisano **180 pkt ECTS**, przy czym **liczba godzin realizowanych w bezpośrednim kontakcie** wynosi **2056 godz.** (co stanowi 45,7% ogółu zajęć). **Zajęcia dydaktyczne wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów** obejmują **82 punkty ECTS**. Studia niestacjonarne trwają 6 semestrów.

Struktura programu uwzględnia **przedmioty ogólnouczelniane (825 godzin, co stanowi 33 pkt ECTS), przedmioty podstawowe i kierunkowe (1700 godzin, co stanowi 68 ECTS), przedmioty do wyboru - 450 godzin, przedmioty specjalnościowe – 475 godzin; moduł dyplomowy obejmujący seminarium dyplomowe stanowiący 300 godzin oraz praktyki zawodowe w wymiarze 6 miesięcy**, którym przypisano **30 punktów ECTS**, co odpowiada **750 godzinom** praktyk. **Modułom do wyboru przypisane zostały 71 pkt ECTS** i obejmują one przedmioty specjalnościowe, języki obce, seminarium dyplomowe, a także grupę „przedmiotów do wyboru”. Poszczególnym przedmiotom przypisano odpowiednią liczbę punktów, przyjmując zasadę, iż 1 pkt ECTS odpowiada 25 godzinom pracy studenta, jest to miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia.

Przedmioty ogólnouczelniane – służą wszechstronnemu rozwojowi intelektualnemu studentów i obejmują takie przedmioty jak: *Bhp i ergonomia, Podstawy zarządzania, Elementy prawa i ochrona własności intelektualnej, Psychologia ogólna, Filozofia z logiką, Technologie informacyjne*, a także lektoraty z języków obcych (do wyboru).

Moduł przedmiotów podstawowych i kierunkowych obejmuje 18 przedmiotów obowiązkowych. Przedmioty podstawowe tworzą podstawy teoretyczne kierunku, jak i metodologiczne i są to np. *Podstawy socjologii, Podstawy metodologii badań, Historia myśli społecznej i socjologicznej, Antropologia kulturowa*. **Przedmioty kierunkowe wiążą się ściśle z dyscypliną nauki socjologiczne, do której został przyporządkowany kierunek i oferują zaawansowaną wiedzę w zakresie wspomnianej dyscypliny.** Istotne miejsce w programie studiów zajmują przede wszystkim moduły uwzględniające wykorzystanie wiedzy kierunkowej, a następnie specjalistycznej w działalności zawodowej. Moduły specjalistyczne tworzy 9 przedmiotów zgrupowanych w dwa moduły: **„Doradztwo zawodowe”** oraz **„Zarządzanie zasobami ludzkimi”**, z których studenci wybierają jedną specjalność. Moduły te są zorientowane na wiedzę szczegółową związaną z poszczególną specjalnością. Dodatkowo studenci mają do wyboru przedmioty z grupy tzw. „przedmioty do wyboru”, których jest 6 zgrupowanych po 2 pary. Student wybiera jeden przedmiot z danej pary przedmiotów. Student ma możliwość wyboru także seminarium dyplomowego w wymiarze **300 godzin i 12 pkt. ECTS**. Ważnym i obowiązkowym elementem kształcenia są praktyki zawodowe, które dla studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2019/2020 wynoszą **6 miesięcy**, i którym przypisano **30 pkt. ECTS**, co stanowi ogółem **750 godz. praktyk**. **Udział w programie studiów zajęć kształtujących umiejętności praktyczne** zawierający: ćwiczenia, lektoraty, laboratoria, praktyki zawodowe, przygotowanie pracy dyplomowej spełnia wymagania określone w regulacjach prawnych, a liczba przypisanych im punktów **ECTS wynosi 113**. Studia kończą się przygotowaniem i obroną pracy dyplomowej.

Czas trwania kształcenia wynosi 6 semestrów, co umożliwi realizację treści programowych oraz zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych założonych w programie studiów, zarówno

w czasie zajęć zorganizowanych, jak i indywidualnej pracy każdego studenta, w ilości godzin odpowiedniej do przypisanych punktów ECTS. W sylabusach przedmiotów zawarte są informacje dotyczące nakładu pracy studenta, niezbędnych do realizacji zajęć dydaktycznych, zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS). Nakład pracy studenta uwzględnia liczbę godzin kontaktowych (w tym konsultacji), godzin pracy własnej potrzebnych na wykonanie prac cząstkowych - w tym projektowych, przygotowanie się do zaliczeń i egzaminu oraz do samodzielnego uzupełniania i utrwalania wiedzy, studiowania literatury. Program zapewnia przygotowanie studenta do działalności zawodowej.

Program studiów zawiera takie formy zajęć, jak: wykłady, konwersatoria, ćwiczenia, w tym z wykorzystaniem techniki komputerowej, laboratoria, projekty, lektoraty, seminarium dyplomowe. **Udział godzin zajęć kontaktowych aktywizujących prace studentów wynosi ogółem 45,7%.** W ramach ćwiczeń, konwersatoriów, projektów, a także ćwiczeń z wykorzystaniem technik informatycznych studenci osiągają efekty uczenia się związane z przygotowaniem zawodowym, uzyskują umiejętności praktyczne. Liczebność grup studenckich określona jest w Zarządzeniu Rektora WSNS. I tak grupy studenckie liczą max. na zajęciach: ćwiczeniowych audytoryjnych - 26 studentów, laboratoryjnych/projektowych/warsztatowych - 16 studentów, seminaryjnych – 12 studentów oraz na lektoratach z języka obcego - 20 studentów, co pozwala na efektywną pracę ze wszystkimi studentami w trakcie zajęć.

Z uwagi na relatywnie **małą liczbę studentów kierunku „socjologia”** na poszczególnych latach, liczebność grup studenckich na wymienionych formach jest niższa od określonych powyżej limitów. Harmonogram zajęć na studiach niestacjonarnych przewiduje zjazdy 2 dniowe, organizowane raz na dwa tygodnie. Zjazdy odbywają się w piątki (od godz. 15.30 – 20:00), soboty (8:00 – 20.00) lub niedziele (8:00 – 17:00). Bloki zajęć nie przekraczają 3-4 godzin.

Kluczową formą zajęć dla nabywania umiejętności praktycznych są 3 miesięczne (dla cyklu rozpoczętego przed rokiem 2019/2020) i 6 miesięczne (dla cyklu kształcenia rozpoczętego od roku akademickiego 2019/2020) praktyki zawodowe. Celem studenckiej praktyki zawodowej jest wykształcenie umiejętności wykorzystania w działalności zawodowej wiedzy teoretycznej i praktycznej uzyskanej w toku studiów. Efektem praktyki zawodowej winno być uzyskanie praktycznej wiedzy i umiejętności, dotyczących funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji z profilem w zakresie np. doradztwa zawodowego lub zarządzania zasobami ludzkimi, jak również ugruntowanie wiedzy w zakresie podstaw nauk społecznych i rozwinięcia umiejętności praktycznych wykorzystujących tę wiedzę. Cele i efekty uczenia się oraz treści programowe dla praktyki zawodowej określone zostały w sylabusie przedmiotu, a zasady jej organizacji w Regulaminie Praktyk WSNS.

Uczelnia posiada bazę miejsc praktyk zawodowych odpowiadającą potrzebom kierunku „socjologia”, a także opracowane kryteria doboru tych miejsc. Podstawowym kryterium jest profil działalności zgodny z kierunkiem „socjologia” oraz z obraną przez studenta specjalnością, jak również ugruntowana pozycja na rynku, doświadczenie we współpracy z uczelniami wyższymi w zakresie praktyk zawodowych. Listą zweryfikowanych podmiotów dysponuje Kierownik Praktyk WSNS. WSNS w zakresie praktyk zawodowych współpracuje z takimi instytucjami, jak: organizacje doradcze, agencje marketingowe oraz Public Relations, instytucje samorządowe, fundacje i stowarzyszenia. Wyposażenie tych instytucji i firm pozwala studentom na pełną realizację zadań określonych dla praktyki zawodowej.

Za organizację i realizację praktyki zawodowej odpowiada Kierownik Praktyk powołany przez Rektora WSNS. Zasady organizacji praktyk, warunki zaliczanie praktyk ujęte są w Regulaminie praktyk zawodowych. Student odbywając praktykę zawodową jest również pod opieką Zakładowego Opiekuna praktyk, który bezpośrednio nadzoruje wywiązywanie się studenta z obowiązków podczas praktyki, opiniuje przebieg praktyki uwzględniając wszystkie określone dla praktyki zawodowej efekty uczenia się. Weryfikacja efektów uzyskiwanych na praktykach zawodowych odbywa się poprzez bezpośrednią codzienną obserwację dokonywaną przez opiekuna praktyk z ramienia organizacji, w której się ona odbywa, wykonywanych przez studenta precyzyjnie określonych zadań, a następnie poprzez weryfikację przez opiekuna praktyk z ramienia Uczelni rezultatów praktyki i ich zgodności z

założonymi efektami uczenia się określonymi dla praktyk zawodowych. Warunkiem zaliczenia praktyk jest uzyskanie założonych w programie studiów i sylabusie efektów uczenia się udokumentowanych odpowiednio w Karcie Sprawozdania z Praktyki w sposób określony w Regulaminie. Praktyki zalicza Kierownik praktyk z ramienia Uczelni, uwzględniając opinię opiekuna praktyk z ramienia instytucji przyjmującej. Zasady odbywania praktyk, sposób monitorowania i weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych praktykom zawodowym reguluje Regulamin praktyk zawodowych oraz Procedura nr 11 z WSZJK. Uwzględniają one m.in. realizację hospitacji praktyk (nie mniej niż 20% praktyk realizowanych w danym roku akademickim). Uczelnia umożliwia odbycie praktyk w podmiotach, z którymi podpisano stosowne porozumienia i które zweryfikowano pod kątem zakresu działania umożliwiającego studentowi zrealizowanie zakładanych efektów uczenia się. Student może również samodzielnie wskazać organizację, w której chce odbywać praktyki pod warunkiem jej pozytywnej weryfikacji przez Uczelnię.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Zasady, warunki i tryb postępowania przy rekrutacji studentów na studia reguluje **Uchwała Senatu WSNS Nr 28/2018 z dnia 30 grudnia 2018 r. w sprawie: warunków i trybu rekrutacji na studia w Wyższej Szkole Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie na rok akademicki 2019/2020**. Warunki i tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji zostają ustalone przez Senat Uczelni w drodze uchwały, którą wg ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym podawało się do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 marca roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, a wg Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy, przy czym na rok akademicki 2019/2020 Uczelnie miały dostosować odpowiednie Uchwały do wymogów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - co nasza Uczelnia zrealizowała.

Uchwała określa m.in. niezbędne dokumenty, wymagane w procesie rekrutacji, w tym: wypełnione zgłoszenie rekrutacyjne oraz kopię świadectwa dojrzałości w przypadku studiów I stopnia. Proces rekrutacyjny wspomagany jest procedurą WSZJK - Procedura jakości „P-01 Nabór kandydatów na studia”. Celem procedury jest zapewnienie prawidłowego, zgodnego z regulacjami prawnymi oraz przyjętymi w Uczelni zasadami, przebiegu rekrutacji na studia. Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza Komisja Rekrutacyjna powołane na czas trwania rekrutacji, przez Rektora. Na czele Komisji stoi pracownik badawczo-dydaktyczny lub dydaktyczny ze stopniem co najmniej doktora. Do zadań Komisji należy m.in: kompletowanie dokumentów kandydatów i przeprowadzanie postępowania kwalifikacyjnego. Komisja Rekrutacyjna zapoznaje się z treścią „Podania/kwestionariusza w sprawie przyjęcia na studia”, oraz z dokumentami złożonymi przez kandydata na studia oraz dokonuje ich oceny.

O przyjęcie na studia I stopnia mogą ubiegać się zarówno osoby posiadające obywatelstwo polskie, jak i obcokrajowcy, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości lub jego odpowiednik w danym kraju, uprawniający do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe.

Kandydaci ubiegający się o przyjęcie do WSNS muszą spełnić wymagania formalne określone przepisami wewnętrznymi Uczelni tj. złożyć następujące dokumenty:

1. wniosek rekrutacyjny według ustalonego wzoru (dostępny na stronie www.wsns.lublin.pl lub w dziekanacie WSNS);
2. świadectwo maturalne;
3. 2 zdjęcia (35x45 mm) podpisane (przynajmniej 1 zdjęcie - kolorowe).

Decyzje o przyjęciu na studia wydaje Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora. Szczególne preferencje mają kandydaci posiadający świadectwo maturalne z wyróżnieniem i laureaci olimpiad oraz konkursów przedmiotowych. W postępowaniu rekrutacyjnym na studia brane są pod uwagę wyniki egzaminów maturalnych z przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny oraz do wyboru: historia, biologia lub wiedza o społeczeństwie. Jeśli egzamin z danego przedmiotu zdawany był na dwóch poziomach, pod uwagę brany jest wynik korzystniejszy. W przypadku przekroczenia liczby kandydatów w stosunku do przyjętego przez Senat limitu miejsc przeprowadza się rozmowę kwalifikacyjną weryfikującą ich predyspozycje do studiowania kierunku. Od kandydatów chcących podjąć studia na kierunku „socjologia” oczekuje się szczególnie wrażliwości i otwartości na wartości ogólnoludzkie, szacunku i tolerancji dla odmienności i różnorodności ludzi, wrażliwości na społeczne aspekty gospodarki rynkowej oraz innowacyjności i kreatywności w rozwiązywaniu problemów środowiska zawodowego. Po przeprowadzeniu weryfikacji złożonych przez kandydatów dokumentów, Komisja Rekrutacyjna dokonuje kwalifikacji kandydatów na studia w oparciu o przyjęte kryteria i podejmuje decyzję o ich przyjęciu na studia, a następnie zawiadamia kandydatów, w formie decyzji, o wynikach postępowania kwalifikacyjnego.

Zgodnie z Uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie Nr 10/2019 z dnia 19 marca 2019 r. przyjęcia na dany kierunek i formę studiów mogą odbywać się w ramach limitów przyjęć ustalonych przez Senat. W przypadku niezgłoszenia się odpowiedniej liczby kandydatów na dany kierunek studiów, nie zostaną one uruchomione. Senat w przypadku zgłoszenia się mniej jak 30 kandydatów na dany kierunek studiów, pozostawia do dyspozycji Rektora prawo decyzji o uruchomieniu studiów. Zasady rekrutacji są publikowane na stronie internetowej Uczelni.

O przyjęcie na studia mogą starać się także kandydaci, którzy studiowali na takim samym lub zbliżonym z uwagi na program studiów kierunku w innej Uczelni i chcieliby uzyskać przeniesienie swoich osiągnięć i podjąć studia w WSNS. Zasady uznawania efektów uczenia się i okresów kształcenia uzyskanych w innej Uczelni, określa Uchwała Senatu WSNS z dnia 10 marca 2016 r. w sprawie przenoszenia i uznawania zajęć.

Zgodnie z zapisami uchwały, student może ubiegać się o przepisanie oceny z przedmiotu zaliczonego w innej uczelni lub na innym kierunku i stopniu studiów oraz przypisanych tym zajęciom punktów ECTS (przy czym liczba ECTS przypisana danemu modułowi powinna być taka jak w Uczelni do której się przenosi). Warunkiem jest także, aby student uzyskał zakładane efekty uczenia się oraz otrzymał nie mniej niż 30 punktów ECTS za zaliczenie każdego semestru (przy czym jeden punkt ECTS odpowiada efektom uczenia się, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy, zarówno w bezpośrednim kontakcie z nauczycielem jak i jego indywidualną pracą). Procedura przepisania oceny z przedmiotu rozpoczyna się od złożenia przez studenta podania w dziekanacie z dołączonym potwierdzeniem zaliczenia przedmiotu i informacją o treściach kształcenia, formie zajęć, wymiarze czasowym i zdobytych punktach ECTS. Dziekan może wystąpić z prośbą o zaopiniowane podania przez nauczyciela odpowiedzialnego za przedmiot, a jeśli opinia jest pozytywna, podejmuje decyzję dotyczącą przepisania oceny oraz dokonuje odpowiednich wpisów.

Uczelnia przewiduje także możliwość zaliczenia części programu studiów na podstawie doświadczenia zawodowego, odbytych kursów i staży. Procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów regulowane są przez **Regulamin potwierdzania efektów uczenia się przyjęty przez Senat WSNS w Lublinie – Uchwała nr 20/19 z dnia 10 grudnia 2019 r.** Efekty uczenia się mogą zostać potwierdzone osobie posiadającej: świadectwo maturalne i co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego – w przypadku ubiegania się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia; kwalifikację pełną na poziomie 5 PRK albo kwalifikację nadaną w ramach zagranicznego systemu

szkolnictwa wyższego odpowiadającą poziomowi 5 Europejskich Ram Kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. Urz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1). Zasady zakładają, iż w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. O kolejności przyjęcia na studia decyduje wynik potwierdzenia efektów uczenia się. Liczba studentów, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się, nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu. Postępowanie w sprawie przyjęcia na studia może prowadzić Komisja powołana przez Rektora. Przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę studentów. Odmowa przyjęcia na studia następuje w drodze decyzji administracyjnej. Od decyzji Komisji przysługuje odwołanie do Rektora. Procedura rozpoczyna się od złożenia przez wnioskodawcę wniosku o potwierdzenie efektów uczenia się, do którego dołącza dowody pozwalające na ocenę wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (m.in. dokumenty potwierdzające staż pracy z opisem stanowiska pracy i zakresu obowiązków lub zaświadczenia, świadectwa i certyfikaty dotyczące ukończonych kursów i szkoleń lub potwierdzenia odbytych staży). W ciągu 14 dni od daty wpłynięcia wniosku Rektor powołuje Komisję ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się, w której skład wchodzi minimum cztery osoby posiadające co najmniej stopień naukowy doktora, w tym co najmniej dwie posiadające dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe w zakresie programu studiów na kierunku, którego dotyczy wnioski. W pracach Komisji mogą uczestniczyć także nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia, o zaliczenie których ubiega się wnioskodawca. Zadaniem Komisji jest weryfikacja i potwierdzanie efektów uczenia się, a następnie wyznaczenie terminu i formy potwierdzenia efektów uczenia się – egzaminu, odrębnie dla każdego z przedmiotów wskazanych przez wnioskodawcę we wniosku. W uzasadnionych przypadkach Komisja może postanowić o innej formie weryfikacji efektów uczenia się, niż ta wskazana w sylabusie przedmiotu. Egzaminy pozwalające na weryfikację efektów uczenia się w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wymienionych we wniosku powinny odbywać się w formie określonej w sylabusach poszczególnych przedmiotów, a egzamin przeprowadza realizujący ten przedmiot nauczyciel akademicki. Na podstawie wyników egzaminów Komisja podejmuje ostateczną decyzję o przyjęciu wnioskodawcy na studia.

Pozytywna decyzja umożliwi kandydatowi podjęcie studiów według indywidualnego planu i programu studiów. Procedura ta jest już przystosowana do warunków ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku, **Uchwała Senatu Nr 20/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie potwierdzania efektów uczenia się. Kierunek „socjologia” prowadzony na Wydziale Nauk Społecznych otrzymał pozytywną ocenę jakości kształcenia, wydaną w roku akademickim 2013/2014 przez PKA, w związku z tym, posiada uprawnienia do potwierdzania efektów uczenia się.**

Osiągnięcie końcowych efektów uczenia się, dla wszystkich studentów, weryfikowane jest w procesie dyplomowania, na który składa się realizacja seminarium dyplomowego, przygotowanie i ocena pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Proces dyplomowania weryfikuje z jednej strony zdobytą przez studenta wiedzę, a z drugiej strony umiejętności wykorzystania tej wiedzy do rozwiązania problemu badawczego. Kluczowym kryterium w doborze tematu pracy dyplomowej, przy zachowaniu inicjatywy ich przyszłych autorów, jest wymagany związek z problematyką z zakresu socjologii i specjalności z nią związanych. Ustalenie tematu pracy jest dokonywane wspólnie przez promotora i dyplomanta w trakcie pierwszego semestru seminarium dyplomowego. Istotne znaczenie w procesie dyplomowania ma także doradztwo na seminarium dyplomowym oraz uzupełniających konsultacjach

- zwłaszcza pod kątem wynikającego z tematu zakresu tematycznego i dostępności źródeł - aby zachęcać studentów do wyboru tematów aktualnych dla branżowego środowiska pracy, odpowiadających ich zainteresowaniom, ale i zawsze możliwych do zrealizowania. Jest to dodatkowa forma wspomagania studentów w rozwijaniu ich kompetencji zawodowych, a tym samym - zwiększania szansy na sprawne wejście na rynek pracy. Po zakończeniu procesu wyboru tematu prac dyplomowych w danej grupie seminaryjnej, promotor składa Dziekanowi listę tematów prac dyplomowych. Przedłożone tematy prac dyplomowych podlegały zatwierdzeniu przez Radę Wydziału Nauk Społecznych WSNS w Lublinie.

Prace dyplomowe na kierunku „socjologia” są pracami z odpowiednim do poziomu kształcenia zakresem tematycznym realizującym problem badawczy, jak i odzwierciedlającymi aktualny stan wiedzy, realizowanymi pod opieką pracowników kierunku. Na studiach pierwszego stopnia od dyplomanta oczekuje się opanowania poprawnej (zgodnej z zasadami dyplomowania kierunku „socjologia” techniki pisanie prac dyplomowych oraz wykazania się znajomością literatury przedmiotu. Dodatkowo student ma za zadanie opanować szereg umiejętności związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej, m.in.: samodzielnego planowania pracy, samodzielnej realizacji zakładanej jej struktury, umiejętność wykorzystania metod i narzędzi pomiarowych w analizie badanego problemu społecznego, a także prezentacji treści pracy zgodnej z zasadami logiki i gramatyki. Zakłada się tym samym, że proces dyplomowania na studiach pierwszego stopnia służy do rozwiązania prostego problemu praktycznego z zakresu nauk socjologicznych. **Tematyka dotychczas przygotowanych na kierunku „socjologia” prac dyplomowych obejmowała zagadnienia m.in.: wychowawczych i edukacyjnych konsekwencji euromigracji zarobkowych rodziców, postaw społecznych wobec różnych grup społecznych i zawodów, motywacji i efektywności w pracy, funkcjonowania psychospołecznego rodzin, sytuacji osób bezrobotnych, funkcjonowania przedsiębiorstw w globalnej gospodarce, planów zawodowych młodzieży.**

Prace dyplomowe są weryfikowane z uwagi na oryginalność opracowania przez system antyplagiatowy. Prace podlegają też recenzji. Recenzentem może być nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym co najmniej doktora, posiadający dorobek naukowy zgodny z tematyką recenzowanej pracy, jak i odpowiednie doświadczenie zawodowe.

Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest zdanie wszystkich egzaminów i zaliczeń przewidzianych w programie i planie studiów, uzyskanie zaliczeń z przedmiotów i praktyk zawodowych objętych planem studiów, pozytywna weryfikacja pracy pod względem procedury antyplagiatowej (całość procedury wg odrębnych przepisów), oraz uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej (3,0) z recenzji pracy dyplomowej.

Egzamin dyplomowy student zdaje przed trzyosobową Komisją Egzaminacyjną, w skład której wchodzi: przewodniczy (Dziekan lub upoważniony przez niego nauczyciel akademicki) oraz promotor i recenzent. W trakcie egzaminu dyplomowego student powinien wykazać się wiedzą oraz umiejętnościami z zakresu programu studiów - student przedstawia krótką prezentację multimedialną z pracy dyplomowej, ukazując temat, cel, strukturę pracy oraz wnioski płynące z analizy literatury związanej z tematem pracy oraz dokonań własnych. Po wystąpieniu studenta następuje dyskusja nad przedstawioną pracą dyplomową, a komisja może zadawać pytania dotyczące pracy dyplomowej. Po dyskusji student odpowiada na co najmniej trzy pytania postawione przez Komisję. Komisja Egzaminacyjna egzaminu dyplomowego, biorąc pod uwagę oceny z pracy dyplomowej wystawione przez promotora i recenzenta oraz oceny egzaminu dyplomowego, ustala ostateczny wynik ukończenia studiów dla dyplomanta. Przy ocenie wyniku egzaminu stosuje się następującą skalę ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4,5), dobry (4), dostateczny plus (3,5),

dostateczny (3), niedostateczny (2). W przypadku uzyskania z egzaminu dyplomowego oceny niedostatecznej lub nieusprawiedliwionego nieprzystąpienia do egzaminu w ustalonym terminie, dziekan wyznacza drugi termin egzaminu jako ostateczny. W przypadku niezdania egzaminu w drugim terminie dziekan wydaje decyzję o skreśleniu z listy studentów.

Na ocenę końcową zamieszczoną w dyplomie jako wynik ukończenia studiów składa się:

- średnia arytmetyczna ocen egzaminów i zaliczeń z oceną z całego okresu studiów, z uwzględnieniem ocen niedostatecznych - stanowiąca 60% oceny końcowej;
- ocena pracy dyplomowej - stanowiąca 20% oceny końcowej;
- ocena egzaminu dyplomowego - stanowiąca 20% oceny końcowej.

W dyplomie ukończenia studiów wyższych wpisuje się ostateczny wynik studiów wyrównany do pełnej oceny, według zasady: od 3,00 do 3,25 - dostateczny (3,0), od 3,26 do 3,75 – dostateczny plus (3,5), od 3,76 do 4,25 - dobry (4,0), od 4,26 do 4,50 – dobry plus (4,5,) od 4,51 do 5,00 - bardzo dobry (5,0). Zasady dyplomowania są udostępniane studentom w gablotach, w odpowiednim dziekanacie oraz przez promotorów, jak również opisane są szczegółowo w Regulaminie Studiów dostępnym na zakładce BIP Uczelni.

Uczelnia wypracowała również określone **narzędzia monitorowania i oceny postępów studentów**.

Jednym z nich jest procedura jakości P-10 (*Określenie efektów uczenia się, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się*), której przedmiotem są zasady i sposoby postępowania związane m.in. z zaliczeniem przedmiotów i egzaminów semestralnych, monitorowaniem i weryfikacją zakładanych i osiągniętych przez studentów efektów uczenia się oraz dokumentowaniem i archiwizowaniem realizacji założonych efektów uczenia się. Zgodnie z procedurą monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się obejmuje wszystkie kategorie: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne i jest realizowana na różnych etapach kształcenia, tj. zaliczania poszczególnych modułów, praktyk zawodowych, seminarium dyplomowego, przygotowania pracy dyplomowej oraz egzaminu dyplomowego. Sposoby weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się założonych dla poszczególnych przedmiotów/modułów określone są w sylabusach, a nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia jest zobowiązany do ich monitorowania zgodnie z przyjętymi w sylabusie wymogami.

Nauczyciele akademicy - koordynatorzy przedmiotów, opiekunowie praktyk oraz seminariów dokonują analizy realizacji zakładanych dla przedmiotu/modułu efektów uczenia się, a wnioski przekazują do Komisji Programowej, która dokonuje przeglądu i analizy otrzymanych materiałów. Na podstawie zebranych danych dokonywana jest analiza skuteczności osiągania efektów uczenia się. Analizuje się dobór formy prowadzenia zajęć, metod dydaktycznych i formy zaliczenia przedmiotu do zakładanych efektów uczenia się. Ponadto analizuje się opinie studentów na temat samooceny osiągania efektów uczenia się, dokonuje się weryfikacji prac etapowych i dyplomowych. W zależności od wyników tej analizy oraz analizy osiągnięć studentów z poszczególnych przedmiotów, Komisja Programowa i Jakości Kształcenia opracowuje rekomendacje, które służą doskonaleniu procesu kształcenia i uczenia się studentów. Przykładowe działania doskonalące to organizacja dodatkowych konsultacji dla studentów, organizacja zajęć wyrównawczych z przedmiotów sprawiających studentom największą trudności, zmiana sposobu weryfikacji efektów, zwiększenie udziału zajęć aktywizujących, zmiana formy zajęć.

Narzędziem pomocnym w ocenie postępów studentów jest przeprowadzana co pół roku (w semestrze zimowym i letnim) analiza struktury ocen uzyskanych przez studentów kierunku „socjologia”. Badanie to pozwala na rzetelną ocenę stopnia osiągniętych przez studentów efektów, pozwala na refleksję, czy nie występuje nieuzasadniona przewaga ocen bardzo dobrych, czy struktura

ocen nie odnotowuje oczekiwanego ich zróżnicowania, a także uwidacznia problemy studentów z zaliczeniem niektórych przedmiotów, z których nauczyciele wystawiają duży odsetek ocen niedostatecznych lub dostatecznych. Raport ze struktury ocen jest wykorzystywany do poprawy jakości kształcenia, wskazuje na konieczność wglądu w metody nauczania i sposoby weryfikacji poziomu wiedzy i umiejętności na przedmiotach cechujących się nadmierną jednolitością, ale także tych, których zaliczenie sprawia największe trudności. W przypadku stwierdzenia problemów prowadzone są działania wspomagające uczenie się studentów, poprzez wprowadzenie fakultatywnych bezpłatnych kursów dla studentów. Do rekomendacji pojawiających się w raporcie zalicza się: prowadzenie rozmów wyjaśniających ze studentami i nauczycielami odpowiedzialnymi za poszczególne moduły, zajęcia, wnikliwa analiza prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych, organizacja spotkań posesyjnych na temat struktury ocen, zasad oceniania i przebiegu sesji egzaminacyjnych.

Skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia się weryfikowana jest również poprzez monitorowanie losów zawodowych absolwentów. Celem badania jest dostosowanie oferty edukacyjnej prowadzonych kierunków studiów do potrzeb i oczekiwań pracodawców, a także uczynienie programów studiów atrakcyjnymi z punktu widzenia rynku pracy. Na badanie losów absolwentów składają się 2 etapy. Na każdym z nich student wypełnia kwestionariusz, który dotyczy ich sytuacji zawodowej i pozycji na rynku pracy, planów zawodowych, stopnia satysfakcji z kształcenia zrealizowanego na Wydziale Nauk Społecznych WSNS w perspektywie wykonywanej pracy zawodowej, stopnia osiągnięcia wybranych kompetencji, przydatności wiedzy i kompetencji zdobytych podczas studiów w pracy zawodowej. Wyniki badań są omawiane na spotkaniach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia, a na ich podstawie rekomendowane są zmiany w programie studiów. Wyniki ostatniej edycji badania pokazują, że odbyte studia pozwoliły absolwentom kierunku „socjologia” nabyć poszczególne kompetencje w wystarczającym stopniu. **85,7%** absolwentów kontynuowało naukę na studiach II stopnia, a **57,1%** wybrało studia uzupełniające magisterskie znajdujące się w ofercie WSNS.

Ponadto **Dziekanat prowadzi dokładną statystykę liczby kandydatów, osób przyjętych na studia i podejmujących naukę oraz studentów kończących studia.** Zbierane są także informacje na temat ilości studentów skreślonych z listy studentów z powodów formalnych (odsiew) oraz studentów rezygnujących z dalszej nauki (odpływ). Z zebranych danych wynika, że **najwyższy odsiew i odpływ studentów na studiach I stopnia kierunku „socjologia” dotyczy I roku studiów** i są to najczęściej rezygnacje. Według obserwacji Dziekanatu oraz opinii studentów, wśród powodów takiego odsiewu i odpływu jest **słabe przygotowanie studentów na wejściu w zakresie wiedzy ze szkoły średniej, a w zakresie odpływu - pogorszenie warunków materialnych studentów** (co za tym idzie brak możliwości opłacenia czesnego), **czy podejmowanie pracy za granicą.** Dane te są omawiane na posiedzeniach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia, która analizuje przyczyny nie podejmowania przez kandydatów studiów na kierunku „socjologia”, czy też rezygnacji z tych studiów. Analiza taka pomaga w weryfikowaniu i doskonaleniu funkcjonujących na Uczelni systemów wsparcia studentów, którzy z powodów niezależnych, finansowych lub osobistych są zmuszeni do przerwania nauki lub mają problemy z osiągnięciem dostatecznych wyników w nauce. System opieki i wspierania studentów przedstawiony jest szerzej w kryterium 8.

W celu monitorowania i oceny postępów studentów, gromadzone są także informacje pozwalające poznać oczekiwania, potrzeby, a także bariery, na jakie napotykają studenci w procesie kształcenia. Analiza wyników prowadzonych badań pozwala na doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów. Badania takie są przeprowadzane wśród studentów raz na 2 lata. Ponadto

w celu zbadania przyczyn odsiewu i odpadu studentów zaproponowano zaprojektowanie ankiety, w której studenci mają możliwość wypowiedzenia się na temat powodów rezygnacji ze studiów.

Przyjęte na Uczelni zasady i sposoby oceny wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych są ściśle powiązane z metodami dydaktycznymi, formami zajęć oraz efektami uczenia się. Są oparte na zasadzie konsekwencji metodycznej i korespondencji merytorycznej w sposobach weryfikacji efektów na poszczególnych etapach kształcenia oraz dostosowane do metod dydaktycznych właściwych dla poszczególnych form kształcenia w ramach dydaktyki przedmiotów, procesu dyplomowania i praktyk zawodowych. Warunkiem ukończenia studiów i uzyskania dyplomu ukończenia studiów jest:

- uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano 180 pkt. ECTS;
- pozytywna ocena pracy dyplomowej i złożenie egzaminu dyplomowego.

Zasady związane z oceną efektów uczenia się określone są w Regulaminie Studiów. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i zakończeniem procesu kształcenia. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają odpowiednie regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. W sytuacjach problematycznych student może wystąpić o egzamin komisyjny. Regulamin Studiów określa, że: „Na uzasadniony pisemny wniosek studenta, który otrzymał końcową ocenę niedostateczną z egzaminu i kwestionuje obiektywizm oceny lub formę egzaminu, Dziekan może wyznaczyć egzamin komisyjny jednocześnie określając jego formę”.

Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Na Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu uczenia się w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem promocji na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych dla przedmiotów na danym semestrze i uzyskanie ustalonej liczby punktów ECTS.

Skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia się weryfikowana jest poprzez bieżącą ocenę wyników uczenia się studentów - wystawianie oceny cząstkowej, formułującej, jak i końcowej z poszczególnych modułów ujętych w programie studiów. Na egzaminie podawana jest skala ocen z punktacją przyporządkowaną ocenom, a koordynator przedmiotu odpowiada za porównywalny poziom wymagań egzaminacyjnych dla poszczególnych grup studenckich. Skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia się weryfikowana jest także przez praktyki zawodowe, proces dyplomowania, a także samoocenę studentów dokonywaną na koniec semestru, po sesji egzaminacyjnej. Efekty przedmiotowe i ich weryfikacja dokumentowana jest między innymi pracami etapowymi, które są archiwizowane. Studenci mają dostęp do ocenianych prac i otrzymują informację zwrotną dotyczącą oceny swoich prac w terminie 7 dni, co zapewnia przejrzystość systemu oceniania.

Zasady dokumentowania i archiwizowania efektów uczenia się osiągniętych przez studentów określa **procedura P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia)**. Zgodnie z nią, prace etapowe/zaliczeniowe/egzaminacyjne studentów są archiwizowane przez okres nie krótszy niż dwa semestry po realizacji efektów uczenia się przypisanych dla danego przedmiotu w tzw. teczce przedmiotu. Prace mogą być przechowywane w wersji papierowej lub elektronicznej. Teczka przedmiotu zawiera: zestawienie ocen, sylabus przedmiotu, test/zestaw pytań z przyjętą punktacją/kryteriami oceny, prace studentów

potwierdzające realizację efektów uczenia się opisanych w sylabusach lub informacje wskazujące zasady dokumentowania prac studenckich (np. na nośnikach cyfrowych) oraz wypełniony arkusz WEK (arkusz weryfikacji efektów uczenia się) wraz z rekomendacjami dotyczącymi np. sposobu weryfikacji efektów uczenia się, treści kształcenia, wymagań dotyczących zaliczenia przedmiotu. W przypadku zaliczeń i egzaminów ustnych nauczyciel akademicki przygotowuje wykaz zadawanych pytań zgodnych z założeniami opisanymi w sylabusie i treściami kształcenia danego przedmiotu oraz arkusz obserwacji egzaminu ustnego.

Do ogólnych zasad związanych ze skutecznością osiągania określonych w sylabusach efektów, jakie przyjmują i stosują nauczyciele akademicy należą: systematyczność weryfikacji umiejętności i wiedzy studentów, przedstawienie i wyjaśnienie zasad sposobów weryfikacji ich wiedzy, umiejętności i kompetencji, umożliwienie studentom poprawy uzyskanych stopni (zgodnie z regulaminem studiów), możliwość wyjaśnienia niezrozumiałych treści w trakcie konsultacji wykładowców.

Formy i warunki zaliczenia przedmiotu są zróżnicowane i dostosowane do poszczególnych efektów oraz umożliwiają ich weryfikację. Jak już wspomniano powyżej szczegółowe sposoby weryfikacji efektów uczenia się zawarte są w sylabusach. Ponadto każdy nauczyciel akademicki zobowiązany jest do przedstawienia warunków zaliczenia modułu i sposobów weryfikacji efektów na pierwszych zajęciach. Stosowane na kierunku „socjologia” metody weryfikacji osiągnięcia przez studenta zakładanych efektów uczenia się to: egzamin pisemny w formie testu, egzamin pisemny w formie opisowej, egzamin ustny, okresowe prace kontrolne – kolokwia pisemne lub ustne, projekty indywidualne lub zespołowe, prezentacje przygotowane indywidualnie lub w grupie, rozwiązanie zadania problemowego, analiza case study, sprawozdania, obserwacja i ocena aktywności i wypowiedzi na zajęciach, obserwacja i ocena realizacji zadań praktycznych, przygotowanie pracy dyplomowej i inne, dobrane indywidualnie przez nauczyciela akademickiego metody weryfikacji efektów uczenia się.

W zakresie weryfikacji wiedzy, w tym wiedzy odpowiadającej zakresowi kształcenia praktycznego stosuje się najczęściej formę egzaminu/zaliczenia pisemnego lub ustnego, testu wiedzy, udziału w dyskusji, obserwacji wykonywania zadań na zajęciach zarówno indywidualnych, jak i zespołowych z wykorzystaniem technik informatycznych. **Z kolei umiejętności** weryfikowane są przez opracowanie i prezentację projektów, udział w dyskusji, obserwację i ocenę wykonania zadań praktycznych, zadań z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania komputerowego, prezentację/wypowiedź ustną, zadanie zespołowe, analizę studium przypadku, zaliczenie (pisemne, ustne), ocenę aktywności na zajęciach, w tym na praktyce zawodowej. Weryfikacja umiejętności językowych odbywa się poprzez egzamin pisemny, wypowiedzi ustne, dyskusję z uwzględnieniem terminologii specjalistycznej właściwej dla kierunku „socjologia”. **W zakresie kompetencji społecznych**, z uwagi na specyfikę tej grupy efektów, najczęściej stosowaną metodą jest obserwacja i ocena pracy oraz wypowiedzi/aktywności studenta na zajęciach, na których można ocenić gotowość studenta do określonych działań, zachowań i postaw. Dla przykładu można wskazać **niektóre metody weryfikacji efektów uczenia się** ze wskazaniem na weryfikację efektów odnoszących się do wiedzy, efekt **K_W01** (*Posiada podstawową wiedzę na temat socjologii, pojęć i terminologii socjologicznej, miejsca socjologii w systemie nauk oraz jej relacjach z innymi dyscyplinami w dziedzinie nauk społecznych*) weryfikowany jest **egzaminem pisemnym**. W celu oceny stopnia zrealizowania efektu kierunkowego odnoszącego się do umiejętności praktycznych: **K_U03** (*Umie pozyskiwać, przetwarzać, prezentować dane z wykorzystaniem technologii ICT*) zastosowano metodę sprawdzania i oceniania w formie oceny prezentacji np. na przedmiocie *Techniki wpływu społecznego*, lub np. zaliczenie pisemne, zadanie zespołowe i obserwację np. na przedmiocie *Administrowanie kadrami*. W celu oceny stopnia

zrealizowania efektu kierunkowego odnoszącego się do kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego: K_U19 (potrafi posługiwać się językiem obcym w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) zastosowano metodę sprawdzania i oceniania w formie pracy w grupach zadaniowych, dyskusji, egzaminu i aktywności na zajęciach, wypowiedzi indywidualnej, pracy pisemnej na przedmiocie *Język obcy*.

Weryfikacja praktycznych umiejętności, związanych z przygotowaniem zawodowym, w tym kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy przeprowadzana jest:

- na zajęciach kształtujących umiejętności praktyczne;
- w procesie dyplomowania (poprzez np. recenzje pracy dyplomowej, weryfikację wiedzy i umiejętności studenta podczas odpowiedzi na pytania otrzymane na egzaminie dyplomowym);
- na praktykach zawodowych (poprzez monitorowanie ich realizacji przez Opiekuna praktyk z ramienia instytucji, w której się odbywają oraz przez Kierownika praktyk z ramienia Uczelni).

Weryfikacja efektów uzyskiwanych na praktykach zawodowych odbywa się poprzez bezpośrednią codzienną obserwację i ocenę, a następnie wydanie pisemnej opinii przez opiekuna praktyk z ramienia instytucji, w której się ona odbywa, wykonywanych przez studenta precyzyjnie określonych zadań, a następnie poprzez weryfikację przez Kierownika praktyk z ramienia Uczelni rezultatów praktyk i ich zgodności z założonymi efektami uczenia się określonymi dla praktyk zawodowych, a także związku z odpowiednimi efektami kierunkowymi. Warunkiem zaliczenia praktyk jest uzyskanie założonych w programie studiów i sylabusie efektów uczenia się, udokumentowane w sposób określony w Regulaminie Studenckich Praktyk Zawodowych. Praktyki zalicza Kierownik praktyk z ramienia Uczelni, uwzględniając opinię opiekuna praktyk z ramienia instytucji przyjmującej.

Efekty końcowe weryfikowane są w procesie dyplomowania i obejmują: realizację seminarium dyplomowego, przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy. Praca dyplomowa podlega recenzji opiekuna pracy i recenzenta, jej oryginalność natomiast weryfikowana jest systemem antyplagiatowym.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Zajęcia na studiach pierwszego stopnia na kierunku „socjologia” prowadzi 21 nauczycieli, w tym: 2 profesorów; 2 doktorów habilitowanych, 9 doktorów oraz 8 magistrów. Dorobek naukowy kadry prowadzącej zajęcia jest różnorodny, dostosowany do potrzeb dydaktycznych kierunku i mieści się w takich dyscyplinach naukowych, jak: nauki socjologiczne, psychologia, ekonomia i finanse, pedagogika, nauki prawne, nauki teologiczne. Wśród osób z wykształceniem magisterskim są przede wszystkim osoby z doświadczeniem zawodowym z zakresu doradztwa zawodowego, psychologii, zarządzania zasobami ludzkimi, coachingu, polityki społecznej, a ponadto osoby wspierające proces dydaktyczny, jako lektorzy nauki języków obcych z odpowiednim wykształceniem filologicznym i dorobkiem dydaktycznym.

Większość kadry, w tym osoby z wykształceniem magisterskim, posiada bardzo znaczące doświadczenie zawodowe w zakresie doradztwa zawodowego oraz zarządzania zasobami ludzkimi, głównie w sektorze publicznym, jak również w przedsiębiorstwach prywatnych. Doświadczenie to związane jest z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów uczenia się kierunku „socjologia”. **Struktura kwalifikacji kadry, z uwagi na dorobek naukowy i zawodowy, ma charakter kompleksowy**, gdyż umożliwia zarówno **przekazywanie studentom teoretycznych aspektów wiedzy**, jak i z uwagi na doświadczenie zawodowe kadry **kształtować u studentów umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne** związane z socjologią i jej specjalnościami, co w konsekwencji pozwala na

realizację wszystkich efektów uczenia się założonych dla kierunku „socjologia” na poziomie studiów pierwszego stopnia, zarówno w zakresie wiedzy, jak i umiejętności oraz kompetencji społecznych.

Zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 73 ust.1 i 2 pkt.1) ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce **na kierunku „socjologia” zatrudnionych jest 10 nauczycieli akademickich na podstawowym miejscu pracy, którzy prowadzą na studiach I stopnia 59,5% ogółu godzin zajęć dydaktycznych** wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów. Udział zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na podstawowym miejscu pracy spełnia więc wymagania określone w art. 73 ust. 2 pkt.1) ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Sposób jego ustalenia uwzględnia informację Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego podaną w komunikacie pod adresem: <http://konstytucjadlanauki.gov.pl/zniesienie-minimum-kadrowego-informacje-o-prowadzeniu-zajec>.

Wykaz kadry przewidzianej do prowadzenia zajęć na kierunku „socjologia” na poziomie studiów I stopnia, podany jest w załączniku – **charakterystyka kadry**.

Wśród kadry prowadzącej zajęcia na kierunku „socjologia” są obecne osoby **posiadające znaczące doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią**, właściwe dla kierunku „socjologia” i dziedziny nauk społecznych, co tworzy sprzyjające warunki dla oddziaływania na sferę motywacyjną studentów w zakresie nabywania kompetencji oczekiwanych w zawodowym środowisku pracy absolwenta tego kierunku. Są to osoby posiadające doświadczenie zawodowe w zakresie m.in. doradztwa zawodowego, psychologii i zarządzania zasobami ludzkimi oraz coachingu. W szczególności zaś są to m. in: [REDAKTOWANE] – socjolog współpracujący od 2001 r. z instytucjami finansowymi, firmami pośrednictwa finansowego i firmami ubezpieczeniowymi w zakresie szkoleń związanych z zarządzaniem zespołem, zarządzaniem zmianą, organizacją pracy i skuteczną komunikacją; [REDAKTOWANE] – socjolog, doradca zawodowy, psycholog i terapeuta m.in. w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Chełmie oraz w Ośrodku Kształcenia Podyplomowego w Rzeszowie; [REDAKTOWANE] – menedżer oświaty, socjolog, tutor, wieloletnia dyrektor Medycznego Studium Zawodowego w Chełmie; [REDAKTOWANE] - psycholog, terapeuta, trener biznesu, doradca personalny, pedagog, dyrektor i założyciel Instytutu Inspiria, realizowała projekty w ramach EFS, menedżer w firmie Tres s.c., menedżer oświaty; [REDAKTOWANE] doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, [REDAKTOWANE] doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łęcznej; [REDAKTOWANE] - konsultant kilkudziesięciu projektów socjalnych, specjalista w zakresie polityki społecznej oraz organizacji pomocy społecznej; [REDAKTOWANE] specjalista w zakresie prawa pracy, prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, doświadczenie zdobywał m.in. w Centrum Kształcenia i Rozwoju MG w Warszawie i Towarzystwie Edukacji Bankowej w Poznaniu; [REDAKTOWANE] – specjalista w zakresie resocjalizacji oraz terapii uzależnień, doświadczenie zdobywała m.in. Ośrodka Leczenia Uzależnień w Lublinie (prowadzi moduł dotyczący metod i technik pracy profilaktycznej).

Kadra doskonali swoje kwalifikacje zawodowe biorąc udział w szkoleniach, kursach, studiach podyplomowych: [REDAKTOWANE] – kursy doszkalające „IT Professional Recruiter”, kurs „Nowoczesne metody zarządzania projektami HR”, kurs „Skuteczne metody utrzymania pracownika w organizacji”, kurs „9 BOX Talent Matrix – kluczowe narzędzie w rękach HR Business Partnera”, kurs „Efektywne metody zarządzania zespołem”, kurs „Klient diamentem Twojej firmy”; szkolenie „Budowanie efektywnego zespołu – współpraca, komunikacja interpersonalna, grupowe rozwiązywanie problemów”, kurs kwalifikacyjny „Zarządzanie w oświacie”, studia podyplomowe „Zarządzanie w biznesie”; [REDAKTOWANE] – „Kierowanie Karierą i Coaching”, kurs „Trenera Biznesu Grupy SET”, studia podyplomowe „Coaching i Mentoring”; [REDAKTOWANE] – „Coaching w praktyce menedżerskiej”; „Partnerstwo w edukacji ekonomicznej i logistycznej sposobem na skuteczne zmiany”, kurs certyfikujący „Szkoly Tutorów I stopnia”; [REDAKTOWANE] „Profilaktyka i terapia uzależnień behawioralnych w pracy z dziećmi i młodzieżą”, „Pomoc socjoterapeutyczna dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym”; [REDAKTOWANE] „Przetwarzanie danych osobowych w świetle RODO”, „Krajowy Fundusz Szkoleniowy - w praktyce”,

„Pomoc de minimis w Krajowym Funduszu Szkoleniowym”, „Finansowanie kosztów kształcenia ustawicznego z KFS w odniesieniu do specyfiki funkcjonowania spółek osobowych i kapitałowych”, „Krajowy Fundusz Szkoleniowy w praktyce”, „Efektywność działań urzędów pracy w roku 2016 w sprawozdaniach statystycznych”, „Krajowe Ramy Kwalifikacji”, „Zmiany w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”, „Aktywizacja społeczno-zawodowa osób będących klientami PUP i OPS”; [REDAKTOR] - „Radzenie sobie z uczniem prowokującym”, „Stereotypy płciowe w edukacji”, „Student z niepełnosprawnością na wyższej uczelni”; [REDAKTOR] - szkolenie „Zapobieganie i zwalczanie cyberprzestępczości”.

Część kadry prowadzącej zajęcia na kierunku „socjologia” przynależy do stowarzyszeń naukowych oraz organizacji zawodowych, jak i rad redakcyjnych czasopism naukowych, w tym związanych z zakresem kierunku, np. [REDAKTOR] **posiada tytuł Doktora Honoris Causa Uniwersytetu w Katowicach**, członek Polskiej Akademii Nauk, Wydział Nauk Humanistycznych i Społecznych - Komitet Socjologii oraz członek Towarzystwa Naukowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, członek Komitetu „Polska w Zjednoczonej Europie” przy Prezydium PAN, redaktor działu „Socjologia Religii” w Encyklopedii Katolickiej i „Religia” w Encyklopedii PWN, członek Zespołu Redakcyjnego „Universitas Gedanens”, „Horyzonty wychowania”, „Principia” oraz „Keryks”, członek komitetu redakcyjnego Zeszytów Naukowych WSNS; [REDAKTOR] członek Towarzystwa Naukowego KUL, Towarzystwa Biofizycznego UMCS, Polskiego Towarzystwa Agrofizycznego; członek Rady Nadzorczej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz Rady Ochrony Przyrody przy Wojewodzie Lubelskim, był też doradcą Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz członkiem Rady Ochrony Środowiska, Rady Ekologicznej przy Prezydencie RP. Był także członkiem Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN, Komitetu Prognoz Polska XXI wieku PAN, Komitetu Naukowego Człowiek i Środowisko przy Prezydium PAN oraz Rady Programowej Międzynarodowego Centrum Ekologicznego Karpaty Wschodnie; [REDAKTOR] członek Towarzystwa Naukowego KUL, Stowarzyszenia Psychologów Chrześcijańskich, Polskiego Towarzystwa Familiologicznego, Polskiego Towarzystwa Psychologicznego, Stowarzyszenia Teologów Duchowości, Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, członek Komisji Episkopatu Polski ds. Psychologii oraz Nauk o Rodzinie; [REDAKTOR] – członek **European Sociological Association**, członek Rady Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych w jednostce Wydział Historyczno-Socjologiczny Uniwersytetu w Białymstoku; redaktor naczelny Zeszytów Naukowych WSNS; [REDAKTOR] – członek zarządu Chełmskiego Towarzystwa Naukowego, członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, członek Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, członek Zarządu Rejonowego PCK w Chełmie, ZHP – członek Komendy Hufca w Chełmie, współzałożyciel i członek Stowarzyszenia - Hospicjum Domowego im ks. Kazimierza Malinowskiego w Chełmie.; [REDAKTOR] jest członkiem Towarzystwa Naukowego KUL i członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, członek Lubelskiego Klubu Biznesu.

Warto wspomnieć w tym miejscu, że kadra prowadząca zajęcia na ocenianym kierunku podejmuje działania w zakresie popularyzacji wiedzy, m.in.: publikując artykuły naukowe w czasopiśmie wydawanym przez Wydawnictwo WSNS w Lublinie, mianowicie w Zeszytach Naukowych WSNS, np. [REDAKTOR] opublikował artykuły „Oczekiwanie zmian w doktrynie moralnej Kościoła katolickiego wśród maturzystów puławskich” (2019) „Wartości prospołeczne i egoistyczne w świadomości maturzystów puławskich (1994-2009-2016)” (2018); [REDAKTOR] – „Jakość środowiska szkolnego w negatywnej odstępnie w ocenie uczniów białostockich szkół podstawowych i ponadpodstawowych” (2019) „Autorytet nauczyciela w środowisku szkolnym. Doświadczenie szkół ponadpodstawowych” (2018); [REDAKTOR] - „Aborcja i eutanazja jako problem etyczny – zawodowy w pracy psychologa” (2019); [REDAKTOR] – „Poczucie wartości siebie a zarządzanie sobą” (2017); [REDAKTOR] - „Zjawisko eurosieroctwa – problem wciąż aktualny” (2018).

Znaczna część kadry akademickiej jest przygotowana do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, ale na ocenianym kierunku nie są prowadzone takie zajęcia. Kadra posiada kompetencje językowe do realizowania przedmiotów w języku obcym przewidzianych w

programie kształcenia. Stąd też oferowane są zajęcia w języku angielskim tj. na studiach I stopnia m.in. do wyboru: *Social influence technique (Techniki wpływu społecznego)*, czy *Persuasion and manipulation techniques (Propaganda i techniki manipulacji)*.

W Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie przyjęto zasadę, że za właściwą obsadę zajęć dydaktycznych i ocenę kompetencji pracowników naukowo-dydaktycznych, a także pracowników dydaktycznych odpowiada Dziekan Wydziału. Działanie to służy osiągnięciu zakładanych w programie efektów uczenia się i jest ono zgodne z **procedurą P-02 (Tworzenie i doskonalenie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych)** Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W obsadzie zajęć uwzględnia się zgodność dorobku naukowego osoby prowadzącej z zakresem merytorycznym przedmiotu w dyscyplinie, z którą ten przedmiot jest związany. Z uwagi na profil praktyczny, istotnym warunkiem przestrzegany w obsadzie zajęć jest zgodność doświadczenia zawodowego nauczyciela akademickiego zdobytego poza uczelnią, z zakresem prowadzonych zajęć oraz praktycznymi umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów uczenia się. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne prowadzą osoby z doświadczeniem zawodowym zdobytym poza Uczelnią. Osoby te pracowały lub na ogół pracują w instytucjach w sektorze publicznym lub prywatnym, powiązanych ze specjalnościami oferowanymi w ramach kierunku „socjologia”.

Szczególną wagę Wydział przywiązuje do obsady seminarium dyplomowego. Na kierunku „socjologia” seminarium dyplomowe powierzane jest osobom z dorobkiem naukowym i doświadczeniem zawodowym związanym wyłącznie z dziedziną nauk społecznych.

Przy obsadzie zajęć dydaktycznych uwzględnia się także wyniki oceny studenckiej (tzn. ankietyzacji), wyniki hospitowania zajęć dydaktycznych oraz oceny okresowej. Komisje ds. Jakości Kształcenia działające w ramach Uczelni dokonują analizy wyników studenckiej oceny wywiązywania się z obowiązków dydaktycznych osób prowadzących zajęcia, hospitacji oraz oceny okresowej. Mogą one rekomendować zmiany w obsadzie zajęć.

Konsekwentnie realizowana przez Władze Uczelni i Wydziału polityka kadrowa zapewnia udział w procesie kształcenia kadry z doświadczeniem dydaktycznym i zawodowym oraz odpowiednim dorobkiem naukowym. Prowadzący zajęcia na kierunku „socjologia” mają co najmniej kilkuletnie doświadczenie dydaktyczne w WSNS lub innych polskich uczelniach. Osoby z wykształceniem magisterskim, rozpoczynające prace na Uczelni, mają możliwość udziału w szkoleniach podnoszących kompetencje dydaktyczne, a ponadto pozostają pod opieką kadry badawczo-dydaktycznej posiadającej co najmniej stopień naukowy doktora. Zasady te sprawiają, że obsada zajęć umożliwia studentom nabycie wiedzy, umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym i kompetencji właściwych dla kierunku studiów.

Polityka kadrowa realizowana w WSNS jest także zorientowana na wspieranie rozwoju kompetencji kadry badawczo-dydaktycznej. Realizuje ona strategię zarządzania zasobami ludzkimi łączącą system oceniania, motywowania oraz rozwoju pracowników. Prowadzona ocena pracowników służy monitorowaniu i podwyższaniu ich kwalifikacji. Ocena progresu w zakresie tworzenia dorobku naukowego i zawodowego oraz rozwoju kompetencji dydaktycznych jest elementem motywującym do podejmowania kolejnych zadań czy projektów badawczych oraz rozwojowych. Obejmuje ona cztery ostatnie lata i jako ocena okresowa, i jest dokonywana na podstawie następujących ocen częściowych:

- oceny dorobku naukowego i dydaktycznego oraz zaangażowania w sprawy organizacyjne Uczelni, jak i Wydziału (przedstawionego w postaci wypełnionego przygotowanego wcześniej arkusza oceny pracownika);
- oceny doświadczenia zawodowego zdobytego poza Uczelnią - w szczególności w przypadku oceny pracowników dydaktycznych prowadzących zajęcia na kierunkach o profilu praktycznym;
- wyników hospitacji;
- wyników oceny dokonywanej przez studentów.

Ocena działalności naukowej uwzględnia przede wszystkim: wygłaszane referaty na konferencjach naukowych, w tym międzynarodowych, publikacje naukowe w czasopiśmie (w szczególności

punktowanych na liście MNiSW), monografie, udział w pracach badawczych, w tym ubieganie się o granty wewnętrzne czy zewnętrzne.

Natomiast działalność dydaktyczna oceniana jest na podstawie hospitacji zajęć, analizy ocen studenckich, oceny przygotowywanych materiałów dydaktycznych, w tym podręczników/skryptów oraz zaangażowania w proces kształcenia, w szczególności poprzez dyplomowanie, a także aktywność w wymianie międzynarodowej.

Dorobek zawodowy oceniany jest z uwzględnieniem umiejętności wynikających z pełnionych poza uczelnią funkcji zawodowych, stanowisk, kompetencji eksperckich, posiadanych certyfikatów zawodowych oraz uczestnictwa w specjalistycznych szkoleniach. Uczelnia wspiera rozwój kompetencji zawodowych i dydaktycznych kadry organizując, czy też finansując udział w odpowiednich szkoleniach. W ostatnich latach w szkoleniach tych uczestniczyli, np.: ██████████ „Klient diamentem Twojej firmy”; „Budowanie efektywnego zespołu – współpraca, komunikacja interpersonalna, grupowe rozwiązywanie problemów”; ██████████ - „Warsztaty Administratora Bezpieczeństwa Informacji”, „Installing and Configuring Windows 7 Client, Troubleshooting and Supporting Windows in the Enterprise, Fundamentals of Windows Server 2008, Microsoft Windows PowerShell v2 for Administrators”; ██████████ „Klient diamentem Twojej firmy”.

Ocena działalności organizacyjnej uwzględnia udział w Komisjach uczelnianych, wydziałowych, w tym ds. jakości, opiekę nad studentami, inicjatywy organizacji wydarzeń oczekiwanych przez studentów.

Kolejnym elementem oceny okresowej kadry jest proces hospitacji planowany przez Dziekana Wydziału. Objęci są nim wszyscy nauczyciele akademicki, którzy podlegają hospitacjom nie rzadziej niż raz na dwa lata. Określa to procedura wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia **P-08** (*Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych*). Oprócz hospitacji planowanych, mogą być realizowane hospitacje interwencyjne w przypadku, gdy nauczyciel otrzymał niską ocenę w „ankietyzacji” lub gdy studenci zgłaszali skargi.

W ocenie kadry, w tym w ocenie okresowej, istotną rolę odgrywają również opinie studentów. Wyniki studenckiej oceny jakości zajęć dydaktycznych, regulowanej przez procedurę **P-09** (*Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy wykładowców dokonywana przez studentów, tzn. „ankietyzacja”*), przekazywane są w formie raportów częściowych kierownikowi jednostki organizacyjnej oraz ocenianym nauczycielom akademickim. Ponadto, wyniki w formie raportu końcowego otrzymują Władze Uczelni oraz Wydziałów. Wyniki badań oraz opracowywane na ich podstawie rekomendacje są omawiane na spotkaniach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia.

Wnioski z badań ankietowych oraz z hospitacji zajęć stanowią podstawę do samooceny i weryfikacji pracy dydaktycznej i badawczej nauczycieli. Przez to stają się one ważnym elementem polityki zapewniania jakości kadry dydaktycznej.

Uwzględniając wszystkie wymienione elementy, okresowej oceny pracownika dokonuje przełożony i przedstawia swoją propozycję w zakresie jego dalszego zatrudnienia. Ocenę opiniuje Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników, a następnie zatwierdza Rektor. Ocena ta brana jest pod uwagę przy planowaniu obsady zajęć dydaktycznych oraz w polityce awansu realizowanej przez władze Wydziału, i Uczelni. W przypadku przyznania oceny negatywnej Władze Uczelni i Wydziału analizują jej przyczyny i mogą rozpocząć działania prowadzące do nieprzedłużenia umowy o pracę z danym nauczycielem akademickim, jak również działania dyscyplinujące lub wspierające w doskonaleniu warsztatu dydaktycznego, czy też w rozwoju naukowym, jak i zawodowym.

System wynagradzania pracowników naukowo-dydaktycznych jest ściśle powiązany z rezultatami ich pracy badawczej i dydaktycznej. Uczelnia prowadzi politykę promowania pracowników o największych osiągnięciach naukowych i dydaktycznych w postaci nagród Rektora. Podstawą ubiegania się o nagrodę Rektora Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie mogą być wybitne osiągnięcia w zakresie: wydanych publikacji, pracy badawczej, osiągnięć patentowych, prac artystycznych, pracy organizacyjnej, pracy dydaktycznej. Do opiniowania zgłoszeń o nagrodę Rektora

WSNS uprawniona jest Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników. Ostateczną decyzję o przyznaniu i wysokości nagród podejmuje Rektor.

Obowiązujący w Uczelni system wspierający rozwój kadry naukowo-dydaktycznej opiera się m.in. na:

- finansowaniu publikacji w czasopismach lub monografiach zewnętrznych i udziału w konferencjach naukowych organizowanych przez ośrodki zewnętrzne;
- umożliwieniu publikacji w czasopismach i monografiach afiliowanych przez WSNS;
- finansowaniu projektów i grantów wewnętrznych;
- wspieraniu, na etapie opracowania wniosku o granty zewnętrzne;
- udzielaniu stypendiów naukowych;
- finansowaniu szkoleń podwyższających kwalifikacje zawodowe;
- finansowaniu szkoleń podwyższających kompetencje dydaktyczne;
- finansowaniu zagranicznych i krajowych staży zawodowych.

Dla młodej kadry, w ramach realizowanej w Uczelni polityki kadrowej, prowadzone są doskonalące kursy pedagogiczne oraz seminaria naukowe. Ich celem jest praca nad rozwojem dydaktycznym i naukowym pracownika oraz wymiana doświadczeń badawczych, a także dydaktycznych pomiędzy młodymi pracownikami nauki, a doświadczoną kadrą badawczo-dydaktyczną.

Zatrudnienie nauczyciela akademickiego w WSNS następuje w drodze otwartego konkursu, zgodnie z obowiązującą w ramach WSJKZ procedurą **P-15** (*Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska nauczycieli akademickich*). Decyzję o wszczęciu postępowania konkursowego podejmuje Rektor po dokonaniu oceny wniosku Dziekana uwzględniającego potrzeby dydaktyczne, naukowe i organizacyjne jednostki. Konkurs przeprowadza czteroosobowa Komisja Konkursowa powołana przez Rektora. Konkurs ogłaszany jest na stronie internetowej Uczelni. Pozyskiwanie kadry z doświadczeniem zawodowym odbywa się w drodze długoletniej współpracy ze środowiskiem zawodowym związanym z określonym kierunkiem studiów o profilu praktycznym. W przypadku kierunku „socjologia” jest to współpraca z [REDAKTOWANO] (Dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie) oraz [REDAKTOWANO] (Prezes Lubelskiego Klubu Biznesu).

Uczelnia zapewnia również rozwój naukowy i zawodowy kadry poprzez rozwijanie kontaktów międzynarodowych. Udzielane jest wsparcie finansowe pracownikom biorącym udział w kongresach, konferencjach, sympozjach międzynarodowych oraz w wyjazdach na szkolenia specjalistyczne, czy staże zawodowe.

Polityka kadrowa Uczelni umożliwia odpowiedni dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych, zawodowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych, a także sprzyja umiędzynarodowianiu kadry dydaktycznej.

Kadra systematycznie bierze udział w konferencjach naukowych krajowych i międzynarodowych np. [REDAKTOWANO] (European Perspectives on the Sociology of Knowledge. Midterm Conference of the European Sociological Association, Berlin 26-27.08.2016, XIX ISA World Congress of Sociology, Toronto, Canada, 15-21.07.2018; European Sociologies of Knowledge, Midterm Conference of the European Sociological Association – University of Milano-Bicocca, 30-31.08.2018; III Ogólnopolskie Seminarium Metodologiczne, KUL, Lublin, 25.02.2016; „Życie twórcze małych miast”, Białowa, 14.10.2017; „Duchowość w przestrzeni Małych Miast - konferencja naukowa”, Supraśl, 9.11.2019); [REDAKTOWANO] (wystąpienie pt. „Lęk ekologiczny a zdrowie psychiczne”, Konferencja Naukowa „Medyczne, psychospołeczne i prawne aspekty zdrowia i jego ochrony, 31.05.2019);, [REDAKTOWANO] (Konferencja Naukowa „Czy etyka zawodowa jest potrzebna? Refleksje wokół kondycji etycznej i odpowiedzialności zawodowej”, Elbląg, 7.06.2019; Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Pedagogika Froebela-Wyzwaniem Dla Nauczycieli, Szansą Dla Dzieci", Lublin, 9.11.2016 r.; współorganizator corocznych konferencji naukowych w Uniwersytecie im. Lesi Ukrainki w Łucku oraz w Uniwersytecie im. A. Puszkina w Brześciu); [REDAKTOWANO] (Międzynarodowa V Konferencja LUMEN 2019 Liderów „Zarządzania Uczelniami Leaders in University Management” 19.11.2019 Warszawa, Międzynarodowe Szkolenie pt: „Amerykańskie wzorce motywacji i zarządzania firmą” prowadziła Angelia Z. Shay oraz Chuck Rogers, LKB Megatem EC,

Lublin 10.07.2019, Konferencja Naukowa „Medyczne, psychospołeczne i prawne aspekty zdrowia, jego ochrony i profilaktyka”, 31.05.2019; Konferencja Szkoleniowa „Urok Twój i wnętrze Twoje zamień na sukces!!!” 07.04.2018; Konferencja Szkoleniowa „Odkryj swoją wartość” 10.03.2018; Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Człowiek w perspektywie współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych” 14.11.2016; Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Kobieta w pryzmacie nauk społecznych i nauk medycznych”, 28.05.2015); [REDAKTOR] (International Scientific Conference - The Scientific Achievements Of Polish Nursing In The Context Of Challenges Posed By The Process Of Globalisation Of Tomorrow, Lublin, 12-14.09.2019; Konferencja „Przyszłość sektora medycznego i społecznego - zawody i kompetencje jutra”, Warszawa 10.12.2019; Konferencja ChTN i Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Chełmie – wystąpienie nt. „Edukacja międzypokoleniowa wyzwaniem XXI wieku” – 20.06.2018).

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Pierwszą siedzibą WSNS były pomieszczenia na ul. Krakowskie Przedmieście 72 w centrum Lublina, następnie budynek przy ul. Olchowej 8. W roku 2013 Uczelnia przeniósła się do nowej siedziby przy **ul. Zamojskiej 47**, gdzie wynajmowane są obecnie pomieszczenia o łącznej powierzchni ponad **2700 m²**. Aktualna baza dydaktyczna nie jest rozproszona, a studenci, jak i kadra, mają do dyspozycji nowoczesny trzy-kondygnacyjny budynek, stanowiący główny kompleks naukowo-dydaktyczny i administracyjny, położony w centrum miasta. W budynku przy ulicy Zamojskiej 47 w Lublinie, znajduje się łącznie **28 sal i pracowni specjalistycznych** z czego: **14 sal** wykładowych mniejszych (sale mieszczą od 10 do 40 osób), **13 pracowni specjalistycznych** (w tym komputerowa), **2 aule** na ponad 250 osób oraz **2 aule** mieszczące do 100 osób. Dołożono starań, aby sale dydaktyczne zostały wyposażone w najnowocześniejsze urządzenia multimedialne: wideoprojektory, odtwarzacze DVD, multimedialny komputer, wizualizery oraz nagłośnienie. Wszystkie pomieszczenia spełniają warunki Sanepidu oraz BHP i Ppoż. dla prowadzenia zajęć dydaktycznych. W budynku zlokalizowane są również Rektorat oraz biura dla: Rektora, Kanclerza, Dziekanów, Prodziekanów, Dziekanatów, Dyrektora Studiów Podyplomowych i Szkoleń, Kierownika Praktyk, Centrum Doradztwa Zawodowego – Biuro karier, dla Samorządu Studenckiego, Kierownika ds. Rozwoju Kompetencji Studentów, Księgowości, Wykładowców, pomieszczenie na archiwum, 10 pomieszczeń gospodarczych i zapleczy socjalnych, portiernia, szatnia, serwerownia. W budynku znajduje się również Biblioteka z czytelnią, pomieszczenia dla Poradnia Psychologicznego, Sala obrad oraz Kaplica pw. Najświętszej Panny Marii z Lourdes z Najświętzym Sakramentem oraz relikwiami bł. Karoliny Kózkówny – Kapelanem jest [REDAKTOR]

Należy przy tym podkreślić, że wszystkie obiekty przystosowane są dla potrzeb osób z niepełnosprawnością – posiadają podjazdy umożliwiające dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, administracyjnych i socjalnych. Liczba miejsc w salach seminaryjnych i wykładowych odpowiada liczebności grup studenckich.

WSNS w latach poprzednich miała podpisaną umowę z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim na korzystanie z ich kompleksów Obiektów Sportowych do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, które to obiekty mieszczą się przy Al. Kraśnickiej, jednakże wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów i na ich wniosek, aktualnie została podpisana umowa na korzystanie z sal gimnastycznych oraz siłowni przy Zespole Szkół nr 11 w Lublinie, mieszczących się w bliskim sąsiedztwie Uczelni, przy ul. Farbiarskiej 8, co znacznie skraca studentom czas dotarcia na zajęcia sportowe.

W Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie udostępniono studentom kierunku „socjologia” pracownię komputerową, wyposażoną jest w najnowocześniejsze laptopy HP z Windowsem10 w wersji Professional. Wyposażone są między innymi w: procesor i5 8300, 8GB RAM, kartę graficzną GeForce GTX1050Ti, dwa dyski twarde SSD i HDD o pojemności 1TB, czytnik kart. Komputery posiadają specjalistyczne oprogramowanie m.in.: Pakiet Microsoft Office w wersji Professional, CAD-CAM firmy Zirkozahn. Każdy student pracuje przy samodzielnym stanowisku komputerowym. W

czasie wykładów i ćwiczeń może korzystać ze wszystkich urządzeń znajdujących się w pracowni, jak również korzystać z Internetu. Na całość oprogramowania, obejmującego system operacyjny Windows i pakiet biurowy Microsoft Office (Word, Excel, Access, PowerPoint), Uczelnia posiada niezbędne licencje.

Cała sieć komputerowa LAN połączona jest za pomocą łącza światłowodowego z Internetem o symetrycznej przepustowości do 400mb/s. Jest ono zrealizowane w oparciu o urządzenia security gateway dbające o bezpieczeństwo sieci. Studenci i pracownicy naukowo-dydaktyczni mają pełny dostęp do Internetu poprzez strukturę sieci LAN, Wi-Fi i sieć Intranetową. Tak zaprojektowana i wykonana sieć, umożliwi w dowolnym miejscu Uczelni przyłączenie się studentów i pracowników do systemu informatycznego, udostępniając tym samym wszystkie istniejące zasoby sieciowe społeczności akademickiej.

Oprócz stanowisk komputerowych w pracowni komputerowej, studenci mają komputer ze stałym dostępem do Internetu w pomieszczeniu Samorządu Studenckiego oraz komputery w czytelniku i na holu. Uczelnia posiada również: 15 zestawów laptop + projektor - po jednym zestawie w każdej sali wykładowej, 14 laptopów dla pracowników administracyjnych, 3 serwery, 1 wizualizer, 2 komputery stacjonarne w dziale księgowości, 3 komputery w czytelniku, 2 telewizory z magnetowidem, 2 rzutniki, 10 drukarek, 4 kserokopiarki, 1 kamerę, 1 aparat cyfrowy, 1 telewizor projekcyjny, 6 radiomagnetofonów, nowoczesny sprzęt nagłaśniający.

Od września 2019 roku wprowadzony został nowy system UczelniaOnline.WSNS. Jest to system pozwalający na zarządzanie procesem rekrutacji, kierowaniem tokiem studiów, powiązany z modułem finansowym. Pozwala to na optymalizację, przyspieszenie procesów związanych z poszczególnymi etapami studiów, zarówno kadrze prowadzącej zajęcia, jak i kadrze zarządzającej oraz pracownikom.

Biblioteka Główna znajdująca się w gmachu Wyższej Szkoły Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie prowadzi działalność usługową oraz dydaktyczną dla studentów i pracowników naukowych, zapewniając im dostęp do literatury z zakresu procesu kształcenia, a także prowadzonych prac naukowo-badawczych. Biblioteka przyczynia się do rozwijania potencjału intelektualnego i kulturalnego Uczelni. Biblioteka posiada 7900 woluminów, w tym 257 tytułów czasopism, z zakresu dziedzin i dyscyplin naukowych związanych z działalnością dydaktyczną i badawczą Uczelni - o łącznej wartości zakupu ponad 350 000 zł. Zasoby biblioteczne odpowiadające potrzebom kierunku „socjologia” m.in. zawarte są w następujących działach - socjologia (734 tytułów), zarządzanie (165 tytułów), prawo (120 tytułów), statystyka (60 tytułów), doradztwo (65 tytułów), ekonomia (143 tytuły), psychologia (603 tytuły). Czytelnia, licząca 14 miejsc, w tym przy stanowiskach komputerowych, pozwala na korzystanie z czasopism bieżących i roczników, a także z księgozbioru podręcznego i zasadniczego, jak również dostępnych zbiorów on-line. Katalog Biblioteki MOLNET+ umożliwia wszechstronne korzystanie z zasobów bibliotecznych przez jej użytkowników. Czytelnik poprzez logowanie online posiada wgląd do swojego konta bibliotecznego. Zamawianie i rezerwacja potrzebnych publikacji odbywa się także poprzez katalog MOLNET+ , niezależnie od miejsca w którym aktualnie czytelnik przebywa.

Konsekwencją korzystania z programu jest zaniechanie prowadzenia papierowej ewidencji wypożyczeń w postaci kart czytelników i kart książek oraz prowadzenia zeszytu danych statystycznych. Zbędne staje się również prowadzenie księgi inwentarzowej w tej tradycyjnej postaci. Program umożliwia drukowanie stron ksiąg inwentarzowych, zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami. Komputer pracujący w bibliotece podłączony jest do szkolnej sieci komputerowej oraz do Internetu. Istnieje więc możliwość publicznego udostępnienia katalogu biblioteki w postaci serwisu www.

Program działa zgodnie z obowiązującymi normami i zasadami organizacyjnymi pracy bibliotecznej oraz pomaga w ścisłym przestrzeganiu przepisów. Dane osobowe czytelników są kodowane zgodnie z wymaganiami ustawy o ochronie danych osobowych.

W Bibliotece znajdują się książki wielu wydawnictw krajowych i zagranicznych m.in.: Oficyna Wydawnicza GIS, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, Wydawnictwo Arkady, Wydawnictwo Politechniki Świętokrzyskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Wolters Kluwer, Wydawnictwo C.H.Beck, Wydawnictwo „CeDeWu”, Edipresse Polska, Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Oxford University Press, Macmillan czy Cambridge University Press. Studenci kierunku „socjologia” mają również możliwość wypożyczenia takich czasopism jak np.: „Przegląd Socjologiczny”, „Studia Socjologiczne”, „Polityka Społeczna”, „Personel&Zarządzanie”, a także monografie wydane przez Wydawnictwo WSNS, a dotyczące m.in. doradztwa zawodowego („Wyzwania dla współczesnego doradztwa zawodowego”, „Doradztwo zawodowe w epoce ponowoczesnej: szanse i zadania”, „Doradca zawodowy przez Internet”, „Szkolny doradca zawodowy fakt czy mit we współczesnej szkole”, czasopismo HR Business Partner”. Posiadane zbiory, w tym czasopisma o profilu zawodowym związane z dziedziną nauk społecznych, są szczególnie przydatne w osiągnięciu przez studentów efektów w zakresie umiejętności związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym.

Konsekwentnie od momentu powstania Biblioteki, księgozbiór uzupełniany jest sukcesywnie o kolejne pozycje. Są to najnowsze wydawnictwa, materiały źródłowe oraz kompendia z różnych dziedzin naukowych. Część zapotrzebowań dotyczących m.in.: zakupu literatury jest zgłaszana przez nauczycieli i studentów, co wynika z potrzeb kształcenia i/lub badań prowadzonych przez studentów i pracowników Uczelni. Wykładowcy są zobowiązani, do końca czerwca każdego roku akademickiego, złożyć swoje propozycje zamówień bibliotecznych do Dyrektora biblioteki. Nie ma żadnych ograniczeń ze strony Władz Uczelni w kupowaniu książek, także w systemie bieżącym w oparciu o najnowsze wydania publikacji dostępnych na rynku wydawniczym. Biblioteka ma możliwość gromadzenia także płyt CD i DVD oraz filmów związanych z kierunkami, na których prowadzone jest kształcenie w WSNS. Ponadto, Biblioteka Główna prenumeruje szereg wydawnictw ciągłych oraz dzienników. Użytkownicy biblioteki mają też dostęp do informacji naukowo-technicznej i całej wiedzy zgromadzonej w sieci Internet oraz uczelnianej sieci komputerowej. Rozwój systemu biblioteczo-informacyjnego jest także wspomagany przez Radę Biblioteczną, która opiniuje plany zakupów książek i czasopism i zgłasza uwagi dotyczące funkcjonowania systemu biblioteczo-informacyjnego, a propozycje uzupełniania zasobów zgłaszają na bieżąco nauczyciele akademicki oraz studenci. W roku 2019 dla wydziałów funkcjonujących w WSNS zakupiono księgozbiór na ogólną kwotę 4 500 zł.

Istnieje także możliwość korzystania nie tylko z polskich, lecz także i zagranicznych baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych. Od 13 listopada 2013 r. Uczelnia posiada aktualny dostęp do **Wirtualnej Biblioteki Nauki (WBN)**, która daje możliwość korzystania ze światowych zasobów wiedzy - elektronicznych baz danych oraz czasopism i publikacji naukowych w wersji elektronicznej, obejmujące nauki humanistyczne, społeczne, ścisłe i techniczne, nauki medyczne (Elsevier, Nature i Science, Scopus, Springer, Web of Science).

W ramach licencji krajowej **EBSCO** mamy dostęp online do pakietu podstawowego 16 baz danych w języku angielskim, reprezentujące wszystkie dziedziny nauki. Bazy te, dostępne na platformie EBSCOhost zawierają 10 000 tytułów czasopism pełnotekstowych w Academic Search Ultimate, 3 500 czasopism pełnotekstowych w Business Source Ultimate, 2 500 czasopism pełnotekstowych w pozostałych bazach wielodzielnicowych i specjalistycznych.

Academic Search Complete – ta wielodzielnicowa baza pełnotekstowa, zawiera ponad 9.100 czasopism pełnotekstowych, w tym ok. 7 900 czasopism recenzowanych naukowo oraz opisy i abstrakty artykułów z ponad 13 690 czasopism. Tematyka bazy obejmuje nauki społeczne, humanistyczne, medyczne, biomedyczne, psychologię, rolnictwo, nauki ścisłe, techniczne i wiele innych. Baza zawiera wiele unikalnych źródeł, dostępnych wyłącznie w tej kolekcji. Archiwa w formacie PDF sięgają 1887 roku. W bazie jest m.in. ponad 4.500 czasopism pełnotekstowych indeksowanych w bazie SCOPUS, około 900 czasopism pełnotekstowych z nauk ścisłych indeksowanych w bazie ISI Science Citation Index (nauki ścisłe, techniczne i biomedyczne), ponad 800 czasopism pełnotekstowych z nauk społecznych indeksowanych w bazie **ISI Social Sciences Citation**

Index, ponad 860 czasopism pełnotekstowych z zakresu nauk medycznych i biomedycznych indeksowanych w MEDLINE, ponad 660 czasopism pełnotekstowych indeksowanych w Inspec ok. 750 czasopism w pełnym tekście z zakresu psychologii indeksowanych w specjalistycznej bazie PsycINFO, ponad 500 czasopism pełnotekstowych z zakresu pedagogiki i edukacji indeksowanych w specjalistycznej bazie ERIC i wiele innych. Kolekcje te zawierają książki i czasopisma wiodących wydawnictw naukowych takich jak: Elsevier, Ashgate Publishing, Taylor & Francis, Springer Science & Business Media, Packt Publishing, CRC Press, Sage Publications and John Wiley & Sons, jak również wydawnictw uniwersyteckich, m.in. Oxford University Press, MIT Press, State University of New York Press, Cambridge University Press, University of California Press, McGill-Queen's University Press, Harvard University Press i wiele innych.

Od 2 października 2019 r. Biblioteka posiada dostęp do pełnotekstowej, wielodyscyplinarnej bazy **IBUK Libra**, zawierającej publikacje akademickie i naukowe w języku polskim. Z platformy IBUK Libra studenci i pracownicy WSNS posiadający kod dostępu, otrzymany w Bibliotece, i mogą korzystać w pełnym zakresie w dowolnym miejscu i czasie. Zakres tematyczny tej bazy jest systematycznie uzupełniany o potrzebne tytuły, o których zakup mogą zgłaszać również jej użytkownicy.

Studenci WSNS w celu pełnego i samodzielnego korzystania z dostępnych katalogów bibliotecznych oraz baz danych uczestniczą w przeprowadzanych w tym celu co rocznych szkoleniach.

Na zaplecze lokalowo-sprzętowe Biblioteki składają się dwa pomieszczenia: czytelnia i wypożyczalnia z regałami, w której przechowywane są zbiory biblioteczne. Czytelnia wyposażona w stanowiska do pracy otwarta jest w poniedziałki, środy, piątki i soboty, w godzinach 10:00 do 17:00. Zapewnia to wystraszający dostęp do zbiorów naszym studentom oraz sprzyja warunkom do nauki. Godziny pracy w okresach sesji oraz egzaminów dyplomowych są dodatkowo dostosowywane do potrzeb studentów oraz nauczycieli akademickich. Stanowiska komputerowe umieszczone w czytelni zapewniają swobodny dostęp do baz internetowych i pełnotekstowych zbiorów on-line. Wykwalifikowana kadra biblioteczna służy studentom pomocą w lokalizacji potrzebnych pozycji książkowych, a także organizuje i monitoruje sprowadzanie zamówionych przez studentów publikacji z innych bibliotek. Dla osób niedowidzących jest umożliwiony dostęp do specjalnego komputera (Dell Inspiron 3477 i5) oraz klawiatury z dużymi kontrastowymi klawiszami, z oprogramowaniem SuperNova, które łączy w sobie zalety programu Hal, udźwiękowiającego Windows i wyposażającego system w brajla oraz programu Lunar, powiększającego obraz. Program SuperNova jest dedykowany osobom słabowidzącym, niewidomym, szczególnie zaś osobom z widzeniem szczytkowym, dla których poza powiększaniem elementów ekranu niezbędne jest także udźwiękowanie środowiska Windows.

Pracownicy WSNS mają prawo korzystać z wypożyczonych pozycji przez trzy miesiące, natomiast pracownicy naukowo-dydaktyczni Uczelni jeden rok. Studenci mogą wypożyczać książki na okres jednego miesiąca z prawem przedłużenia o kolejny miesiąc. Termin wypożyczenia można przedłużyć osobiście, telefonicznie lub za pomocą poczty elektronicznej. Książki dostępne w innych bibliotekach, mogą być zamawiane i sprowadzane na potrzeby studentów w drodze indywidualnych zamówień. Dodatkowo studenci WSNS mogą również korzystać z zasobów bibliotecznych innych lubelskich bibliotek. Na mocy umów oraz porozumień, jakie zawarła Uczelnia, studenci mogą **korzystać z zasobów**, m.in.:

- 1) Porozumienie z *Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką im. Komisji Edukacji Narodowej w Lublinie* z dnia 10.10.2001 r. - posiada zasoby w ilości około 180 000 woluminów.
- 2) Zgoda korzystania z *Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie* z dnia 13.12.2004 r. - ok. 250 000 woluminów.
- 3) Zgoda korzystania z *Biblioteki Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w Lublinie* z dnia 22.12.2004 r. - łączne zasoby w ilości 1.920.781 jednostek bibliotecznych (zbiory druków zwartych nowych - 1.006.668, zbiory specjalne - 105.845, czasopisma - 384196, zbiory 21 bibliotek specjalistycznych - 424.072).

- 4) Zgoda korzystania z *Biblioteki Uniwersytetu Medycznego im. Feliksa Skubiszewskiego w Lublinie* z dnia 17.02.2005 r. - księgozbiór biblioteki obejmuje wydawnictwa zwarte (240.430 woluminów) oraz wydawnictwa ciągłe (czasopisma) w wersji drukowanej (589 tytułów). Biblioteka posiada również dostęp do około 10 000 czasopism w wersji elektronicznej, dostępnych on-line w ramach konsorcjów i w wolnym dostępie. Cały księgozbiór obejmuje zbiory znajdujące się w Bibliotece Głównej na ul. Szkolnej 18 oraz w Filii Studenckiej Biblioteki na ul. Chodźki 13b (głównie podręczniki).

W dokumentach strategicznych Uczelni (Misja i Strategia Rozwoju Uczelni) zakłada się systematyczny rozwój i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej. Uczelnia przeznaczona na ten cel znaczące kwoty w swoim budżecie.

Studenci oraz nauczyciele akademicy mogą zgłaszać swoje propozycje w zakresie uzupełniania zasobów bibliotecznych. Zasoby biblioteczne i jakość obsługi w Bibliotece podlegają ocenie studentów w badaniu dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb i organizacji procesu uczenia się, obsługi administracyjnej oraz wsparcia dla studentów.

Studenci kierunku „socjologia” Wydziału Nauk Społecznych WSNS w Lublinie odbywają praktyki w różnych instytucjach m.in. w instytucjach sektora publicznego, jak i prywatnych przedsiębiorstwach, poniżej opisane są tylko wybrane przykładowo (opisy innych instytucji do wglądu w Uczelni):

- **Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie** – to instytucja zajmująca się badaniem i analizowaniem rynku pracy, udzielaniem informacji osobom bezrobotnym oraz zajmująca się pośrednictwem zawodowym dla osób poszukujących pracy. Do zadań Urzędu należą w szczególności: określanie i koordynowanie regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich w odniesieniu do krajowej polityki rynku pracy przez przygotowanie i realizację regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia; podział posiadanych środków Funduszu Pracy, z uwzględnieniem kierunków i priorytetów określonych w regionalnym planie działań na rzecz zatrudnienia, na działania na rzecz promocji zatrudnienia, rozwoju zasobów ludzkich i aktywizacji bezrobotnych; realizacja zadań związanych z Krajowym Funduszem Szkoleniowym zwanym dalej „KFS”, w szczególności podział środków KFS pomiędzy powiatowe urzędy pracy, z uwzględnieniem priorytetów określonych przez ministra właściwego do spraw pracy, w porozumieniu z Radą Rynku Pracy; opracowywanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz badanie zapotrzebowania na prace w celu podniesienia efektywności prowadzonych działań na rzecz wzrostu i promocji zatrudnienia; współdziałanie z wojewódzką radą rynku pracy w określaniu i realizacji regionalnej polityki rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich; programowanie i wykonywanie zadań realizowanych przy współfinansowaniu Europejskiego Funduszu Społecznego poprzez wykonywanie zadań wynikających z programów, o których mowa w przepisach o Narodowym Planie Rozwoju albo o zasadach prowadzenia polityki rozwoju; koordynowanie na terenie województwa realizacji programów aktywizacji zawodowej finansowanych z rezerwy
- **Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych** – to organizacja parasolowa zrzeszająca 59 organizacji na terenie woj. Lubelskiego. Podstawowym celem FLOP jest utrwalanie i rozwijanie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze woj. lubelskiego oraz podejmowanie i realizowanie wspólnych przedsięwzięć. Do zadań FLOP należą w szczególności: współtworzenie wizji wszechstronnego rozwoju Miasta Lublina i regionu oraz ich miejsca w Polsce, Europie i świecie, tworzenie dobrych warunków rozwoju inicjatyw społecznych, podejmowanie działań zmierzających do wypracowania płaszczyzn i zasad współpracy organizacji pozarządowych z administracją publiczną, tworzenie warunków organizacyjnych i technicznych wspomagających rodzące się i istniejące inicjatywy społeczne, tworzenie banku informacyjnego o inicjatywach społecznych oraz rozpowszechnianie tych informacji, integrowanie środowisk organizacji pozarządowych, podejmowanie inicjatyw i kształtowanie forum publicznej dyskusji nad dobrem wspólnym, promocja wspólnych działań i życia stowarzyszeniowego oraz wspólnotowego, inicjowanie i podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społecznej i

zawodowej osób niepełnosprawnych i innych osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- **Fundacja Rozwiń Skrzydła w Lublinie** - fundacja działa od 2008r., za główny cel obiera sobie „stymulowanie oraz wspieranie prawidłowego rozwoju psychicznego, fizycznego, społecznego i duchowego człowieka w całym cyklu jego życia”. Swoje działania realizuje poprzez edukację z zakresu nowoczesnych technologii informacyjnych oraz promocję innowacyjnych rozwiązań informatycznych w życiu społeczności lokalnych; rozbudzanie, zaspokajanie potrzeb kulturalnych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez organizowanie wydarzeń kulturalnych, sportowych i oświatowych; opracowanie, propagowanie i realizowanie programów profilaktycznych, profilaktyczno-zdrowotnych, sportowych, edukacyjnych, wychowawczych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych, integracyjnych w kraju i za granicą; prowadzenie poradnictwa psychologiczno – pedagogicznego i zawodowego; wspieranie placówek opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych, profilaktycznych, rehabilitacyjnych i adaptacyjnych; organizowanie czasu wolnego, zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, czynnego wypoczynku dzieciom, młodzieży oraz osobom dorosłym;
- **Szkoła Podstawowa w Kolechowicach** – to jednostka budżetowa prowadzona przez Gminę Ostrów Lubelski. Szkoła realizuje cele i zadania wynikające z przepisów prawa oraz uwzględniające szkolny zestaw programów nauczania, program wychowawczo-profilaktyczny dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska. Działalność edukacyjna szkoły jest określona przez szkolny zestaw programów nauczania, który obejmuje całą działalność szkoły z punktu widzenia dydaktycznego; program wychowawczo-profilaktyczny szkoły, który opisuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i o charakterze profilaktycznym. Nauczyciele i inni pracownicy szkoły mają obowiązek realizować program wychowawczo-profilaktyczny szkoły w ramach zajęć edukacyjnych, zajęć z wychowawcą oraz podczas zajęć pozalekcyjnych. Edukacja szkolna przebiega w następujących etapach edukacyjnych: pierwszy etap edukacyjny – klasy I–III szkoły podstawowej; drugi etap edukacyjny – klasy IV–VIII szkoły podstawowej;
- **PKO Bank Polski Centrum Obsługi Klienta Detalicznego, Biuro Contact Lublin** – Grupa Kapitałowa należąca do największych instytucji finansowych w Polsce. Obsługuje klientów indywidualnych i biznesowych. Podstawową działalnością Banku jest bankowość detaliczna. Usługi bankowe obejmują prowadzenie rachunków oszczędnościowych i transakcyjnych, hipotek, pożyczek osobistych, kart debetowych i kart kredytowych, obsługę kasową walutową, usługi maklerskie, obligacje, obsługę Małych i Średnich przedsiębiorstw.
- **Miejski Ośrodek Kultury i Rekreacji w Kleszczelach** – celem nadrzędnym tej instytucji jest pozyskiwanie i przygotowanie środowiska do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenie kultury narodowej i regionalnej, upowszechnianie sztuki profesjonalnej i amatorskiej, tworzenie optymalnych warunków do korzystania z dóbr kultury; rozwój kultury fizycznej oraz zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie sportu, turystyki i rekreacji; promocja gminy i jej walorów, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb, zainteresowań i aspiracji kulturalnych mieszkańców; kultywowanie i ochrona dziedzictwa narodowego, gromadzenie, dokumentowanie, odnowa i udostępnianie lokalnych dóbr kultury; edukacja kulturalna, propagowanie zainteresowania sztuką, folklorem, rękodziełem ludowym i artystycznym; popularyzacja i promocja dorobku kulturalnego Gminy Kleszczele;
- **Instytut Inspira w Lublinie** – instytucja, która działa w obszarze edukacji, biznesu i rozwoju osobistego. Działania są ukierunkowane na wsparcie dla biznesu przy diagnozie potrzeb rozwojowych. Pomaga rozwijać zarówno kompetencje pracowników, czyli dostosowywać zasoby ludzkie w firmie do stanowisk, jak i kształtować umiejętności miękkie, sprzedażowe, menadżerskie. Wspiera w planowaniu i wdrożeniu zmian w firmie – w formie koordynowania procesu zarządzania zmianą, wprowadzania nowego produktu, usług, tworzenia nowych zasad w firmie, budowania zespołu, zarządzania konfliktem. Prowadzi pełny proces identyfikacji potrzeb i wdrożenia rozwiązań, jak i wybrane elementy np. szkolenia, doradztwo lub coaching.

Wszystkie te organizacje (instytucje, fundacje, firmy) z uwagi na swój zakres działalności w pełni odpowiadają wymogom miejsc praktyk dla kierunku „socjologia” posiadając odpowiednie wysoko specjalistyczne wyposażenie i wykwalifikowaną kadre.

Do monitorowania i oceny warunków procesu uczenia się (w tym infrastruktury) służą m.in. funkcjonujące w ramach WSZJK procedury **P-06** (*Baza dydaktyczna, wsparcie dla studentów, organizacja i realizacja procesu uczenia się*) i **P-07** (*Ocena dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu uczenia się, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów oraz organizacji procesu uczenia się*). Procedury te umożliwiają systemowe i cykliczne prowadzenie badań dotyczących infrastruktury dydaktycznej w celu dokonania oceny jej przydatności do realizacji procesu uczenia się.

Studencka ocena infrastruktury dokonywana jest poprzez badanie ankietowe raz na 2 lata. Wyniki badania opinii kadry, studentów i interesariuszy zewnętrznych oraz opracowywane na ich podstawie rekomendacje stanowią punkt wyjścia dla strategii doskonalenia bazy dydaktycznej oraz planów zarządzania Uczelnią (w tym planu inwestycyjnego). Wdrożenie uzyskanych w ten sposób rekomendacji pozwala zapewnić studentom odpowiednie warunki procesu uczenia się w zakresie m.in. infrastruktury. Przykładowe działania, wdrożone w ramach wykorzystywania wyników badań dotyczących rozwoju infrastruktury, w tym opinii studentów, to m.in. regularne wzbogacanie zasobów bibliotecznych, czy sukcesywna wymiana sprzętu informatycznego w salach dydaktycznych. Wyniki prowadzonych na Wydziale badań potwierdzają, że zasoby materialne, w opinii studentów, odpowiadają potrzebom dydaktycznym. W badaniu przeprowadzonym w roku akademickim 2018/2019 uwzględniono dostosowania bazy dydaktycznej, organizacji procesu dydaktycznego i systemu wsparcia dla studentów do ich potrzeb. Studenci oceniali poszczególne aspekty w skali 1-5. Dostępność literatury obowiązkowej uzyskała średnią ocen wynoszącą 3,64, zaś jakość obsługi w bibliotece 4,0. Jeśli zaś chodzi o obszary zaliczane do bazy lokalowej i wyposażenia, to najlepiej ocenione zostało: *Dostosowanie warunków lokalowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami* – ocena 3,82; oraz *Powierzchnia sal dydaktycznych w odniesieniu do liczby studentów uczestniczących na zajęciach* – 3,82. Nieco słabiej wypadły pozostałe obszary oceny, wśród których należałoby wymienić się m.in.: *możliwość drukowania prac studenckich i korzystania z usług ksero na terenie Uczelni* - 3,19; *dostęp do pracowni specjalistycznych poza zajęciami dydaktycznymi* – 2,98. *Ważnym głosem* w opracowaniu planu inwestycyjnego dotyczącego doskonalenia i rozwoju infrastruktury dydaktycznej jest opinia interesariuszy zewnętrznych skupionych wokół kierunku „socjologia” i specjalności z nią związanych. Na wniosek interesariuszy dokonany został m.in. zakup specjalistycznych testów kompetencji do Pracowni Badań Psychologicznych, z których będą korzystać studenci kierunku „socjologia” o specjalności „zarządzanie zasobami ludzkimi” oraz „doradztwa zawodowego”.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Wydział Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie wpisując się w strategię Uczelni i Wydziału, a także realizując program kształcenia w oparciu o profil praktyczny kładzie duży nacisk na prowadzenie ścisłej współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym w całym cyklu kształcenia. W celu powiązania procesu i efektów uczenia się na kierunku „socjologia” z potrzebami rozwojowymi, w tym kadrowymi regionu lubelskiego, a przede wszystkim z potrzebami pracodawców, Wydział nawiązuje i utrzymuje kontakty z wieloma podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczestniczyli przy tworzeniu koncepcji kształcenia i formułowaniu efektów uczenia się na kierunku „socjologia”. Mieli możliwość opiniowania i wysuwania propozycji dotyczących treści kształcenia. Za niezwykle istotne uznali stworzenie programu kształcenia, który wyposaża studentów w praktyczne umiejętności przydatne na rynku pracy. Ich osiągnięcie przygotowuje absolwenta do oczekiwań pracodawców i podjęcia

przyszłego zatrudnienia. Założenie to zostało zrealizowane m.in. poprzez sformułowanie efektów uczenia się zgodnie z charakterystykami drugiego stopnia PRK, a także z sugestiami potencjalnych pracodawców. Uporządkowano zasady realizacji i weryfikacji studenckich praktyk zawodowych, dostosowując ich zakres merytoryczny do oczekiwanych efektów nauczania. Ponadto doprowadzono do sytuacji, w której materiał badawczy (źródłowy) wynikający z tematu i zakresu pracy dyplomowej może być pozyskiwany na bazie danych udostępnionych przez ośrodki reprezentowane przez interesariuszy zewnętrznych.

Wyrazem roli, jaką Wydział nadaje współpracy z otoczeniem jest zaproszenie jego przedstawicieli do udziału w pracach funkcjonującej **Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia** oraz **Komisji Programowej**, jako stałych członków obok pracowników, nauczycieli akademickich i interesariuszy zewnętrznych. Komisja Programowa ma charakter nie tylko opiniotwórczo-doradczy, ale realizuje prace nad doskonaleniem programu studiów, a jej zadaniem jest ciągłe dostosowywanie programu do potrzeb oraz oczekiwań pracodawców i lokalnych rynków pracy. Spotkania Komisji Programowej odbywają się dwa razy do roku, po skończonym semestrze zimowym i letnim. Daje to szansę na przeanalizowanie zrealizowanego programu i wdrożenie sugestii i usprawnień, które przekładają się na doskonalenie procesu kształcenia. Efektem przeprowadzonych przeglądów programowych na kierunku „socjologia”, studia I stopnia, w tym dyskusji środowiska naukowego i praktyków reprezentujących środowisko społeczne były następujące wnioski i działania doskonalące: **co istotne, w pracach nad projektowaniem i przeglądem programu studiów, w tym z głosem doradczym uczestniczy, w szczególności kadra z doświadczeniem zawodowym zdobytym poza naszą uczelnią, czyli interesariusze zewnętrzni. Wśród nich są m.in.:** [redacted] **socjolog**, doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie; [redacted] doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łęcznej; [redacted] psycholog, terapeuta, trener biznesu, doradca personalny, dyrektor i założyciel Instytutu Inspiria, realizowała projekty w ramach EFS, menedżer w firmie Tres s.c., menedżer oświaty. Ważnym interesariuszem zewnętrznym jest także Pani [redacted] – menedżer, prezes Lubelskiego Klubu Biznesu, pełniła funkcję członka zarządu w Szkole Bankowej w Sandomierzu, a następnie dyrektora Międzynarodowych Targów Lubelskich, prowadziła także własną działalność gospodarczą, kierując firmą doradczą-konsultingową, [redacted] były wice - kurator Kuratorium Oświaty w Lublinie, psycholog, doradca metodyczny, [redacted] konsultant kilkudziesięciu projektów socjalnych, specjalista w zakresie polityki społecznej oraz organizacji pomocy społecznej; [redacted] – specjalista w zakresie prawa pracy, prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, doświadczenie zdobywał m.in. w Centrum Kształcenia i Rozwoju MG w Warszawie i Towarzystwie Edukacji Bankowej w Poznaniu; [redacted] menedżer oświaty, tutor, wieloletnia dyrektor Medycznego Studium Zawodowego w Chełmie, **mgr** [redacted] wicedyrektor Szkoły Podstawowej Nr 57 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie, prawnik, anglistka, [redacted] mecenas Kancelarii Prawnej, prokurator, [redacted] menedżer, pedagog, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, [redacted] dyrektor Domu Inwestycyjnego Xelion sp. z o.o. - Partner, Dyrektor Banku ds. Inwestycji Klientów, [redacted] wicedyrektor Zespołu Szkół Elektronicznych w Lublinie, [redacted] sekretarz marszałka Województwa Lubelskiego, obecnie dyrektor Urzędu Miasta w Lublinie.

Efektem przeprowadzonych przeglądów programowych na kierunku „socjologia”, studia I stopnia, w których uczestniczyli nauczyciele akademicki, studenci oraz współpracujący interesariusze zewnętrzni, były następujące wnioski i działania doskonalące:

- uporządkowano zasady realizacji i weryfikacji studenckich praktyk zawodowych, dostosowując ich zakres merytoryczny do oczekiwanych efektów nauczania – praktyki realizowane są teraz na IV, V i VI semestrze studiów;
- zorganizowanie międzynarodowej konferencji społeczno-medycznej, dnia 20 maja 2020 r.
- dokupienie **testów** kompetencji do Pracowni Badań Psychologicznych, dla studentów socjologii, specjalności „doradztwo zawodowe” i „zarządzanie zasobami ludzkimi”;

- wprowadzono do przedmiotów do wyboru: *Mechanizmy stresu i radzenia sobie ze stresem* lub *Podstawy pomocy psychologicznej*, obejmujące praktyczne zagadnienia z pogranicza psychologii i psychoterapii.

Współpraca Uczelni z otoczeniem reprezentującym branże różnych środowisk zawodowych, zgodnie z koncepcją kształcenia, pozyskanie kadry ze specjalistycznym doświadczeniem zawodowym. Uczelnia zatrudnia kadrę posiadającą odpowiednie wykształcenie, pozwalające na prowadzenie zajęć dydaktycznych, ale również reprezentującą różne środowiska zawodowe, sfery życia społeczno-gospodarczego, prowadzącą działalność ekspercką, projektową, gospodarczą, społeczną i administracyjną w zakresie zbieżnym z kierunkiem „socjologia”. Do udziału w procesie dydaktycznym zaproszono wielu przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego wyspecjalizowanych w zagadnieniach powiązanych z kierunkiem „socjologia” i powierzono im prowadzenie zajęć. Kadra ta, prowadząc zajęcia, przekazuje swoje doświadczenia zawodowe studentom, którzy uzyskują nie tylko wiedzę teoretyczną, ale także praktyczną oraz umiejętności i kompetencje przydatne na współczesnym rynku pracy. Tym samym przedstawiciele praktyków z otoczenia społeczno-gospodarczego, mają wpływ na realizację programu studiów. Efektem współpracy z kadrą specjalistów – praktyków jest także wprowadzenie do programu studiów większej liczby projektów, case study, bądź analiz dobrych praktyk rozwiązań w instytucjach zajmujących się działalnością społeczną.

Kadrę interesariuszy stanowią osoby posiadające doświadczenie zawodowe w zakresie m.in. doradztwa zawodowego, psychologii i zarządzania. W szczególności zaś są to m. in: [redacted] psycholog i terapeuta w Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Chełmie oraz w Ośrodku Kształcenia Podyplomowego w Rzeszowie, doradca zawodowy w szkole policealnej; [redacted] psycholog, terapeuta, trener biznesu, doradca personalny, dyrektor i założyciel Instytutu Inspiria, realizowała projekty w ramach EFS, menedżer w firmie Tres s.c., menedżer oświaty; [redacted] doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, [redacted] doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łęcznej; [redacted] - konsultant kilkudziesięciu projektów socjalnych, specjalista w zakresie polityki społecznej oraz organizacji pomocy społecznej; [redacted] – specjalista w zakresie prawa pracy, prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej, doświadczenie zdobywał m.in. w Centrum Kształcenia i Rozwoju MG w Warszawie i Towarzystwie Edukacji Bankowej w Poznaniu; [redacted] – menedżer oświaty, tutor, wieloletnia dyrektor Medycznego Studium Zawodowego w Chełmie, [redacted] - były wice - kurator Kuratorium Oświaty w Lublinie, psycholog, doradca metodyczny, [redacted], wicedyrektor Szkoły Podstawowej Nr 57 im. Jana Kochanowskiego w Lublinie, prawnik, anglistka, [redacted] - mecenas Kancelarii Prawnej, prokurator, [redacted] menedżer, pedagog, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, [redacted] dyrektor Domu Inwestycyjnego Xelion sp. z o.o. - Partner, Dyrektor Banku ds. Inwestycji Klientów, [redacted] wicedyrektor Zespołu Szkół Elektronicznych w Lublinie, [redacted] sekretarz marszałka Województwa Lubelskiego, obecnie dyrektor Urzędu Miasta w Lublinie.

Kolejnym **ważnym aspektem** w ramach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym są **podpisane z Wyższą Szkołą Nauk Społecznych w Lublinie porozumienia m. in. z: Miejskim Urzędem Pracy w Lublinie, Powiatowym Urzędem Pracy w Łęcznej, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Lublinie, Lubelskim Klubem Biznesu w Lublinie, Kancelarią Prawną [redacted], Szkołą Podstawową Nr 57 w Lublinie.**

Są to podmioty, które uczestniczą w procesie konsultacyjnym, dotyczącym konstruowania i doskonalenia programu kształcenia na kierunku „socjologia”, m.in. w opracowywaniu koncepcji kształcenia i określaniu efektów uczenia się, w tym w szczególności oferowanych specjalności. Współpraca ta rozwija się także w zakresie doskonalenia programu studiów pod kątem aktualizacji treści kształcenia i efektów przedmiotowych, uwzględniających niezbędne na współczesnym rynku pracy kompetencje i umiejętności, aktywnie wpisując się tym samym w obraz uczelni wyższych i instytucji regionu lubelskiego. Celem porozumienia Wydziału Nauk Społecznych WSNS w Lublinie jest

długoterminowa oraz wieloaspektowa współpraca obejmująca aktywne działanie na rzecz rozwoju naukowego, promowanie wiedzy z zakresu nauk społecznych, a także możliwość uzyskania dostępu przez studentów oraz wykładowców „socjologii” do baz danych poszczególnych instytucji reprezentowanych przez w/w interesariuszy. Zgodnie z podpisanymi porozumieniami, we wszystkich instytucjach wymienionych powyżej pracownicy oraz studenci mogą prowadzić **projekty badawcze**.

Na podstawie podpisanych porozumień studenci mogą odbywać praktyki zawodowe w wyżej wymienionych instytucjach. W każdym roku akademickim podpisywane są także indywidualne umowy na realizację praktyk zawodowych wynikające ze zgłaszanych przez studentów potrzeb. Umowy te podpisywane są z instytucjami i firmami, które znajdują się w kręgu zainteresowań zawodowych studentów kierunku „socjologia”.

Ponadto od wszystkich instytucji i przedsiębiorstw, z którymi Wydział posiada podpisane porozumienia, studenci mogą uzyskać niezbędne materiały do opracowywania prac etapowych i dyplomowych. Podmioty te chętnie także służą pomocą i swoją specjalistyczną wiedzą, co przekłada się na jakość i wartość poznawczą prac. Np. studenci w oparciu o dane pozyskane od partnerów z otoczenia społeczno-gospodarczego corocznie przygotowują prace dyplomowe z zakresu nauk społecznych

Na Uczelni podejmuje się działania mające na celu przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy, dalszej edukacji, a także działalności na rzecz inicjatyw społecznych i wypełniania roli społecznej absolwenta kierunku „socjologia”. **Na Uczelni działa Biuro Karier**, w którym studenci mogą skorzystać z bezpłatnych konsultacji doradczych, podnieść swoją wiedzę na temat rynku pracy, uzyskać pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, jak również uzyskać pomoc w doborze szkoleń i kursów zawodowych. Na terenie Uczelni funkcjonuje też **Poradnia Psychologiczna**, która zapewnia wsparcie psychologiczne. Pomoc psychologiczna skoncentrowana jest na pomocy w rozwiązywaniu różnych problemów studenta, jak również na poprawie funkcjonowania w środowisku akademickim. Wsparcie psychologiczne w formie spotkań indywidualnych świadczone jest przez cały rok akademicki. Poradnia Psychologiczna przeprowadziła badania sondażowe wśród studentów, dotyczące ich oczekiwań i potrzeb w zakresie szkoleń. Wyniki ankiet wskazywały, że jest potrzeba wprowadzenia szkoleń m.in. radzenie sobie ze stresem, metody autoprezentacji, aktywne sposoby poszukiwania pracy – przygotowanie się do rozmowy kwalifikacyjnej itp. W ramach tych działań Uczelnia organizowała spotkania z doradcą zawodowym, na temat **Rozmowa kwalifikacyjna - jej rodzaje, specyfika i metody** – 08.12.2018 i 02.03.2019, a także spotkania ze znanymi osobami ze środowiska psychologiczno-terapeutycznego, wykłady otwarte dla studentów prowadzone m.in. przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, specjalistów reprezentujących środowisko pracy socjalnej, organizację warsztatów rozwoju osobistego z Firmy Tobeia przez [REDAKTOWANE] – doradcę HR, trenera, coacha i HR Business Partner.

Studenci Koła Naukowego WSNS:

- 1) brali udział w konferencjach i seminariach naukowych m.in. „Urok Twój i wewnątrz Twoje zamień na sukces”, „Odkryj swoją wartość”, „Człowiek w perspektywie współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych”, „Kobieta w Pryzmacie Nauk Społecznych i Nauk Medycznych”, „Problemy społeczne i medyczne osób starzejących się”, „Nauki społeczne na progu XXI wieku”, „Postępy w naukach społecznych”.
- 2) Organizowali przedsięwzięcia naukowo-społeczne umożliwiające studentom zdobywanie dodatkowej wiedzy, rozwijanie ich zainteresowań i umiejętności – spotkania otwarte, warsztaty.
- 3) Podejmowali próby współpracy z innymi organizacjami, kołami naukowymi i ośrodkami oraz uczestniczyli w promowaniu Uczelni w otoczeniu społecznym (wolontariat, Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie).

Wydawane są cyklicznie Zeszyty Naukowe WSNS, w których to kadra, studenci i absolwenci mają możliwość opublikowania swoich prac o charakterze pogładowym lub badawczym. **Studenci włączają się również w badania naukowe** poprzez publikowanie wyników prac dyplomowych. Dwie studentki

obecnego III roku socjologii [REDAKTOR] i [REDAKTOR] zbierają materiał badawczy, który po opracowaniu statystycznym posłuży studentkom nie tylko do napisania pracy dyplomowej, ale także na ich podstawie powstaną artykuły do publikacji (po pozytywnej recenzji) w Zeszytach Naukowych WSNS. Realizowane tematy ich prac to „**Współczesny model kobiecości w opinii studentów lubelskich szkół wyższych**” oraz „**Wpływ coachingu na rozwój zawodowy i osobisty pracowników firm zajmujących się sprzedażą bezpośrednią na przykładzie wybranych firm miasta Lublin.**”

W ramach tego projektu powstało szereg prac dyplomowych. W ramach projektu badawczego na podstawie materiału obserwacyjnego zawartego w powyższych pracach dyplomowych opublikowano prace naukowe, a kilka cytowanych pozycji to prace dyplomowe studentów naszej Uczelni.

We współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego władze Wydziału, pracownicy i studenci realizują wiele innych projektów i przedsięwzięć. Szczególną rolę odgrywa wzajemna współpraca, komunikacja i przedstawienie praktycznych aspektów rozwoju życia społeczno-gospodarczego. Wtedy studenci, przez realizację projektów, mają możliwość włączenia się w działalność społeczno-kulturalną Samorządu Studenckiego, który miał okazję zaangażować się wspólnie z instytucjami miejskimi i regionalnymi we współorganizację wydarzeń, m.in. w:

- 1) brali udział w konferencjach i seminariach naukowych m.in. „Urok Twój i wnętrze Twoje zamień na sukces”, „Odkryj swoją wartość”, „Człowiek w perspektywie współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych”, „Kobieta w Pryzmacie Nauk Społecznych i Nauk Medycznych”, „Problemy społeczne i medyczne osób starzejących się”, „Nauki społeczne na progu XXI wieku”, „Postępy w naukach społecznych”.
- 2) Organizowali przedsięwzięcia naukowo-społeczne umożliwiające studentom zdobywanie dodatkowej wiedzy, rozwijanie ich zainteresowań i umiejętności – spotkania otwarte, warsztaty.
- 3) Podejmowali próby współpracy z innymi organizacjami, kołami naukowymi i ośrodkami oraz uczestniczyli w promowaniu Uczelni w otoczeniu społecznym (wolontariat, Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie).

Konferencje, czy spotkania organizowane na Wydziale są uzgadniane i realizowane przy współudziale firm i podmiotów, z którymi Wydział ma podpisane porozumienia. Są one otwarte nie tylko dla pracowników Wydziału i Uczelni oraz studentów, ale także dla Uczelni partnerskich oraz przedstawicieli środowiska zawodowego. Celem tych wszystkich działań jest budowanie świadomości w społeczeństwie o roli zawodowej absolwenta kierunku „socjologia”.

Jednym z elementów realizacji celów Polityki Jakości określonej dla Uczelni jest badanie, w którym pracodawcy dokonują oceny osiągania przez studentów efektów uczenia się. W badaniu biorą udział firmy i instytucje, w których studenci odbywają praktyki zawodowe, oraz z którymi kontaktują się w celu pozyskania materiałów do prac dyplomowych. Na Wydziale Nauk Społecznych WSNS w Lublinie, badanie pracodawców zostało przeprowadzone po raz pierwszy w kwietniu 2019 roku. Jego wyniki potwierdzają, iż studenci posiadają, w opinii pracodawców, wiedzę z zakresu studiowanego kierunku i są szczególnie zainteresowani rozwojem swoich umiejętności oraz kompetencji z zakresu nauk społecznych. Badanie to wejdzie na stałe do harmonogramu badań realizowanych na Uczelni.

Uczelnia stale poszukuje metod doskonalenia form współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Przeglądy i ocena współpracy realizowana jest w ujęciu dynamicznym, umożliwiającym porównywanie efektów dla doskonalenia procesu dydaktycznego w różnych okresach. W wyniku tej oceny zaproszono do udziału w procesie kształcenia szersze grono przedstawicieli interesariuszy. Udział studentów w ocenie wpływu otoczenia społeczno-gospodarczego na program studiów odbywa się wielopłaszczyznowo. Jak już wspomniano, na Wydziale Nauk Społecznych WSNS funkcjonuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia oraz Komisja Programowa, w których skład wchodzi zarówno przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego, jak i studenci. Na spotkaniach analizuje się między innymi: dobór firm, w których studenci mogą odbywać praktyki zawodowe, formy współpracy, w tym możliwość zorganizowania

wizyty studyjnej, zakres współpracy z przedstawicielami środowiska - uwzględniając tworzenie możliwości wiązania tematyki prac dyplomowych ze współczesnymi problemami praktyki zawodowej w tematyce nauk społecznych.

Wydział zamierza przeprowadzić też badania ankietowe, w których studenci zostaną poproszeni o ocenę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wyniki i ocena zadowolenia studentów z wkładu potencjalnych pracodawców w program studiów staną się cennym narzędziem dla władz Wydziału Nauk Społecznych WSNS doskonalącym proces kształcenia.

Na szczególną uwagę zasługuje to, że Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi stała się Partnerem i jednocześnie Członkiem Lubelskiego Partnerstwa Publiczno-Społecznego Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie, Członkiem Lubelskiego Klubu Biznesu. W 2019 r. Uczelnia przystąpiła do Programu Coraz Lepsza Firma napisanego przez firmę pod nazwą Coraz Lepsza Firma, której prezesem jest ██████████

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Proces umiędzynarodowienia zawarty w koncepcji kształcenia kierunku „socjologia” jest jednym z celów strategicznych Uczelni i Wydziału Nauk Społecznych WSNS w Lublinie. Zgodnie z Misją i Strategią Uczelni, WSNS koncentruje swoje wysiłki na rozwoju procesu kształcenia.

Uczelnia skupia się zatem na budowaniu przyjaznego środowiska akademickiego i budowaniu pozytywnych relacji z innymi Uczelniami Wyższymi oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym, zarówno na płaszczyźnie krajowej, jak i międzynarodowej. Wśród priorytetowych celów strategicznych znajdują się m.in.: *umiędzynarodowienie i mobilność kadry naukowo-dydaktycznej i studentów – jako podstawę profesjonalnego przygotowania studentów do funkcjonowania w społeczności globalnej oraz międzynarodowego poziomu działalności naukowo-badawczej, jak również umacnianie pozytywnego wizerunku Uczelni jako innowacyjnej, otwartej na otoczenie, przedsiębiorczej – przyjaznej dla studentów i pracowników, kształcącej profesjonalistów na miarę potrzeb XXI wieku, dbającej o jakość procesu kształcenia oraz rozwój badań naukowych.* Współpraca międzynarodowa prowadzona jest m.in. w zakresie badań naukowych, doskonalenia programów kształcenia, wyjazdów kadry i studentów do uczelni zagranicznych, z którymi podpisane są umowy bilateralne lub na konferencje o zasięgu międzynarodowym, czy umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego.

Elementy umiędzynarodowienia procesu kształcenia zostały uwzględnione w Misji i Strategii Uczelni, poprzez założenie:

- adaptacji wyników badań prowadzonych w skali światowej, udostępnianie i upowszechnianie rezultatów pracy twórczej kadry akademickiej Uczelni w renomowanych czasopismach branżowych: uczelnianych i pozauczelnianych, a także w czasopismach zagranicznych;
- inicjowanie i rozwijanie form współpracy międzynarodowej z uczelniami partnerskimi opartej m.in. na pozyskiwaniu dobrych praktyk w zakresie współczesnych metod dydaktycznych i pomocy edukacyjnych odpowiadających potrzebom kierunku „socjologia”, a także propagowaniu wartości wielokulturowych sprzyjających wymianom studenckim;
- nawiązywanie i rozwijanie współpracy badawczej w dziedzinie nauk społecznych z zagranicznymi uczelniami i instytucjami;
- promowanie wśród studentów możliwości korzystania z opcji realizacji części programu studiów w innej niż macierzysta uczelni zagranicznej, a także odbywania tam praktyk zawodowych podczas studiów;
- dostosowanie organizacji toku studiów dla studentów z zagranicy, z możliwością realizacji pełnego programu studiów na Wydziale Nauk Społecznych;

- prowadzenie aktywnej polityki zatrudniania, zmierzającej do zwiększania wśród kadry naukowo-dydaktycznej udziału kreatywnych, mobilnych i otwartych na świat nauczycieli akademickich, z bogatym doświadczeniem i dorobkiem naukowo-dydaktycznym w dziedzinie socjologii.

Współpracę międzynarodową zakłada także Polityka Jakości Uczelni. Wskazano w niej obszary m.in. *w zakresie badań naukowych, doskonalenia programów kształcenia, wyjazdów kadry i studentów do uczelni zagranicznych, tworzenie oferty kształcenia dla studentów zagranicznych*. Jeśli zaś chodzi o Misję i Strategię Wydziału Nauk Społecznych, to w *umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego oraz badawczego* wśród kluczowych działań strategicznych wskazuje się te realizowane poprzez, m.in.:

- *przyswajanie wyników badań prowadzonych w świecie;*
- *przygotowanie studentów do funkcjonowania w globalnej społeczności;*
- *zwiększenie mobilności kadry naukowo-dydaktycznej i studentów;*
- *zwiększenie stopnia umiędzynarodowienia działalności edukacyjnej, w szczególności poprzez zwiększenie udziału zajęć prowadzonych w językach obcych na studiach polskojęzycznych, a także uruchamianie kształcenia prowadzonego wyłącznie w językach obcych,*
- *zwiększanie liczby studentów odbywających część studiów za granicą oraz liczby obcokrajowców studiujących w Uczelni.*

Zgodnie ze strategią Uczelni i Wydziału oraz założeniami zawartymi w koncepcji kształcenia rozszerzenie stopnia umiędzynarodowienia jest podyktowane europejskim rynkiem pracy, na którym może się znaleźć absolwent kierunku „socjologia”. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia poprzez:

- realizację **lektoratu z języka angielskiego lub niemieckiego** na studiach I stopnia w ramach przedmiotu *Język obcy* w wymiarze ogółem 450 godzin zajęć dla studiów niestacjonarnych (cały tok studiów, semestry 1-6), w tym 134 godz. w kontakcie bezpośrednim z lektorem. Karty pracy do języka specjalistycznego przygotowywane są przez lektorów na podstawie oryginalnych materiałów dostępnych w najnowszych podręcznikach. Kryterium oceniania poziomu znajomości języka obcego uwzględnia słuchanie, czytanie i pisanie, wykorzystując takie formy weryfikacji, jak: kolokwium pisemne, wypowiedzi ustne, dyskusję, prowadzenia dialogów i inne rodzaje aktywności na zajęciach;
- ofertę kształcenia zawierającą **moduły prowadzone w języku obcym wzbogacono o przedmioty** (do wyboru w języku polskim lub angielskim): *Filozofia z logiką (Philosophy and logic)* w 1 semestrze w wymiarze 75 godzin, *Komunikowanie społeczne (Social communication)* lub *Negocjacje i mediacje (Negotiations and mediations)* w 2 semestrze w wymiarze 75 godzin, *Techniki wpływu społecznego (Social influence techniques)* lub *Propaganda i techniki manipulacji (Persuasion and manipulation techniques)* w 4 semestrze w wymiarze 75 godzin. Ogółem ilość godzin zajęć z w/w modułów oferowanych w języku obcym wynosi **225 godz.**, co stanowi **9 punktów ECTS**. W perspektywie kolejnych lat zajęcia te prowadzone będą **w całości w języku angielskim**.
- możliwość **wymiany w ramach programu Erasmus+ oraz umów bilateralnych**. Programy współpracy dotyczą wymiany studentów i pracowników naukowych, wspólnych badań i konferencji naukowych, praktyk studenckich. Dzięki współpracy realizowanej w ramach programu UE LLP-Erasmus (aktualnie: Erasmus+) studenci mają możliwość odbywania studiów (jeden lub dwa semestry studiów) na wybranych uczelniach zagranicznych. Od roku 2019 istnieje w ramach Erasmus+ możliwość uczestnictwa w praktykach zagranicznych - studenci mają możliwość realizacji minimum 3-miesięcznych praktyk w firmach i uczelniach zagranicznych. Dostęp do informacji dotyczących programu Erasmus+ znajduje się na stronie Uczelni, zaś spotkania z koordynatorem ds. programu Erasmus+ realizowane są przynajmniej raz w semestrze.

- Uczelnia podpisała także **umowy bilateralne** z następującymi uczelniami:

L.p.	Instytucja partnerska	Kraj	Miasto	Zakres współpracy
1	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	Turcja	Bilecik	Wymiana studentów; Staża dla wykładowców;
2	Klaipeda State University of Applied Sciences	Litwa	Kłajpeda	Wymiana studentów (semestr i krótsze); Wymiana nauczycieli; Badania naukowe;
3	Medical University Sofia	Bułgaria	Sofia	Wymiana studentów; Staża dla wykładowców; Współorganizacja konferencji naukowych;
4	Titu Maiorescu University	Rumunia	Bukareszt	Wymiana studentów; Staża dla wykładowców;
5	Universite Aix-Marseille III - Laboratoire TECSEN	France	Marsylia	Badania naukowe; Staża dla wykładowców;
6	Uniwersytet Medyczny Charite	Niemcy	Berlin	Badania naukowe; Współorganizacja konferencji; Staża dla wykładowców;
7	Uniwersytet Johnsa Hopkinsa	USA	Baltimore	Współorganizacja kursów specjalistycznych;
8.	Międzyregionalna Akademia Zarządzania Personelem	Ukraina	Lvivskiy Instytut	Współorganizacja konferencji naukowych; Badania naukowe;
9.	Państwowy Uniwersytet Politechnika Lwowska Katedra Pedagogiki i Zarządzania Społecznego	Ukraina	Lviv	Współorganizacja konferencji naukowych; Badania naukowe; Rozwój kontaktów naukowych;

- ██████████ - wygłosił odczyty na uczelniach zagranicznych: referat „Kondycja religijna młodzieży polskiej” (X.2016, Wydział Filozoficzny, Uniwersytet w Nitrze, Słowacja); referat „Kondycja moralna młodzieży polskiej” (X.2018, Wydział Filozoficzny, Uniwersytet w Nitrze, Słowacja); referat „Jan Paweł II – o godności osoby ludzkiej” (XII.2019, Wydział Teologiczny, Uniwersytet w Presovie, Słowacja);
- ██████████ - członkostwo w międzynarodowej organizacji „**European Sociological Association**”; brał też czynny udział w kilku konferencjach międzynarodowych np.:
 - *The Influence and Inspiration of Polish Scholars on the Development of the Sociology of Knowledge, European Perspectives on the Sociology of Knowledge. Midterm Conference of the European Sociological Association, Berlin 26-27.08.2016.*
 - *Collegium Suprasliense – міжнародны цэнтр вывучэння спадчыны Ордэна Базыльянаў: галоўныя вынікі даследванняў, міжнародная канферэнцыя, «Мітрапаліт Язэп Вельямін Руцкі і ягоная рэформа ўсходнеславянскага манаства» Служэнне Ордэна базыльянаў на Беларuskіх Землях 1617–2017, Баранавічы, 4 лістапада 2017 г.*

- *Between education and depravity. Socialisation in the school environment, XIX ISA World Congress of Sociology, Toronto, Canada, July 15-21 2018 r.*
- *Social roles as determinants of knowledge. Empirical exemplification, European Sociologies of Knowledge, Midterm Conference of the European Sociological Association – University of Milano-Bicocca, August 30-31 2018*
- *An education and information campaigns for the dissemination of benefits the use of digital technologies – Polish experience, «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ФІНАНСІВ», Дніпро, 19 квітня 2019, University of Customs and Finance, Ukraina.*
- *Crisis of the symbolic universe as a fundamental crisis of modern times, «УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОВИЙ ВИМІР: ПОШУК ВІДПОВІДЕЙ НА ГЛОБАЛЬНІ МІЖНАРОДНІ ВИКЛИКИ», Дніпро, 17 травня 2019, University of Customs and Finance, Ukraina*
- *Social illusions as a challenge for modern sociology of knowledge, 14th ESA Conference, Manchester, 20-23 August 2019, UK*
- *The role of ideal factors in the development of the economy in the view of Max Weber. Inspirations for the present day, XIII Міжнародної наукової конференції: «ІСТОРІЯ ТОРГІВЛІ, ПОДАТКІВ ТА МИТА», Дніпро 24-25 жовтня 2019, Ukraina*

Uczelnia stara się także pozyskać kadrę międzynarodową do prowadzenia zajęć na poszczególnych wydziałach lub działach mających na celu popularyzację wiedzy, m.in. w skład rady naukowej czasopisma wydawanego przez Wydawnictwo WSNS wchodzi profesorowie [REDACTED] (Prešovská Univerzita v Prešove), [REDACTED] (Universität Vechta) i [REDACTED] (Univerzita Konštantína v Nitre). [REDACTED] opublikował też w Zeszytach WSNS nr 1(8)/2019 artykuł pt. „Główne teorie socjologii religii oraz scenariusze przemian religijności młodzieży”.

- współpracę wykładowców z innymi uczelniami, czy instytucjami naukowymi zlokalizowanymi za granicą lub staże w uczelniach zagranicznych oraz publikowanie artykułów naukowych w zagranicznych czasopismach lub monografiach naukowych:

- 1) [REDACTED] – brała udział w kilku konferencjach o zasięgu międzynarodowym np.: XII Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Edukacja XXI wieku”, pt: „Podmioty, środowiska i obszary edukacyjne. Wyzwania i zagrożenia XXI wieku”. Komunikat z badań: Sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych przez studentów rozpoczynających i kończących studia. Zakopane 2014; Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt: „Rodzina: powołanie-zadania-zagrozenia”. Komunikat z badań: Rozwój psychospołeczny dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. KUL Stalowa Wola 2014; VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Nauczyciel-wychowawca we współczesnej rzeczywistości edukacyjnej”, Referat: „Przeobrażenia ról społecznych nauczyciela i ucznia w XX wieku”. PSW Biała Podlaska 2014; Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Współczesne zagrożenia: fakty i mity”. Komunikat z badań: Internet-wiem co robię? KUL Stalowa Wola 2014.
- 2) [REDACTED] – uczestniczyła w konferencjach międzynarodowych: III Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Szkoleniowa Opieki Długoterminowej - organizator Konsultant Wojewódzki ds. pielęgniarstwa w opiece długoterminowej i Wydział Nauk o Zdrowiu UM Lublin - Chełm 17.10.2019 oraz International Scientific Conference The Scientific Achievements Of Polish Nursing In The Context Of Challenges Posed By The Process Of Globalisation Of Tomorrow, Lublin, 12-14.09.2019.
- 3) [REDACTED] brała udział w międzynarodowej V Konferencji LUMEN 2019 Liderów „Zarządzanie Uczelnią Leaders in University Management” 19.11.2019 Warszawa oraz uczestniczyła w międzynarodowym szkoleniu pt.: „Amerykańskie wzorce motywacji i zarządzania firmą” prowadziła Angelia Z. Shay oraz Chuck Rogers, LKB Megatem EC, Lublin 10.07.2019.
- 4) [REDACTED] od kilku lat współpracuje z uczelniami Słowacji, Czech, Ukrainy, Niemiec. Brał czynny udział w wielu konferencjach, będąc członkiem Rad Naukowych wygłaszając referaty i publikując je w wydawnictwach zagranicznych. Były to konferencje: VII

Konferencja Międzynarodowa pt. Socialne posolstvo Jana Pavla II. pre dnešný svet. KU Ružomberok, Poprad, Slovensko, 29-30 kwietnia 2014 na której wygłosił referat pt. Godność człowieka w sytuacji wykluczenia społecznego w nauczaniu Jana Pawła II. -Przewodniczący Rady Naukowej; IACEP European Regional Conference 2014, Cognitive and executive functioning: concepts, measurement and educational implications. Budapest, Hungary, June 19-20, 2014. –prezentacja referatu *Adolescents' self-efficacy perception and their ability to cope with difficult school situations* (symposium, ██████████); VIII Konferencja Międzynarodowa pt. Socialne posolstvo Jana Pavla II. pre dnešný svet. A 25 rokov po. KU Ružomberok, Poprad, Slovensko, 23-24 kwietnia 2015. Wygłoszenie referatu pt. Współczesna kondycja małżeństwa i rodziny w Polsce w perspektywie ostatnich 25 lat zmian w poglądzie na człowieka i społeczeństwo; International Internet Conference Book of Abstracts: Personality and society: Methodology and practice of modern psychology. 12 maja 2016. Łuck; Konferencja Międzynarodowa nt. Wyzwania współczesnego poradnictwa socjalnego. Ružomberok 6 czerwca 2016. Wygłoszenie referatu pt. Psychologiczny wymiar doradztwa wobec osób bezdomnych; Międzynarodowa Naukowo – Praktyczna konferencja. Psychologia. Wartości. Osobowość. 22 – 24 czerwca 2016. Łuck. Wygłoszenie referatu nt. Umiejętność nawiązywania relacji interpersonalnych jako wartość uniwersalna; Międzynarodowa Naukowo-Praktyczna Konferencja nt. Psychologia. Wartości. Duchowość. 27- 29 września 2017 Łuck. Wschodnioeuropejski Narodowy Uniwersytet im. Lesi Ukrainki.. Wygłoszenie referatu pt. Zmiany w preferencjach wartości u młodzieży polskiej po 1989 roku; Międzynarodowa Konferencja nt. Miłość w systemie wartości rodzinnych. 22 – 23 listopada 2017 Brześć. Brzeski Państwowy Uniwersytet im. A.C. Puszkina. Wygłoszenie referatu nt. Psychologiczne uwarunkowania miłości. Teoria i praktyka.

- 5) ██████████ – współpracuje z uczelniami z Ukrainy; brała udział w wymianie kadry, oraz w konferencjach międzynarodowych wygłaszając referaty p.t.: „Jakość usług turystycznych i promocja zdrowego stylu życia”- 27.05.2015 r. „The Assessment of the Equipment of Travel Agencies in Eastern Poland”, „Standardization of Hospitality facilities and quality of the services”;
- 6) ██████████ – publikuje w czasopismach zagranicznych oraz prezentuje wyniki badań na konferencjach międzynarodowych m.in.
 - Bootstrap Analysis of the Production Processes Capability Assessment. Appl. Sci.-Basel 2019 Vol. 9 Iss. 24 5360, il. bibliogr. sum. DOI: 10.3390/app9245360; Development of a city bike system on the example of the city of Lublin. Logi 2019 Vol. 10 Nr 2 s. 11-22, il. bibliogr. sum. DOI: 10.2478/logi-2019-0011;
 - Assessment of the energy potential of the Virginia mallow (*Sida Hermaphrodita R.*). W: Farm machinery and processes management in sustainable agriculture : X International Scientific Symposium FMPMSA 2019 Lublin, Poland [20-22 November] 2019 / edited by Edmund Lorencowicz, Jacek Uziak, Bruno Huyghebaert s. 219-222. Lublin 2019, Instytut Naukowo-Wydawniczy Spatium, 978-83-66017-74-0. DOI: 10.24326/fmpmsa.2019.1;
 - Consumer attitudes and behaviour on the market of regional and traditional food products. W: Farm machinery and processes management in sustainable agriculture : X International Scientific Symposium FMPMSA 2019 Lublin, Poland [20-22 November] 2019 / edited by Edmund Lorencowicz, Jacek Uziak, Bruno Huyghebaert s. 353-357. Lublin 2019, Instytut Naukowo-Wydawniczy Spatium, 978-83-66017-74-0. DOI: 10.24326/fmpmsa.2019.1;
 - Strategic simulation games in management teaching. Conference Proceedings : 13th International Technology, Education and Development Conference, March 11th-13th, 2019 - Valencia, Spain s. 4020-4028. 2019, IATED Academy, 978-84-09-08619-1;
 - Ash composition and deposition tendencies of selected biomass types. [W: IX International Scientific Symposium Farm machinery and processes management in sustainable agriculture : Symposium Proceedings / edited by Edmund Lorencowicz, Jacek Uziak, Bruno Huyghebaert 438-443, il. bibliogr. Lublin 2017, Departament of Machinery Exploitation and

Proces umiędzynarodowienia kształcenia na kierunku „socjologia”, realizowany na Wydziale Nauk Społecznych WSNS, poddawany jest regularnemu monitorowaniu, ocenie oraz doskonaleniu. Komisja Programowa dokonując przeglądu i oceny formalnej oraz merytorycznej programu kształcenia, pod kątem przedmiotów prowadzonych na tym kierunku, zwraca także uwagę na realizowane lektoraty oraz zajęcia przygotowywane w języku obcym, które są systematycznie hospitowane, a wyniki studentów analizowane. Celem uzyskania diagnozy procesu dydaktycznego, oceny i kontroli efektów uczenia się w zakresie nabywania przez studentów kompetencji językowych przeprowadzone zostały w semestrze zimowym hospitacje lektoratów.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Kształtowanie przyjaznego środowiska akademickiego, stwarzanie dogodnych warunków kształcenia i wspieranie studentów w procesie uczenia się, to cele przyjęte w dokumentach strategicznych Uczelni. Kluczowym zadaniem dydaktycznym Wydziału Nauk Społecznych na kierunku „socjologia” jest zapewnienie studentom zdobycia wykształcenia akademickiego z zachowaniem wysokich standardów jakości kształcenia. To umożliwienie dalszego uczenia się oraz przygotowanie do podjęcia pracy zawodowej na stanowiskach wymagających praktycznych umiejętności i specjalistycznej wiedzy odpowiadającej potrzebom branży zawodowej związanej m.in. z badaniami socjologicznymi. W celu realizacji tego zadania Uczelnia tworzy warunki i zachęca do budowania w trakcie studiów portfolio, dokumentującego najważniejsze aktywności i osiągnięcia studenta, cenionych przez pracodawców i niezbędnych w poszukiwaniu dobrej oferty pracy.

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych posiada dobrze zorganizowany system wsparcia potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością.

System opieki i wspierania studentów obejmuje:

- wspomaganie organizacji konferencji i seminariów studenckich;
- możliwość przyznania Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) lub Indywidualnego Programu Studiów (IPS), które umożliwiają zapewnienie studentowi szczególnej opieki dydaktyczno-naukowej i indywidualnej organizacji programu i zaliczania zajęć;
- system pomocy materialnej dla studentów (stypendium socjalne, zapomoga, stypendium dla osób z niepełnosprawnością, stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz nagroda Rektora za najwyższą średnią ocen z danego kierunku w postaci zwolnienia z części opłaty czesnego);
- wsparcie w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przebywaniem na obczyźnie (brak kontaktu z bliskimi, problemy bytowe, itp.) w postaci profesjonalnej pomocy psychologicznej – dyżurów psychologa. Pomoc psychologiczna kierowana jest przede wszystkim do obcokrajowców, którzy mogą mieć problemy z adaptacją w nowym środowisku;
- wsparcie dla studentów z niepełnosprawnością, m.in.: w zakresie kształcenia, organizacji zajęć; dostępny na stronie internetowej Uczelni;
- dostępność Władz Wydziału dla studentów.

Informacje o zakresie i formach wsparcia udzielanego studentom w procesie uczenia się oraz w zakresie pomocy materialnej upowszechniane są na stronie internetowej Uczelni w takich

dokumentach, jak np.: Regulamin Studiów i Regulamin świadczeń pomocy materialnej dla studentów. Ponadto do dyspozycji studentów jest Dziekan Wydziału oraz Prodziekan, których godziny konsultacji dostosowane są do potrzeb studentów. Studentom zapewnia się także skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną.

System wsparcia studentów z niepełnosprawnością obejmuje tworzenie tej grupie studentów warunków organizacyjnych, socjalnych i materialnych do zapewnienia pełnego udziału w procesie kształcenia. WSNS współpracuje także z tłumaczami języka migowego. W ramach tej współpracy realizowany był w roku 2014 projekt nauki języka migowego dla studentów słyszących. Uczelnia posiada doświadczenie w procesie kształcenia studentów niepełnosprawnych, m.in. poprzez współpracę z PFRON oraz udział w programie „PITAGORAS – program pomocy osobom z uszkodzeniem słuchu” w zakresie dofinansowania usług tłumacza języka migowego dla niesłyszących lub niedosłyszących studentów. Studenci niepełnosprawni mają możliwość ubiegania się o stypendium specjalne. Studenci mają możliwość korzystania z oferty Indywidualizacji procesu kształcenia, który opiera się na możliwości realizowania przez studentów Indywidualnej Organizacji Studiów (przyznawanej zgodnie z Regulaminem Studiów). Budynek WSNS przystosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Wyposażenie obejmuje windę, podjazdy i toalety o gabarytach przystosowanych dla wózków inwalidzkich. Na Wydziale znajdują się stanowiska komputerowe przeznaczone dla osób niedowidzących i niedosłyszących. Komputery wyposażone są w 24” monitory, program powiększająco–mówiący ZoomText MagReader oraz klawiaturę Zoomtext – z dużymi kontrastowymi klawiszami.

Uczelnia tworzy warunki i zachęca studentów do angażowania się, poza obowiązkiem uczenia się, w działalność dodatkową zarówno umożliwiającą rozwój naukowy, jak i o charakterze społecznym. Tak określone i realizowane działania Uczelni są dla studentów istotne ze względu na możliwość poszerzenia ich wiedzy ponad program kształcenia. Podejmowane są inicjatywy mające na celu przygotowanie studentów do wejścia na rynek pracy, dalszej edukacji, a także działalności na rzecz inicjatyw społecznych i wypełniania roli społecznej absolwenta kierunku socjologia. W tym zakresie studenci otrzymują wsparcie w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

W Wyższej Szkole Nauk Społecznych opracowano systemowe rozwiązania, które pozwalają na skuteczne monitorowanie procesu kształcenia, jak również sprawne działania w kierunku jego doskonalenia. Uczelnia w swojej misji oraz Strategii Rozwoju zakłada wsparcie studentów w ich rozwoju tj.:

- wyposażenie absolwentów w kompetencje zawodowe w zakresie nauk społecznych zgodnie z Polską Ramą Kwalifikacji, którzy będą reprezentowali wysoki poziom wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, zarówno na regionalnym, jak i krajowym rynku pracy;
- wprowadzenie i utrzymanie, jak najlepszych standardów w zakresie działalności dydaktycznej, w tym podnoszenie jakości prac dyplomowych poprzez realizowanie właściwych procedur związanych z ich obroną;
- prowadzenie studiów podyplomowych, kursów i szkoleń w celu kształcenia nowych umiejętności niezbędnych na rynku pracy w systemie uczenia się przez całe życie;
- promowanie mobilności studentów oraz pracowników dydaktyczno-naukowych;

- współdziałanie w praktycznym wykorzystaniu osiągnięć nauki oraz szerzenie wiedzy w społeczeństwie poprzez współpracę z organizacjami naukowymi i gospodarczymi, organami samorządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami oraz innymi placówkami;
- wdrażanie nowych technik i metod nauczania takich, jak: m.in. studiowanie „metodą projektu”, studiowanie „pod kierunkiem”;
- rozwój WSNS jako uczelni: „nowoczesnej i atrakcyjnej” – dzięki stosowaniu metod i technik kształcenia uwzględniających nabywanie kompetencji i rozwój osobisty, oraz „przyjaznej” – przez ułatwianie dostępu do wiedzy, także w przestrzeni e-wykładowej np. materiały dydaktyczne udostępniane w systemie internetowym z dostępem wewnątrzucelnianym;
- rozwijanie działalności Biblioteki przez poszerzanie dostępu do światowego piśmiennictwa m.in. uruchomienie dostępu do nowych baz danych, a także przez stałą aktualizację zbiorów bibliotecznych umożliwiającą studentom i pracownikom naukowo-dydaktycznym dostęp do najnowszej wiedzy i osiągnięć nauki;
- prowadzenie prac dyplomowych uwzględniających rozwiązanie problemów praktycznych oraz upowszechnianie wyników tych badań w formie publikacji, doniesień zjazdowych lub konferencyjnych, w tym w środowisku zawodowym związanym z kierunkiem „socjologia”;
- stymulowanie kadry do tworzenia zespołów badawczych (eksperymentalnych);
- włączanie najzdolniejszych studentów do prac badawczych np. poprzez stworzenie systemu Opiekunów Naukowych (dla małych grup 2-3 studentów).

Zgodnie z założeniami Misji Uczelnia wspiera studentów w ich rozwoju w zakresie obowiązków dydaktycznych, warunków bytowych, materialnych, rozwoju zawodowego, kulturalnego i społecznego. W zakresie wsparcia materialnego student WSNS, zgodnie z Regulaminem Studiów, może ubiegać się o liczne stypendia m.in.:

- stypendium socjalne (student studiów stacjonarnych może dodatkowo ubiegać się o stypendium socjalne w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkania, gdy codzienny dojazd z miejsca stałego zamieszkania uniemożliwiłby mu lub utrudnił studiowanie);
- stypendium dla osób niepełnosprawnych;
- stypendium Rektora WSNS dla najlepszych studentów (na podstawie wysokiej średniej ocen - min. 4,5 lub na podstawie wysokich wyników sportowych lub na podstawie osiągnięć naukowych, czy artystycznych);
- stypendium ministra za osiągnięcia w nauce;
- stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe.

Student może także ubiegać się o jednorazową zapomogę. Stypendia przyznawane są przez powołaną do tego celu Komisję Stypendialną zgodnie z obowiązującym Regulaminem pomocy materialnej dla studentów WSNS ustanowionym w porozumieniu z Samorządem Studentów.

W WSNS istnieje system motywowania studentów do osiągania lepszych wyników w procesie uczenia się. Jednym z narzędzi aktywizacji studentów do efektywnej nauki jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów oraz nagroda Rektora za najwyższą średnią ocen z danego kierunku w postaci zwolnienia z części opłaty czesnego. Stypendium Rektora dla najlepszych studentów może otrzymać student, który uzyskał wysoką średnią ocen ze wszystkich przedmiotów objętych planem studiów i programem nauczania na danym kierunku studiów, a także posiada osiągnięcia naukowe lub artystyczne lub wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym. Dla najlepszych studentów przygotowywane są także oferty motywacyjne w postaci bezpłatnego kursu specjalistycznego rozszerzającego kompetencje zawodowe organizowanego w Uczelni.

O stypendia na kierunku "socjologia" w roku akademickim 2019/2020 ubiegało się dwóch studentów. Ostatecznie wsparcie finansowe przyznano dwóm studentom. Stypendium socjalne otrzymał jeden student oraz jeden student otrzymał stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Nikt nie ubiegał się stypendium dla osób niepełnosprawnych ani o zapomogę. Całkowita pula stypendiów w okresach **styczeń-grudzień 2019** na wspomnianym kierunku wyniosła **16.500,00 złotych**. Z tego na stypendia socjalne przeznaczono kwotę 4.650,00 zł. a dla najlepszych studentów kwotę 11.850,00 zł.

Okres **styczeń-czerwiec 2019 r.** dotyczy roku akademickiego 2018/2019 stypendium otrzymało troje studentów socjologii z czego wypłacono 3 osobom stypendium dla najlepszych studentów, a jeden student otrzymał również stypendium socjalne. Kwota stypendiów wyniosła: stypendium socjalne 2.700,00 zł. a stypendium Rektora 9.900,00 zł. **ogółem kwota 12.600,00 zł.**, natomiast okres **październik-grudzień 2019 r.** dotyczy roku akademickiego 2019/2020 kwota stypendiów wyniosła: stypendium socjalne 1.950,00 zł. a stypendium Rektora 1.950,00 zł., **ogółem kwota 3.900,00 zł.**

Uczelnia wspiera organizacje studenckie tworząc możliwości rozwoju i działalności na rzecz społeczności studenckiej. **Działa Samorząd Studentów WSNS, Koło Naukowe Studentów WSNS oraz Akademicki Związek Sportowy WSNS.**

Samorząd Studentów WSNS, organizuje życie studenckie, w tym między innymi: konferencje, warsztaty, imprezy integracyjne, wydarzenia kulturalne (imprezy cykliczne i okolicznościowe, itd.). Jego członkowie zasiadają w: Senacie, Radach Wydziałów, czy ogólnouczelnianych lub wydziałowych komisjach tematycznych, jak i Komisjach czy Zespołach działających w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Samorząd reprezentuje ogół studentów we Władzach Uczelni i wobec tychże Władz, w organach kolegialnych, jednoosobowych Uczelni, oraz przed kierownikami poszczególnych jednostek organizacyjnych. Oprócz ustawowych obowiązków nałożonych na Samorząd, jest on głównym partnerem w działalności społecznej, kulturalnej i charytatywnej Uczelni oraz Wydziału.

Przykładem działalności społeczno-kulturalnej Samorządu Studenckiego w obecnym roku akademickim 2019/2020 może być:

- organizacja zbiórki krwi wraz z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie;
- akcja zbierania darów (żywności długoterminowej, środków higienicznych pampersów itp.) dla dzieci z Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie
- akcja zbierania punktów- naklejek z dyskontu „Biedronka”. Zebrane naklejki zostały zamienione na pluszaki dla dzieci z Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie.

Uczelnia wspiera studentów w ich rozwoju oferując udział w konferencjach naukowych i wydarzeniach popularno-naukowych a także uczestniczy w rozwoju zainteresowań zawodowych i naukowych swoich studentów. Studenci WSNS korzystali z tych możliwości i brali **udział w cyklicznych konferencjach**, seminariach i spotkaniach m.in. takich, jak:

- **Konferencja Naukowa „Medyczne, psychospołeczne i prawne aspekty zdrowia, jego ochrony i profilaktyka”** - 31.05.2019;
- **Urok Twój i wewnątrz Twoje zamień na sukces** - 07.04.2018;
- **Konferencja „Odkryj swoją wartość”** - 10.03.2018
- **Spotkanie z lekarzem z Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Lublinie – Pomóż chorym – zostań dawcą szpiku** - 30.11.2019.

Studenci mogą zgłębiać wiedzę oraz nabywać nowe doświadczenia i umiejętności poprzez działalność w organizacjach studenckich, jakimi są sekcje naukowe działające w ramach Koła Naukowego Studentów WSNS. Efektami tej działalności są nowe umiejętności, wymiana wzajemnych doświadczeń w zakresie propagowania wiedzy i zdolności zawodowych, jak również rozwój

kompetencji społecznych. Chcemy, aby nasi studenci uwierzyli, że mogą odnieść w życiu sukces oraz by nie bali się realizowania swoich pomysłów i podejmowali własne inicjatywy na polu naukowo-praktycznym.

Celem działalności **Koła Naukowego Studentów WSNS** jest:

- rozwijanie zainteresowań i umiejętności studentów w zakresie nauk społecznych, nauk medycznych i nauk o zdrowiu
- sprzyjanie rozwojowi indywidualnych zainteresowań studenta
- wspieranie w samodzielnej działalności naukowej i zawodowej
- integrowanie środowiska studenckiego, naukowego i zawodowego
- nawiązanie współpracy z innymi organizacjami studenckimi zajmującymi się pokrewną tematyką

Członkiem Koła może zostać każdy student Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie. Studenci Koła Naukowego WSNS w ramach Sekcji Nauk Społecznych realizowali prace badawcze i prezentowali ich wyniki podczas spotkań i konferencji. W ramach tej działalności prowadzone były następujące tematy badawcze:

- Małżeństwo i rodzina w opinii studentów Wyższej Szkoły Nauk Społecznych w Lublinie
- Reklama wyrobów tytoniowych na Polskim rynku w latach 1990-2013
- Oddziaływanie reklam telewizyjnych na dzieci i młodzież
- Opinie studentów o rozwodach. Na podstawie badań empirycznych przeprowadzonych w Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Lublinie
- Kult własnego ciała w opinii słuchaczek Policealnej Szkoły dla Dorosłych
- Aspiracje edukacyjno-zawodowe młodzieży gimnazjalnej
- Więzy społeczne w cyberprzestrzeni - na przykładzie amatorskich grup fotograficznych
- Czy czytanie odchodzi do lamusa? Na podstawie badań kwestionariuszowych przeprowadzonych wśród studentów Wyższej Szkoły nauk Społecznych w Lublinie
- Przyczyny wzrostu popularności zakupów internetowych w Polsce. Na podstawie badań kwestionariuszowych wśród mieszkańców województwa lubelskiego
- Potrzeby i motywacje do osiągnięcia sukcesu zawodowego
- Nawyki żywieniowe osób pracujących w korporacji
- Studenckie podróże - na podstawie badań socjologicznych przeprowadzonych wśród studentów lubelskich uczelni wyższych
- Wolontariat w opinii studentów lubelskich uczelni wyższych
- Festiwale muzyczne - sposób spędzania wolnego czasu czy sposób na życie?
- Rola portali społecznościowych w życiu studentów
- Obraz kobiety w reklamie prasowej. Analiza porównawcza czasopism Pani domu, Twój Styl, Polityka
- Zachowania ludzi pod wpływem stresu. Na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych wśród kursantów przygotowujących się do egzaminu na prawo jazdy.

Studenci Koła Naukowego WSNS w ramach współpracy z otoczeniem Wydziału Nauk Społecznych oraz rozwijania kompetencji społecznych, jak i kwalifikacji zawodowych studentów podejmowali takie działania, jak:

- 4) udział w konferencjach i seminariach naukowych m.in. „Urok Twój i wewnątrz Twoje zamień na sukces”, „Odkryj swoją wartość”, „Człowiek w perspektywie współczesnych zagrożeń cywilizacyjnych”, „Kobieta w Pryzmacie Nauk Społecznych i Nauk Medycznych”, „Problemy społeczne i medyczne osób starzejących się”, „Nauki społeczne na progu XXI wieku”, „Postępy w naukach społecznych”.
- 5) Organizowali przedsięwzięcia naukowo-społeczne umożliwiające studentom zdobywanie dodatkowej wiedzy, rozwijanie ich zainteresowań i umiejętności – spotkania otwarte, warsztaty.
- 6) Podjęli próby współpracy z innymi organizacjami, kołami naukowymi i ośrodkami oraz uczestniczyli w promowaniu Uczelni w otoczeniu społecznym (wolontariat, Hospicjum im. Małego Księcia w Lublinie).

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie, w celu zapewnienia pełnego dostępu do informacji interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym wykorzystuje pełen zakres kanałów komunikacyjnych i informacyjnych takich, jak: strona internetowa, portale społecznościowe, mailing, a także poprzez zamieszczanie informacji w gablotach i drukowane materiały informacyjne takie, jak: informatory, ulotki, billboardy, roll-upy oraz informację medialną w stacjach radiowych i telewizji lokalnej. Na stronie internetowej Uczelni www.wsns.lublin.pl zapewniony jest, w szczególności osobom zainteresowanych w niej nauką, dostęp do informacji dotyczących zasad rekrutacji oraz zasad potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Ponadto, jest także możliwość wglądu w szczegóły dotyczące procesu kształcenia, w tym uwzględniające: plany studiów oraz stosowany system oceny efektów uczenia się, uzyskiwanych kwalifikacji, sylwetki absolwenta, zasady dyplomowania, obowiązujące regulaminy (m.in. Regulamin Studiów, Regulaminu pomocy materialnej, Regulamin praktyk, itp.) oraz wykaz miejsc odbywania praktyk dla wszystkich grup interesariuszy (studentów, pracowników, pracodawców, absolwentów oraz kandydatów na studia). Podstawowym źródłem informacji o programie kształcenia są sylabusy przedmiotów, dostępne na stronie internetowej Uczelni, m.in.: w BIP Uczelni, ale także w Bibliotece oraz we właściwym Dziekanacie. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia.

Dzięki programowi UczelniaOnline studenci mają dostęp do swoich wyników w nauce - ocen uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów oraz podgląd dokonanych płatności za studia. Na stronie internetowej Uczelni zamieszczane są także bieżące informacje, w tym dotyczące organizacji studiów, jak i zajęć wspomagających dla studentów dotyczące np. zmiany w planie zajęć, szkoleń i warsztatów dla studentów oraz zasad wyboru przedmiotów czy zasad dyplomowania. Ponadto zamieszcza się również wszelkie informacje dotyczące wydarzeń (konferencji naukowych, seminariów, spotkań z przedstawicielami otoczenia społecznego i gospodarczego, imprez kulturalnych) odbywających się w Uczelni. Informacje niezbędne także przesyłane na adres mailowy studenta lub w formie sms (np. zaproszenia na spotkania, konferencje, itp.).

Szczególne miejsce w systemie informacyjnym Uczelni zajmują informacje o jakości kształcenia. Działania realizowane w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia są dokumentowane w postaci raportów, bądź sprawozdań opracowywanych najczęściej przez Dział Jakości Kształcenia (DJK). Są to w znacznej większości dokumenty, do których mają wgląd wszyscy

zainteresowani, po zalogowaniu. Opis procedur służących zapewnianiu jakości kształcenia jest dostępny dla wszystkich zainteresowanych w odpowiednim Dziekanacie, zaś raporty z badań jakości są dostępne u Dziekana Wydziału oraz w wersji elektronicznej na stronie Uczelni w formie streszczeń, bądź podsumowań - z dostępem do nich po zalogowaniu.

System informacyjny, w celu jego dostosowywania do potrzeb odbiorców, podlega cyklicznej ocenie. Uczelnia pozyskuje opinie studentów dotyczące zakresu przekazywanych informacji. Studenci systematycznie dokonują oceny dostępności informacji na temat kształcenia poprzez badanie ankietowe (**Procedura P-07 - Ocena dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów oraz organizacji procesu kształcenia**), które jest realizowane raz na 2 lata. Głównymi adresatami przygotowywanego raportu są jednostki administracyjne Uczelni oraz osoby, które realizują działania wspomagające proces kształcenia podlegające w badaniu ocenie. Prowadzona ewaluacja ma pomóc ocenić przydatność systemu informacji, jego zakres, aktualność publikowanych treści oraz wiarygodność. Na rok akademicki 2019/2020 przypada kolejna edycja badania. Prowadzone badanie, zgodnie ze wskazaną **Procedurą P-07**, służy zidentyfikowaniu nieprawidłowości w sposobie organizowania procesu dydaktycznego, zwracając przy tym uwagę na obszary związane z procesem dydaktycznym, z których studenci nie są zadowoleni.

W przeprowadzonym badaniu, studenci oceniają, m.in.: stopień swojego zadowolenia z dostępności informacji związanych z tokiem studiów (plan zajęć, godziny konsultacji, terminy sesji, informacje o odwołanych zajęciach, itd.), a także użyteczność strony internetowej Uczelni. Ewaluacji podlega także zakres użyteczności, funkcjonalności, wiarygodności zamieszczanych informacji oraz estetyki strony. **Analizując wyniki badań przeprowadzonych w roku 2018/2019 na kierunku „socjologia”**, można zaobserwować, że w przyjętej w badaniu skali **od 1 do 5**: „*estetyka strony internetowej Uczelni*”- została oceniona na 3,97; „*dostępność informacji związanych z tokiem studiów (plan zajęć, godziny konsultacji, terminy sesji, informacje o odwołanych zajęciach, itd.) na stronie Uczelni, portalach społecznościowych czy tablicach informacyjnych*” - 3,85; „*aktualność informacji na stronie internetowej*” – 3,90; „*funkcjonalność i przejrzystość strony internetowej Uczelni*” – 3,92; „*dostępność sylabusów*” – 3,84. „*Przydatność systemu Wirtualny Dziekanat*” została oceniona najniżej - na 3,69, przy czym warto tu wspomnieć, że od 01 października 2019 r. wdrożony został nowy system Uczelnia.Online, a opinie studentów oraz kadry, które wpływają do Władz Uczelni w ciągu ostatnich czterech miesięcy jego funkcjonowania, są jak najbardziej pozytywne. Studenci w kategorii „*Dostępność wykładowców, władz uczelni i wydziału, przepływ informacji, system opieki i wspierania studentów*” najwyższej ocenili zaś „*dostępność Władz Uczelni i Wydziału*” – z wynikiem 4,08. Kolejna edycja badania przypada na rok 2020/2021.

W pozostałych zaś obszarach oceny, odnoszących się do dostępności nauczycieli akademickich, władz Uczelni i Wydziału oraz przepływu informacji, zarekomendowana została kontynuacja dotychczasowych działań, które pozwolą, m.in.: na doskonalenie poziomu jakości obsługi studenta w jednostkach administracyjnych Uczelni, usprawnienie organizacji konsultacji z uwzględnieniem specyfiki studiów niestacjonarnych, czy zwiększenie wiedzy studenta w zakresie systemu wsparcia studentów, organizacji procesu kształcenia w Uczelni i na Wydziale Nauk Społecznych WSNS w Lublinie (m.in. procedury postępowania w określonych sytuacjach związanych z tokiem studiów). Zalecone zostało również zachęcenie studentów do zwiększenia stopnia wypowiedzania się w pytaniach otwartych, które bezpośrednio odnoszą się do wad i zalet studiowania w WSNS. W tym celu informuje się studentów o ważności ich głosu i traktowania go z należytą uwagą i podkreśla się, iż wyrażone opinie służą przyjrzeniu się warunkom studiowania z perspektywy studenta.

Prowadzone badanie, zgodnie ze wskazaną w WSZJK **Procedurą P-07**, służy zidentyfikowaniu nieprawidłowości w sposobie organizowania procesu dydaktycznego, zwracając przy tym uwagę na obszary związane z procesem dydaktycznym, z których studenci nie są zadowoleni. Uzyskane wyniki z przeprowadzonych badań ankietowych stanowią punkt wyjścia do sformułowania strategii doskonalenia organizacji procesu kształcenia i bazy dydaktycznej oraz planów zarządzania Wydziałem

i Uczelnią, a także wspomagają podjęcie ewentualnych odpowiednich działań naprawczych w ocenianych obszarach.

Również za pomocą mediów społecznościowych (np. facebook, instagram,) Uczelnia udostępnia interesariuszom istotne informacje na temat studiowania, ale też o aktualnych wydarzeniach, targach, konkursach, szkoleniach, wydarzeniach uczelnianych, konferencjach, itp.

Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udział w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczność działań doskonalących, w tym zakresie jest bardzo ważna dla władz Uczelni. Ocena publicznego dostępu do informacji dotyczy głównie treści zamieszczanych na stronie internetowej i mediach społecznościowych Uczelni, gdyż z jednej strony są one głównym przekąźnikiem informacji dla studentów, kandydatów i innych zainteresowanych, z drugiej zaś to właśnie z niej korzysta najwięcej odbiorców ze względu na szybki postęp technologiczny i rozwój różnych kanałów komunikowania. Dlatego też Uczelnia systematycznie prowadzi intensywne działania w zakresie umieszczanych treści w Internecie. Zespół osób zajmujących się zamieszczaniem informacji na stronie internetowej posiada dostęp do Google Analytics, gdzie za pomocą narzędzi analitycznych dotyczących tzw. ruchu na stronie analizuje odbiorców i dostosowuje treści do ich potrzeb. Dzięki temu zespół generuje i analizuje statystyki dotyczące odbiorców strony, uwzględniając przede wszystkim liczbę odsłon poszczególnych podstron, unikalne odsłony, średni czas spędzony na stronie, liczbę wejść, wyjść czy też współczynniki odrzuceń. Podobne statystyki są prowadzone w odniesieniu do profilu Uczelni na Facebook'u czy Instagramie. Przykładowo administrator Facebook'a ma dostęp do informacji dotyczących liczby odbiorców, którzy zobaczyli poszczególne posty. Na tej podstawie, jak również przy uwzględnieniu liczby tzw. „polubień”, można wysnuć wnioski, które posty są najbardziej popularne i przydatne. Taką ocenę prowadzi się również ze względu na charakter grupy odbiorców, tzn. jej wiek, płeć, zainteresowania, itp. Dzięki powyższym działaniom Uczelnia posiada informacje dotyczące pożądaných treści przez studentów, a także bada ich zainteresowanie i opinie na temat funkcjonowania Uczelni, zamieszczanych informacji czy też wydarzeń organizowanych przez Uczelnię. W ten sposób Uczelnia modyfikuje treści zamieszczane na stronie internetowej i na portalach, dopasowując zarówno treści, jak i ich język do docelowej grupy odbiorców. Studenci są dla Uczelni niewątpliwie główną i najważniejszą grupą, której opinia jest uwzględniana przy modyfikacji udostępnianych publicznie treści.

System przekazu informacji obejmuje również bezpośredni kontakt ze studentami lub kandydatami na studia (np. indywidualne rozmowy, wyjazdy środowiskowe, targi edukacyjne, ale również spotkania organizacyjne w formie planowanych zajęć ze studentami, dotyczące spraw organizacyjnych dla pierwszych roczników, praktyk studenckich czy też udostępnianie dokumentacji dotyczącej procesu kształcenia przez Dziekana).

Uczelnia zamierza poszerzyć zakres informacji adresowany do interesariuszy zewnętrznych, zwłaszcza do pracodawców współpracujących z Uczelnią, m.in. o uzyskiwanych przez studentów efektach uczenia się, osiągnięciach studentów i możliwości współpracy Wydziału Nauk Społecznych WSNS z instytucjami i przedsiębiorstwami, w których odbywają się praktyki zawodowe.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem „socjologia”, realizowanym przez Wydział Nauk Społecznych Wyższej Szkoły Nauk Społecznych, sprawują Dziekan i Prodziekan. Dziekan odpowiada, m.in.: za właściwą obsadę zajęć dydaktycznych oraz ocenę kompetencji pracowników badawczo-dydaktycznych i pracowników dydaktycznych służącą osiągnięciu zakładanych w programie efektów uczenia się, a także za realizację programu studiów prowadzonych na Wydziale kierunków, w tym kierunku „socjologia” (zgodnie z Procedurą P-02 WSZJK: *Tworzenie i doskonalenie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych*). Jest on także odpowiedzialny za dokonanie zmian w propozycji obsady kadrowej (Procedura P-02 WSZJK:

Tworzenie i doskonalenie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych), wyznaczenie osób lub zespołów dokonujących przeglądu modułów, przedmiotów (także praktyk i seminariów/proseminariów) między innymi pod kątem wskazanych efektów uczenia się (Procedura P-10 WSZJK: *Określenie efektów uczenia się, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się*) oraz wyznaczenie osób zajmujących się realizacją działań korygujących, naprawczych i doskonalących, przy czym określa on również harmonogram tych działań (Procedura P-10 WSZJK: *Określenie efektów uczenia się, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się*). Nadzór nad oceną jakości kształcenia, nad realizacją procedur wspomagających ocenę jakości kształcenia, a także nad projektowaniem, monitorowaniem, przeglądem i doskonaleniem programu studiów w ramach wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia prowadzi Komisja Programowa i Jakości Kształcenia.

Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu studiów kierunku „socjologia” obejmuje: projektowanie i przegląd kierunkowych efektów uczenia się, a także projektowanie i okresowy przegląd programu studiów. Zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania i doskonalenia programów studiów określają obowiązujące w ramach Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia procedury: P-02 (*Tworzenie i doskonalenie programów studiów oraz obsada zajęć dydaktycznych*) oraz P-10 (*Określenie efektów uczenia się, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się*). Prace nad projektowaniem programu studiów prowadzi, zgodnie z procedurami, funkcjonującymi w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia - Komisja Programowa i Jakości Kształcenia. Posiedzenia Komisji zwoływane są systematycznie, w zależności od potrzeb nie mniej niż raz w semestrze. Program studiów, w tym efekty kierunkowe, zatwierdza odpowiednio: Senat Uczelni i Rada Wydziału po uwzględnieniu opinii Samorządu Studentów, zaś od roku akademickiego 2019/2020 zgodnie z Ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce - Senat Uczelni po uwzględnieniu opinii Samorządu Studentów ustala program studiów.

Doskonalenie programu studiów opiera się na wynikach **monitorowania**, które obejmuje kluczowe obszary oceny jakości kształcenia na każdym etapie studiów, w tym dyplomowania, a w szczególności weryfikacji efektów uczenia się oraz przeglądu programu studiów. Dziekan Wydziału we współpracy z Komisją Programową monitoruje wyniki uzyskiwane przez studentów w sesji egzaminacyjnej, spełnianie standardów określonych dla prac dyplomowych, osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych na poziomie przedmiotów na podstawie Raportów Weryfikacji Efektów. Na podstawie wyników monitorowania oraz przeglądu programu kształcenia formułowane są wnioski w zakresie: zgodności programu z założeniami profilu i koncepcji kształcenia, innowacyjności oferty kształcenia oraz luk kompetencyjnych pomiędzy kompetencjami nabytymi przez studentów w toku studiów, a kompetencjami wymaganymi przez pracodawców. W ramach przeglądu programu studiów dokonuje się oceny: systemu ECTS, wymiaru godzin poszczególnych modułów, sekwencji przedmiotów i zgodności treści kształcenia z zakładanymi efektami uczenia się, jak i aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny, do której kierunek jest przyporządkowany. Weryfikuje się i opiniuje zgodność form zajęć, metod dydaktycznych z zakładanymi kierunkowymi i przedmiotowymi efektami uczenia się. Zmiany w programie studiów dokonywane są w wyniku przeglądu programu stwierdzającego ich konieczność, uwzględnia opinie kadry akademickiej, studentów, jak i interesariuszy zewnętrznych sygnalizujących potrzebę doskonalenia programu, a także w wyniku zmian przepisów prawnych. W pracach nad projektowaniem i przeglądem programu studiów uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Interesariuszami wewnętrznymi jest kadra z doświadczeniem naukowo-dydaktycznym, m.in. ██████████ - ekspert socjologii moralności, socjologii pracy, socjologii religii oraz katolickiej nauki społecznej, ceniony profesor, autor ponad 50 książek i ponad 1000 artykułów, uczestnik kilku międzynarodowych projektów badawczych, wielokrotnie nagradzany za współpracę i zaangażowanie w rozwiązywanie istotnych problemów szkolnictwa wyższego, za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania; ██████████ - były Prorektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, autor licznych publikacji naukowych, ceniony profesor, członek

Towarzystwa Naukowego KUL i wielu stowarzyszeń; [REDAKTOWANE] – aktualnie Prodziekan Wydziału nauk Medycznych WSNS, socjolog zdrowia, choroby i medycyny, socjolog rodziny, wielokrotnie nagradzana za zasługi w zakresie edukacji; [REDAKTOWANE] doktor nauk społecznych w zakresie socjologii, opiekun Koła Naukowego Studentów WSNS – Sekcja Nauk Społecznych, pięciokrotnie otrzymała tytuł Najlepszy Wykładowca Wyższej Szkoły Nauk Społecznych, laureatka wojewódzkiego konkursu „Nauczyciel na Medal” w 2018. **Co istotne, w pracach nad projektowaniem i przeglądem programu studiów, w tym z głosem doradczym uczestniczy, w szczególności kadra z doświadczeniem zawodowym zdobytym poza naszą Uczelnią. Wśród nich są m.in.:** [REDAKTOWANE] doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Miejskiego Urzędu Pracy w Lublinie; [REDAKTOWANE] – doradca zawodowy, menedżer, dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Łęcznej; [REDAKTOWANE] - psycholog, terapeuta, trener biznesu, doradca personalny, dyrektor i założyciel Instytutu Inspira, realizowała projekty w ramach EFS, menedżer w firmie Tres s.c., menedżer oświaty. Ważnym interesariuszem zewnętrznym jest także Pani [REDAKTOWANE] – menedżer, prezes Lubelskiego Klubu Biznesu, pełniła funkcję członka zarządu w Szkole Bankowej w Sandomierzu, a następnie dyrektora Międzynarodowych Targów Lubelskich, prowadziła także własną działalność gospodarczą, kierując firmą doradczo-konsultingową; [REDAKTOWANE] – menedżer, pedagog, specjalista w zakresie administracji i polityki społecznej, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lublinie.

W doskonaleniu programów studiów uwzględnia się ocenę osiągania przez studentów efektów uczenia się, których monitorowanie odbywa się zgodnie z procedurą **P-10** (*Określenie efektów uczenia się, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów uczenia się*). Podstawą oceny stopnia osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów uczenia się są efekty przedmiotowe zdefiniowane w sylabusach. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na kierunku „socjologia”, zgodnie z zasadami przyjętymi na Uczelni, obejmuje wszystkie kategorie: wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne. Odbywa się ono na każdym etapie kształcenia (w tym w procesie dyplomowania) poprzez bieżącą obserwację i ocenę pracy studenta przez nauczycieli akademickich. Ewaluacja jest przeprowadzana w trakcie realizacji przedmiotów, praktyk, seminariów dyplomowych, egzaminów z poszczególnych przedmiotów oraz egzaminu dyplomowego. Analiza w tym zakresie prowadzona jest systematycznie. Weryfikacja efektów uczenia się opiera się m.in. na analizie prac zaliczeniowych/egzaminacyjnych studentów, struktury ocen, oceny praktyk, opinii pracodawców. Analiza dokonywana jest pod kątem właściwego doboru: treści kształcenia, form zajęć, sposobów weryfikacji efektów, w tym uzyskiwanych umiejętności, a także zasad oceniania studentów do zakładanych efektów uczenia się. Na podstawie dokonanej analizy Komisja Programowa i Jakości Kształcenia (z możliwym wsparciem odpowiedniego Zespołu powołanego przez Dziekana) przygotowuje ocenę weryfikacji efektów uczenia się i rekomendacje na kolejny rok akademicki. Komisja Programowa i Jakości Kształcenia na podstawie analizy wyników monitorowania, może rekomendować zmiany w programie i efektach uczenia się oraz sposobach ich realizacji i monitorowania. Weryfikacji podlega stopień realizacji założonych efektów uczenia się dokonywanych na każdym etapie studiów. Tworząc program dla kierunku studiów, Komisja odwołuje się do: opinii studentów i absolwentów, wzorców krajowych i międzynarodowych w zakresie danego kierunku studiów, identyfikacji relacji jego zakresu do istniejących programów w innych uczelniach oraz zainteresowania potencjalnych kandydatów. Analizie i ocenie podlega również: wywiązywanie się z obowiązków dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz wyniki hospitacji zajęć.

Przy projektowaniu programu studiów bierze się pod uwagę również: Misję i Strategię Rozwoju Uczelni oraz Wydziału, politykę jakości, potencjał badawczy i kadrowy Wydziału, zaplecze dydaktyczne Wydziału, wyniki badań rynku pracy, wyniki konsultacji z pracodawcami oraz opinie ekspertów ds. kształcenia. Uwzględnia się także opinie studentów i absolwentów wyrażone w badaniach ankietowych oraz nauczycieli sformułowane w arkuszach weryfikacji efektów. Brane są też pod uwagę głosy pozyskane w trakcie dyskusji na zebraniach kadry, posiedzeniach Rady Wydziału, spotkaniach z promotorami prac dyplomowych, zespołów powołanych do oceny prac dyplomowych w ramach funkcjonowania WSZJK oraz interesariuszy zewnętrznych. Rekomendacje i konsultacje z

podmiotami społeczno-gospodarczymi i studentami, czy absolwentami przekazywane podczas spotkań Komisji Programowej, wpływają na przygotowanie, bądź doskonalenie programu, czy też procesu kształcenia. W procesie doskonalenia programu studiów uczestniczą także absolwenci WSNS poprzez udział w systemowym badaniu losów zawodowych absolwentów. Wyniki badań są omawiane na spotkaniach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia, a na ich podstawie rekomendowane są zmiany w programie kształcenia. Wyniki te pozwoliły rekomendować na kierunku „socjologia” zwiększenie udziału zajęć wykorzystujących metody kształcenia oparte na pracy zespołowej oraz zajęć w języku obcym. Stąd też do programu studiów wprowadzono odpowiednie zmiany rozszerzając ofertę zajęć w językach obcych.

Efektom przeprowadzonych przeglądów programowych na kierunku „socjologia”, studia I stopnia, w których uczestniczyli nauczyciele akademicki, studenci oraz współpracujący interesariusze zewnętrzni, były następujące wnioski i działania doskonalące:

- na wniosek nauczycieli akademickich, w ramach corocznej aktualizacji treści nauczania obejmujących przedmioty podstawowe, wprowadzono stosowne zmiany polegające przede wszystkim na uwzględnieniu tych istotnych treści, które w sposób bezpośredni mają swoje powiązanie z nauczaniem realizowanym na przedmiotach kierunkowych, i tak:
 - przedmiot *Ochrona własności intelektualnej* oraz *Wybrane zagadnienia z prawa pracy* połączono w jeden moduł o nazwie *Elementy prawa i ochrona własności intelektualnej* - koncentrując się głównie na treściach ogólnego wprowadzenia do prawa oraz prawa autorskiego. Przypisano temu modułowi 2 punkty ECTS i jest on realizowany w semestrze 2.
 - uporządkowano treści do przedmiotów *Technologie informacyjne* oraz *Analiza i opracowanie danych statystycznych*, by treści kształcenia w/w modułów nie powtarzały się.
 - przedmiot *Studencki savoir-vivre*, który znajdował się wcześniej w programie studiów jako przedmiot ogólnoakademicki - jest teraz realizowany w formie obowiązkowego szkolenia dla studentów;
 - wprowadzono w modułach do wyboru dwa przedmioty: *Biologiczne podstawy zdrowia i wychowania* i *Psychologię zdrowia*, ze względu na profil społeczno-medyczny Uczelni;
 - uporządkowano w aspekcie merytorycznym przedmioty do wyboru, przy założeniu wyróżnienia dwóch bloków tematycznych dotyczących „doradztwa zawodowego” oraz „zarządzania zasobami ludzkimi”.
- na wniosek studentów, nauczycieli akademickich i pracodawców uporządkowano zasady realizacji i weryfikacji studenckich praktyk zawodowych, dostosowując ich zakres merytoryczny do oczekiwanych efektów uczenia się – praktyki realizowane są teraz na IV, V i VI semestrze studiów;
- na wniosek nauczycieli oraz pracodawców wprowadzono do przedmiotów do wyboru: *Mechanizmy stresu i radzenia sobie ze stresem* lub *Podstawy pomocy psychologicznej*, obejmujące praktyczne zagadnienia z pogranicza psychologii i psychoterapii, które są istotne w pracy zawodowej zarówno dla specjalności „doradztwo zawodowe”, jak i „zarządzanie zasobami ludzkimi”.

W konkluzji ogólnej, mając na uwadze realizowane treści nauczania na kierunku „socjologia”, w sposób oczywisty dostrzega się celowość bieżącego uwzględniania osiągnięć i możliwości współczesnej socjologii i jej specjalności, przy spełnianiu określonych uwarunkowań prawnych, społecznych, administracyjnych i w tym kontekście doskonalenie form i zakresu współpracy ze środowiskiem zawodowym realizującym określone zadania społeczne z zakresu „socjologii”.

Celem postulowanych zmian jest rozwinięcie i wzmocnienie praktycznych aspektów kształcenia oraz umożliwienie studentom zdobywania wiedzy zawodowej odnoszącej się bezpośrednio do praktyki w zawodzie socjologa i rozwijanie umiejętności praktycznych związanych ze studiowanymi specjalnościami w zakresie „doradztwa zawodowego” i „zarządzania zasobami ludzkimi”.

Z przeglądem programu zintegrowany jest przegląd sylabusów, który uwzględnia ocenę zawartych w nich informacji: treści kształcenia każdego modułu, w tym ich aktualność i spójność z efektami

uczenia się, zalecanej literatury, wskazywanych metod dydaktycznych, wymiaru zajęć i przypisanych punktów ECTS, zasad oceniania studentów, sposobów weryfikacji efektów przedmiotowych i trafności ich doboru, warunków zaliczenia zajęć oraz struktury nakładu pracy studenta z uwzględnieniem zajęć zorganizowanych i pracy własnej. Zalecenia dotyczące zmian w sylabusach formułowane przez Komisję są przekazywane, po zatwierdzeniu przez Radę Wydziału/Senat Uczelni od roku akademickiego 2019/2020, do realizacji koordynatorom modułów/ przedmiotów. W przypadku zmian w programie studiów, Komisja zaleca opracowanie sylabusów dla nowo wprowadzanych modułów. Komisja Programowa i Jakości Kształcenia przedkłada wyniki pracy i wypracowane rekomendacje Dziekanowi, a Dziekan - Radzie Wydziału/Senatowi. Opracowana propozycja programu studiów jest opiniowana przez Samorząd Studencki. Rada Wydziału zatwierdza program studiów na każdy rok akademicki, a zgodnie z ustawą „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” kompetencje te od roku akademickiego 2019/2020 przejął Senat Uczelni. W wyniku przeprowadzonego w roku akademickim 2018/2019 przeglądu sylabusów dokonano:

- aktualizacji zalecanej literatury;
- zwiększenia liczby godzin zajęć kształtujących umiejętności praktyczne.

Na kierunku „socjologia” została przeprowadzona również ocena weryfikacji efektów uczenia się, struktury ocen z sesji egzaminacyjnych, ocena wyników procesu ankietyzacji. W ramach systematycznego monitorowania wyników sesji egzaminacyjnych identyfikowane są przedmioty, w których studenci uzyskują najniższe oceny.

Ostatnia analiza z roku akademickiego 2018/2019 wykazała, że do przedmiotów, z których studenci otrzymali niskie oceny należą: Socjologia, Filozofia z logiką oraz Podstawy metodologii badań (w tych przypadkach zanotowano największy odsetek ocen niedostatecznych i dostatecznych). W wyniku tych analiz podjęto działania wspomagające uczenie się studentów, np. poprzez wprowadzenie fakultatywnych bezpłatnych kursów dla studentów WSNS. W roku akademickim 2018/2019, po zakończonym semestrze letnim, zostało pilotażowo przeprowadzone na kierunku „socjologia” badanie dotyczące wiedzy studentów na temat efektów kształcenia/uczenia się i ich realizacji. Badanie miało na celu: zdiagnozowanie stopnia znajomości przez studentów terminologii związanej z kierunkowymi efektami uczenia się oraz tego, czy efekty zdefiniowane dla kierunku są dla nich zrozumiałe oraz rozpoznanie wywiązywania się nauczycieli akademickich z obowiązku informowania studentów o przedmiotowych i kierunkowych efektach uczenia się i ich związku z prowadzonym przedmiotem w tym sposobach ich weryfikacji. Uzyskane wyniki nastrajają optymistycznie, ponieważ z przeprowadzanego badania wynika, iż studenci posiadają wiedzę na temat efektów uczenia się.

Procedury WSZJK uwzględniają również wykorzystanie wyników zewnętrznych ocen jakości kształcenia w doskonaleniu programu. Każdorazowo po wizytacji PKA, Dziekan Wydziału przedstawia sprawozdanie oraz wnioski na spotkaniach Komisji Programowej i Jakości Kształcenia. Na podstawie analizy tych sprawozdań Komisje proponują wspólnie przygotowanie programu dla działań doskonalących. Wnioski z oceny programowej omawiane są także na poziomie Uczelni podczas posiedzeń Senatu, w której biorą udział przedstawiciele nauczycieli akademickich i studenci. Działania doskonalące są rekomendowane na podstawie wyników monitorowania procesu kształcenia, w tym: weryfikacji efektów uczenia się, pozyskiwania opinii studentów, pracodawców i absolwentów, przeglądu programu studiów oraz ocen zewnętrznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	Mocne strony <ul style="list-style-type: none">- mała liczba studentów sprzyja indywidualizacji kształcenia;- kierunek bardzo dobrze wpisujący się w potrzeby rynku pracy;- baza lokalowa Uczelni;- przyjazna atmosfera studiowania;	Słabe strony <ul style="list-style-type: none">- małe zainteresowanie kierunkiem z uwagi na wysokie wymagania etyczne i zawodowe;- zbyt mała aktywność i kadry i studentów w wymianie międzynarodowej
Czynniki zewnętrzne	Szanse <ul style="list-style-type: none">- europejski rynek pracy;- położenie Lublina z uwagi na możliwość pozyskania studentów z krajów sąsiednich;	Zagrożenia <ul style="list-style-type: none">- sytuacja demograficzna;- konkurencja silnych uczelni publicznych i niepublicznych;

(Pieczęć uczelni)

.....
(podpis Dziekana/Kierownika jednostki)

.....
(podpis Rektora)

Lublin, dnia 07.01.2020 r.
(miejsowość)

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 1. Liczba studentów ocenianego kierunku³

Poziom studiów	Rok studiów	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki	Dane sprzed 3 lat	Bieżący rok akademicki
I stopnia	I	0	0	15	7
	II	0	0	4	0
	III	0	0	12	5
	IV	-	-	-	-
Razem:		0	0	31	12

Tabela 2. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku	Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
I stopnia	2017	0	0	14	14
	2018	0	0	7	7
	2019	0	0	14	5
Razem:		0	0	35	26

³ Należy podać liczbę studentów ocenianego kierunku, z podziałem na poziomy, lata i formy studiów (z uwzględnieniem tylko tych poziomów i form studiów, które są prowadzone na ocenianym kierunku).

Tabela 3. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów ((Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).⁴

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin
Liczba semestrów i punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	6 semestrów / 180 ECTS
Łączna liczba godzin zajęć	4500
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	82 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	113 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	Nie dotyczy
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	71 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	30 ECTS
Wymiar praktyk zawodowych	6 miesięcy
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:	
1. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach stacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach stacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	1./ ---
2. Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów na studiach niestacjonarnych/ łączna liczba godzin zajęć na studiach niestacjonarnych prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.	2./ ---

⁴ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Tabela 4. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne⁵

Nazwa modułu zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin	Liczba punktów ECTS
Przedmioty ogólnuczelniane		525	21 ECTS
Język obcy	Lektoraty	450	18 ECTS
Technologie informacyjne	Laboratorium	75	3 ECTS
Przedmioty podstawowe i kierunkowe		475	19 ECTS
Demografia i procesy ludnościowe	Konwersatoria	25	1 ECTS
Podstawy metodologii badań	Konwersatoria	50	2 ECTS
Etyka zawodowa	Konwersatoria	75	3 ECTS
Struktury, systemy i procesy społeczne	Ćwiczenia	50	2 ECTS
Psychologia społeczna	Ćwiczenia	50	2 ECTS
Analiza i opracowanie danych statystycznych	Ćwiczenia	50	2 ECTS
Patologie w pracy zawodowej	Ćwiczenia	50	2 ECTS
Dysfunkcje rodziny	Ćwiczenia	50	2 ECTS
Polityka społeczna	Konwersatoria	75	3 ECTS
Przedmioty do wyboru		375	15 ECTS
Negocjacje i mediacje/ Negotiations and mediations	Konwersatoria	75	3 ECTS
Komunikowanie społeczne/ Social communication	Ćwiczenia		
Techniki autoprezentacji	Konwersatoria	75	3 ECTS
Kreowanie wizerunku	Konwersatoria		
Mechanizmy stresu i radzenia sobie ze stresem	Ćwiczenia	75	3 ECTS
Podstawy pomocy psychologicznej	Ćwiczenia		
Techniki wpływu społecznego/ Social influence - techniques	Ćwiczenia	75	3 ECTS
Propaganda i techniki manipulacji/ Persuasion and manipulation techniques	Konwersatoria		
Prawo rodzinne i opiekuńcze	Konwersatoria	75	3 ECTS
Prawo administracyjne	Konwersatoria		
Specjalność „Doradztwo zawodowe”		400	16 ECTS
Środowiska defaworyzowane	Konwersatoria	50	2 ECTS

⁵Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie.

Wprowadzenie do doradztwa zawodowego	Ćwiczenia	25	1 ECTS
Metody i techniki pracy profilaktycznej	Ćwiczenia	50	2 ECTS
Socjoterapia	Ćwiczenia	75	3 ECTS
Metody pracy szkolnego doradcy zawodowego	Konwersatoria	50	2 ECTS
Zawodoznawstwo	Konwersatoria	50	2 ECTS
Transnacionalne doradztwo zawodowe	Konwersatoria	50	2 ECTS
Doradztwo zawodowe dla osób ze specjalnymi potrzebami	Konwersatoria	50	2 ECTS
Specjalność „Zarządzanie Zasobami Ludzkimi”		400	16 ECTS
Kompetencje menedżera	Konwersatoria	50	2 ECTS
Metody rekrutacji i selekcji	Ćwiczenia	50	2 ECTS
Przywództwo i kierowanie pracownikami	Ćwiczenia	25	1 ECTS
Zarządzanie rozwojem zawodowym i szkoleniami	Konwersatoria	50	2 ECTS
Procedury zarządzania zasobami ludzkimi	Konwersatoria	50	2 ECTS
Administrowanie kadrami	Konwersatoria	50	2 ECTS
Koncepcje motywowania	Konwersatoria	50	2 ECTS
Zarządzanie relacjami pracowniczymi	Ćwiczenia	75	3 ECTS
Praktyka zawodowa		750	30 ECTS
Praktyka zawodowa	Praktyki – 6 miesięcy	750	30 ECTS
Seminarium dyplomowe		300	12 ECTS
Seminarium dyplomowe	Seminarium	300	12 ECTS
Razem:		2875	113 ECTS

Tabela 5. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych⁶

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Philosophy and logic	Wykłady, konwersatoria	I	niestacjonarna	angielski	0 - nie dokonano wyboru
Negotiations and mediations	Konwersatoria	II	niestacjonarna	angielski	4
Social communication	Ćwiczenia	II	niestacjonarna	angielski	3
Social influence - techniques	Ćwiczenia	IV	niestacjonarna	angielski	0 - nie dokonano wyboru
Persuasion and manipulation techniques	Konwersatoria	IV	niestacjonarna	angielski	0 - nie dokonano wyboru

⁶ Tabelę należy wypełnić odrębnie dla każdego z poziomów studiów i każdej z form studiów podlegających ocenie. Jeżeli wszystkie zajęcia prowadzone są w języku obcym należy w tabeli zamieścić jedynie taką informację.